

عاشیق قوربانی

شعرلر

حاضیرلایان : محمد عبادی قاراخانلو «آلیشیق»

عاشیق قوربانی

شعرلر

توبلایان : محمد عبادی قاراخانلو «آلیشیق»

AŞIQ QURBANİ

ŞERLƏR

TOPLAYAN:

MƏHƏMMƏD İBADI QARAXANLI «ALİŞIQ»

تیریمز - اول خیابان طالقانی، شتیراخیتر
نظف: ۰۵۵۵۳۹۳-۰۴۱۱ و ۰۱۴۱۱۶۶۸۹۷

ISBN-978-964-517-258-7

9 789645 172587

عاشق قوربانی

(شعر لر)

حاضر لایان: محمد عبادی قاراخانلو «آلشیق»

سر شناسه	: عاشیق قوربانی، ۸۸۲ - ق.
عنوان و پدیدآور	: عاشیق قوربانی شعرلر / حاضیرلایان: محمد عبادی قاراخانلو «آلیشیق».
مشخصات نشر	: تبریز: نشر اختر، ۱۳۸۸.
مشخصات ظاهری	: ۳۳۶ ص.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۵۱۷-۲۵۸-۷
وضعیت فهرست نویسی: فیپا	
موضوع	: عاشیق قوربانی، ۸۸۲ - ق.
موضوع	: شعر ترکی -- ایران -- قرن ۹ ق.
موضوع	: داستانهای ترکی -- ایران
شناسه افزوده	: عبادی قاراخانلو، محمد، ۱۳۵۸ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۸۸ع/۱۳۴ع/PL۳۱۴
رده بندی دیویی	: ۸۹۴/۳۶۱۱۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۱۹۶۶۸۰۲

عاشیق قوربانی

حاضیرلایان: محمد عبادی قاراخانلو «آلیشیق»

ناشر: نشر اختر با همکاری انتشارات هاشمی سودمند

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد / چاپ اول ۱۳۸۹ / ۳۳۶ صفحه/ قطع رقیعی

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۱۷-۲۵۸-۷

مرکزفروش: تبریز- اول خیابان طالقانی، جنب داروخانه رازی، نشر اختر

تلفن: ۰۴۱۱-۵۵۵۵۳۹۳

قیمت: ۹۵۰۰ تومان

ايچىندە كىلر

اۋن سۆز: عاشىق قوربانى نىن حىات و يارادىجىلىغىنا بىر باخىش..... ۱۴

قوشمالار

الف - اوستادنامەلر:

- ۱- اولماز..... ۴۶
- ۲- داغىدا بلىمز..... ۴۷
- ۳- دىىنجه..... ۴۸
- ۴- گولرمىش..... ۴۹
- ۵- يعنى نه؟..... ۵۰

ب- مذهبى شعرلر:

- ۱- امام رضا(ع) نىن..... ۵۲
- ۲- ائىله دى شاه..... ۵۳
- ۳- او بورجا..... ۵۴
- ۴- پىرىم..... ۵۶
- ۵- چكىدى..... ۵۸
- ۶- دئدىلر..... ۵۹
- ۷- دئىن..... ۶۰
- ۸- زولفون..... ۶۱
- ۹- على(ع)..... ۶۴
- ۱۰- مرتضى على(ع)..... ۶۵
- ۱۱- وار..... ۶۶
- ۱۲- يا من العطا..... ۶۷
- ۱۳- يئتىشدىم..... ۶۸

ج- معراج نامہ لو:

- ۷۲ ۱- دئییدر
۷۴ ۲- سما یا

د- گؤز لالمہ لو:

- ۷۸ ۱- آچلمیش
۷۹ ۲- آلما
۸۰ ۳- اولماز
۸۱ ۴- ایچینده
۸۲ ۵- ایسترم
۸۳ ۶- بنؤوشه نی
۸۴ ۷- بو قیزین
۸۵ ۸- بو قیزین
۸۶ ۹- پری
۸۷ ۱۰- پرینه
۸۸ ۱۱- پری نین
۸۹ ۱۲- خوش گلدین
۹۰ ۱۳- دَیر سنه
۹۱ ۱۴- راست گلدیم
۹۲ ۱۵- سایا لانییدیر
۹۳ ۱۶- سبب کاری دیر
۹۵ ۱۷- سئوینسین
۹۶ ۱۸- صنمین
۹۷ ۱۹- قیرمیزی
۹۸ ۲۰- قیزلارین
۹۹ ۲۱- کناریندا
۱۰۱ ۲۲- گتیری
۱۰۲ ۲۳- گرک

عاشق قربانی / ۵

- ۲۴- گلین ۱۰۳
- ۲۵- گورجونون ۱۰۴
- ۲۶- گوروندو ۱۰۵
- ۲۷- گوزل ۱۰۶
- ۲۸- لب‌لرین ۱۰۷
- ۲۹- منیم ۱۰۹
- ۳۰- نه اوزون دال‌دالار نه سینه باغلار ۱۱۰
- ۳۱- وئرمرم سنی ۱۱۱
- ۳۲- یاراشیر ۱۱۲
- ۳۳- یری ۱۱۳

ه - شکایت‌نامه‌لو:

- ۱- آمان آلا‌له امداد ائيله بو ایشه ۱۱۶
- ۲- آیریلیق ۱۱۷
- ۳- ائيله‌دیم ۱۱۸
- ۴- اویان سن مورشودوم آی شاه اسماعیل ۱۱۹
- ۵- ایسترم ۱۲۰
- ۶- تبریز ۱۲۱
- ۷- جانیم ۱۲۲
- ۸- دؤنوب‌دور ۱۲۳
- ۹- قال ایندی ۱۲۴
- ۱۰- گل‌دیم ۱۲۵
- ۱۱- گل‌میشم ۱۲۶
- ۱۲- گل‌میشم ۱۲۷
- ۱۳- منه ذیدی یارب یارا ذیمه‌سین ۱۲۸
- ۱۴- منیم ۱۲۹
- ۱۵- یتیش امدادیما آی آغا‌هاری ۱۳۰

و- شکایت نامہ لڑ (سٹوگی حاقدا):

- ۱- آلماغا گلیمش ۱۳۲
- ۲- آیری ۱۳۳
- ۳- ازل کی محبت هانی عزیزیم ۱۳۴
- ۴- الیم اتگیندن اوزمه سن باری ۱۳۵
- ۵- انقلاب ۱۳۶
- ۶- ائیلہ دی ۱۳۷
- ۷- ائیلہ دی ۱۳۸
- ۸- ائیلہ دی ۱۴۰
- ۹- اور گیمده ۱۴۱
- ۱۰- اوز توتوبان پریم ساری گلیمش ۱۴۲
- ۱۱- اوز وولدو ۱۴۳
- ۱۲- اولو ۱۴۴
- ۱۳- اونندان اوئلدور ۱۴۵
- ۱۴- او یانددیم یو خودان یاری گورمه دیم ۱۴۶
- ۱۵- باغلا سین ۱۴۷
- ۱۶- بو ۱۴۸
- ۱۷- بیر دردیم وار من درمانا گلیرم ۱۴۹
- ۱۸- پری ۱۵۰
- ۱۹- تاپیلماز ۱۵۱
- ۲۰- چک پردہنی نامحرم لڑ گورمه سین ۱۵۲
- ۲۱- حسرتدی گول جمالین گورمگہ ۱۵۳
- ۲۲- خانیم ۱۵۴
- ۲۳- دئیر سن ۱۵۵
- ۲۴- دئیلم ۱۵۷
- ۲۵- دوغرو ۱۵۸
- ۲۶- دیلبر منی جانندان ائیلہ دی ۱۶۰
- ۲۷- ساقی نین ۱۶۱

ماشق قوبانی ۷۱

- ۲۸- سنه قوریان ۱۶۳
- ۲۹- سئلله نیر ۱۶۴
- ۳۰- ظالیم دادی ۱۶۵
- ۳۱- قالان من اولدوم ۱۶۶
- ۳۲- قالدی ۱۶۷
- ۳۳- کاغیذ ۱۶۸
- ۳۴- کنچن وار ۱۶۹
- ۳۵- گلین ۱۷۰
- ۳۶- گلیمیشم ۱۷۱
- ۳۷- گئدرم ۱۷۲
- ۳۸- گوردوم جمالینی منده خدا فیض ۱۷۳
- ۳۹- گورموشم ۱۷۴
- ۴۰- مطلبیمدی، پری اوچون گلیمیشم ۱۷۵
- ۴۱- منه گوندرد ۱۷۶
- ۴۲- مندن ۱۷۷
- ۴۳- منیم ۱۷۸
- ۴۴- منیم ۱۷۹
- ۴۵- نندن دیر؟ ۱۸۰
- ۴۶- هاندادی ۱۸۱
- ۴۷- یار ۱۸۲
- ۴۸- یار منیم گلدیگیم قیامه دن دیر ۱۸۳
- ۴۹- یریدی ۱۸۴

ز- هجولر:

- ۱- چپ آ چپ ۱۸۶
- ۲- دولانیم ۱۸۷

ح - قارغاملار:

۱- اولسون ۱۹۰

ط - جهان نامه لر:

۱- ائيله دی ۱۹۲

۲- یاراتدی ۱۹۶

ی - باشقا موضوعلاردا:

۱- آلی عثمانی ۱۹۸

۲- اوستا سازیم دوزلت یولا سال منی ۱۹۹

۳- ایمدی ۲۰۰

۴- بلی دی ۲۰۱

۵- گتیر منه ۲۰۲

۶- گنجه نین یوللاری هارادان گذر؟ ۲۰۳

۷- منیم ۲۰۴

ک - باشقالارینین دیلیندن:

۱- اجازه وئر یاریم گلیب ۲۰۶

۲- آی اوغلان ۲۰۷

۳- اویان گؤزلرینه قوربان اولدوغوم ۲۰۸

۴- امانت دیر جان بالامین جان سنین ۲۰۹

۵- پای گتیردین من پای آلان دنیلم ۲۱۰

ل - یاریمچیق قوشمالار:

۱- آلاله اوزو اؤلدوردو ۲۱۲

۲- اولسون ۲۱۲

۳- اولماسین ۲۱۲

۴- خبر وئرین هاردادی یاریم گله ۲۱۳

- ۵- ایستر کونول..... ۲۱۳
- ۶- گندیرم..... ۲۱۳
- ۷- گنجهده پریمین جمالین گوردوم..... ۲۱۳
- ۸- بیتیرر..... ۲۱۳
- ۹- آی آتا..... ۲۱۴
- ۱۰- اؤز آغام علی(ع)..... ۲۱۴

گرایلی لار

الف - اوستادنامه لر:

- ۱- ائيله مک اولماز..... ۲۱۶
- ۲- اولماز..... ۲۱۷

ب- اؤیمه لر:

- ۱- شاه خطایی - شاه خطایی..... ۲۱۸
- ۲- گلدی..... ۲۱۹

ج- گؤز للمه لر:

- ۱- گؤرونور..... ۲۲۰

د- شکایت نامه لر:

- ۱- آی قیز پریم آمان پریم..... ۲۲۱
- ۲- آباق ساخلا پریم گله..... ۲۲۲
- ۳- آیلنمز کونلوم آیلنمز..... ۲۲۳
- ۴- ائيله دین..... ۲۲۴
- ۵- ائیلر لر..... ۲۲۵
- ۶- اوللا..... ۲۲۶

- ۷- پوز غوندو پریم پوز غوندو ۲۲۷
- ۸- تتر - تتر ۲۲۸
- ۹- دلبیر ۲۲۹
- ۱۰- قاداسین آلدیغیم ۲۳۰
- ۱۱- قوینوندا ۲۳۱
- ۱۲- قیزلار قویون پریم گلکین ۲۳۲
- ۱۳- گلدیم ۲۳۴
- ۱۴- گوله - گوله ۲۳۵
- ۱۵- من ۲۳۶
- ۱۶- مندن گول اوزلو او یارا ۲۳۷
- ۱۷- منی ۲۳۸
- ۱۸- منی ۲۳۹
- ۱۹- وار ۲۴۰

هـ - قارغامالار:

- ۱- بیتیرمه سین ۲۴۱

و- هجولر:

- ۱- وار ۲۴۲

ز- باشقا موضوعلاردا:

- ۱- آغاجداندير ۲۴۳
- ۲- دولانا - دولانا ۲۴۴
- ۳- مضطرم «دویتی گرایلی» ۲۴۵
- ۴- کنجادی «نقاراتلی گرایلی» ۲۴۶
- ۵- شاهیم ۲۴۷
- ۶- قالدی ۲۴۷
- ۷- من نثیلیم ۲۴۷

تجنیس لر

- ۱- او یادا منی ۲۵۰
- ۲- او یادا منی ۲۵۱
- ۳- آغلاما پریم ۲۵۲
- ۴- آی اسر ایندی ۲۵۳
- ۵- بیرجه اوز ایندی ۲۵۴
- ۶- بیردالا ۲۵۵
- ۷- بیرده یاز ۲۵۶
- ۸- خال خالا ۲۵۷
- ۹- یار آلا منی ۲۵۸
- ۱۰- یارا یار ۲۵۹
- ۱۱- یارا یوز ۲۶۰
- ۱۲- یاری سان پری ۲۶۱
- ۱۳- یاینان پریم ۲۶۲
- ۱۴- یاینان پریم ۲۶۳

دیوانی لر

- ۱- ائيله مه ۲۶۶
- ۲- اول ۲۶۷
- ۳- ایسته مه ۲۶۸
- ۴- جومه ده ۲۶۹
- ۵- شاهی حیدره ۲۷۱
- ۶- گرک ۲۷۲
- ۷- من ۲۷۳
- ۸- هانی ۲۷۴

دئییشمه لر

الف - دیلشمه لر، دردلشمه لر:

الف-آناسی ایله دردلشمه:

- ۱- هنی ۲۷۶
 - ۲- بیر دوعا قیل منده گئدیم - دئدیم ۲۷۸
 - ۳- گئدیرم - گئدیرسن ۲۸۰
 - ۴- گئدیرم - گئدیرسن ۲۸۱
- ب- عاشیق قاسیم ایله دردلشمه:
- ۱- گلیرسن - گئدیرم ۲۸۲
- ج- خوجا ایله دیلله شمه:
- ۱- گلیرسن - گلیرم ۲۸۴
- د- مصطفی ایله دیلله شمه:
- ۱- سن - او پری سالییدی چؤلره منی ۲۸۵
- ه- قاری ایله دئییشمه:
- ۱- گل آلمان قیزی ساری دیر ساری - گل آلمان قاری دیر قاری ۲۸۷
- و- پری خانیم ایله دردلشمه:
- ۱- اؤلدوم بو باغچانی گزه گزه من - یار منیم گلدیگیم بیلمه دینمی سن؟ ۲۸۸
 - ۲- دور گل قوینوما، قوینوما! - یوخ پریم گله بیلرم! ۲۸۹
- ز- شاهگول خانیم ایله دیلله شمه:
- ۱- منه سؤیله نه مطلبه گلیرسن - او پریمین سوراغینا گلیمشیم ۲۹۰

ب- قیقیل بند دئییشمه لر:

الف- شیروانلی دوستو ایله:

- ۱- هنی - هنی ۲۹۲
- ب- عاشیق احمد ایله:
- ۱- مات - مات ۲۹۴
 - ۲- اوندان خبر وئرسن ایندی - مندن خبر سن آل ایندی ۲۹۶

- ۳- ائنییدی - ائنییدی ۲۹۸
- ۴- اون اوچدور - اون اوچدور ۳۰۱
- ۵- وار - وار ۳۰۲
- ۶- نه ایچینده دی - ایچینده دی ۳۰۵
- ج - دده یندییار ایله:
- ۱- قالدی - قالدی ۳۰۷
- ۲- گلییدیر - گلییدیر ۳۰۹
- ۳- ایلدی - ایلدی ۳۱۱
- ۴- نه ایرنگ ایدی - ایرنگ ایدی ۳۱۴
- ۵- آبی زمهری - آبی زمهری ۳۱۶
- د- شیخ حکیم ایله:
- ۱- ائله دی - ائله دی ۳۱۸

قیفیل بندلر

- ۱- جاء و الف شین ۳۲۲
- ۲- دوردونه ۳۲۳
- ۳- شبی یلدادیر ۳۲۴
- ۴- گاف و لام و کاف ۳۲۵
- ۵- نئجه دی ۳۲۶

بایاتیلار

- ۱- بایاتیلار ۳۲۸
- ۲- پری خانیمین دیلیندن ۳۳۱
- ۳- خالقین دیلیندن ۳۳۲

عاشيق قوربانى نين حيات و ياراديجيلىغينا بير باخيش

اوزان و عاشيق صنعتينين كؤكو، تاريخين قديم چاغلاريندان سو ايچسه ده، ۱۳- جو يوز ايلليک ايله ۱۶- جى يوز ايلليک آراسيندا اوزانين - عاشيغا، قوپوزون - سازا، بويون - داستانا و سؤيون - قوشقويا چئوريلمه سى هامى اوچون آيدين دير. ۱۶- جى يوز ايلليگه دك، بير نچه صنعتكارين عاشيق آدى ايله برابر، آزاراق شعرلرى الله اولسا دا، اونلارى عاشيق صنعتينين ادبى بير نماينده سى كيمي تانيماق ممكن دئيل.

مثلاً سون آراشديرمالارا اساساً عاشيق قوربانى نين اوستادى «حكيم» بن قوربانى قدر شعرلرى و داستانى خالق آراسيندا ياييلماميش و چوخ آز حيصه سى اليميزه چاتميشدير. آنجاق عاشيق قوربانى نين اثرلرينين خالق طرفندن قورۇتوب و گونوموزه قدر گليب چاتماسى، محض اونون شاه اسماعيل صفوى ايله ياخين علاقه سيندن و او دؤورده ياشاماسيندان آسيلي دير.

شاه اسماعيل صفوى حاكميته گلن ايللردن، اينجه صنعت خادملرينه و ادبياتيميز بن بير سيرا گؤركملى نماينده لرينه حامى ليك ائتديگى كيمي، ائل شاعيرلرى و اوزانلارا دا خصوصى دقت يئتيرميشدير.

م. عباسلى بو حاقدا يازير: «محض بله بير مناسبتين نتيجه سينده اوزان - عاشيق ادبياتى شاه اسماعيل دؤورونده اولدوقجا يوكسك بير مرحله يه چاتير، ايتيب - باتماق تهلكه سينده اولان داستانلار يئنى دن جيلالانير، يئنى - يئنى داستانلار ياراديلماسى اوچون هر طرفلى امكان يارانير.»^۱

^۱ - شاه اسماعيل خطايى و فولكلور، آذربايجان شيفاهى خالق ادبياتىنا دائر تدقيقلر - ۲- جى جلد - م. عباسلى

تاری یئل عباسلی یازیر: «او دؤورون ادبی - بدیعی تاریخی منبع لرینده گؤستریدیگی کیمی شاه اسماعیل اوردوسوندا اوزانلارین بؤیوک بیر دسته سی اولاردی. اونلار دئمک اولار کی شاه اسماعیلین بوتون یوروشلرینده اشتراک ائتمیش، دؤیوشدن قاباق تورکولر اوخوماق، چوگورلر (سازا و تارا اوخشار آلتی سیملی دیز اوسته چالینان موسیق آلتی دیر، ایندیسه ایراندا اهل حق درویشلری طرفیندن تکیه لرده ذکر ی ایلاهی لر زامانی استفاده اولونور).^۲ چالماقلا قیزلباش اوردوسونو دؤیوشه روحلاندیریرمیشلار. اوزانلارین دا باشیندا دؤیوشچولرده اولدوغو کیمی قیزلباش تاجی، چیسینلرینده پلنگ دریسی بئلرینده قیلینچ، اللرینده چوگورلر - سازلار اولدوغو حالدا دؤیوشچولرله بیر یئرده ووروشورموشلار».

م.عباسلی بیر داها یازیر: «اوزانلار وۇروش گونلرینده غالب یوروشلور اوردونون مقابلینده چوگورلر چالماق تورکو - وارساغی لار اوخوماقلا ایگیدلری دؤیوش هوسی ایله جوشدوروردولار. اونلار روح یوکسک لیگی ایله "قوربان اولدوغوم و صدقه اولدوغوم، پیریم، مورشودوم" دئییه اؤلدو - قالدی بیلمه دن دوشمن اوزرینه یورویوب اؤزلرینی حرب دریاسینا ووروردولار».^۳

جهان آرای شاه اسماعیل صفوی الیازماسیندا یازیر کی: «... ممدوحی سلطان حسین بی قارا ۹۱۰ ه.ق، ۱۵۰۴ م، ۸۸۳ ه.ش ایلده شاه اسماعیلین یانینا جاه - جلاللی بیر ائلچی گؤندیریر. ائلچی نین هرات دان گتیریدیگی چوخلو تحفه لر سیراسیندا عود و چنگ چالان، سئچمه سارای رقاصه لری وارمیش. شاه اسماعیلین اوزانلارا مناسبتی نظره آلیندیغی اوچون، سوؤقاتا خصوصی رونق وئرسینلر دئییه، اوزان دسته سینا ده علاوه ائتمیشلریمیش».^۴

ائله بو حاقدا م.عباسلی یازیر: «سارای سازنده و رقاصه لرینین سوؤقاتلا بیرلیکده گؤندریلمه سی شاه اسماعیلی چوخ غضب لندیریر. سازنده و رقاصه لرین گئیری قایتاریلماسینی تاپشیریر. لاکین اوزانلارا حؤرمه ت سیزلیک اولار دئییه اونلاری قایتارتدیرمیر. آنجاق بو اوزانلار مهارتله چوگور چالیب اوخوسالاردا،

^۲ - ایندی ده قوم و ساوه عاشیق محیطین عاشیق لاری ساز عوضیه چوگور چالیرلار. آلیشیق.

^۳ - همان ۱ ص ۹۸.

^۴ - جهان آرای شاه اسماعیل صفوی - اسکندر بی منشی.

قیزیلباش اوزانلارینا بنزیمیشلر. بونا گۆره ده شاه اسماعیل اوز ذوق و سلیقه سینی نمایش ائتدیرمک مقصدیله اوردو اوزانلاریندان بیر بۇیوک دسته، حربی یوروشلر چاغینداکی یاراقلی گئیملری ایله ائلچی یه قوشدوروب بیرلیکده هراتا گۆندیریر.

اوزانلار هراتدا بیر نئچه گون سلطان حسین بی قارا ساراییندا چالیب اوخویورلار. اونلار بۇیوک حۆرمّت ائدیلیلر. آخیردا اونلار سلطان حسین بی قارا چوخلو قیمتلی هدیه لر، ائله جه ده سئچمه مینیک آتلاری وئردیریر، یولا سالدیریر. هراتدان قایتمیش اوزانلاری شاه اسماعیل اصفهاندا ایکن «باغ نقش جهان»دا قبول ائدرک سفر ماجرالارینی دینله ییر اونلارین صحبتیندن خوشلناراق، شرفلرینه شادلیق مجلسی قوردورور»^۵.

گۆرۈندۈگو کیمی عاشیق و اوزانلار خاص ماراغی اولان شاه اسماعیل اونلاردان تأثیرله نرک اۈزۈده قوشما و گرایلی قالبلرینده شعرلر یازیب یاراتمیشدیر.

دئیملره گۆره شاه اسماعیلین درباریندا اولان قیرخ و یا اون ایککی عاشیقین ایچینده باش عاشیق اولان عاشیق قوربانی شاه اسماعیل روحی و معنوی باغلیلیغی اوجوندان اونون آدینا بیر نئچه ساز هاواسی یاراتمیشدیر.

قوربانی نین شاه اسماعیل مراجعت ائتدیگی بیر نئچه شکایت نامه مضمونلو شعرلرینده گۆرونورکی اونون شاه اسماعیل لا قاقاقجادان گۆروش و دوستلغو اولوبدور، نیه کی بیرینجی دفعه اولاراق بیر شاعیر او جور محبت آمیز و دوستلوق بویالی ایفاده لرله شاها مراجعت ائده ییلمز.

بو حاقدا غضنفر کاظمی اوو یازیر:

«قوربانی قیزیل باش حرکاتی ایله باغلی شخصیت اولدوغوندان اون اوچ یاشلی اسماعیل شیروانا ایلک یوروش زامانی دیری کندنین قارشیسینداکی خدافرین کۆرپوسوندن کنچرکن اونونلا گۆروشمه یه ییلمزدی. اونلارین ایلک تانیشلیغی بو قدیم کۆرپونون طاغلاری اوزرینده اولمالی ایدی. هئچ شبهه سیز بئله ده اولموشدور»^۶.

۵ - همان ۱ ص ۹۸

۶ - قوربانی - ترتیب و اؤن سۆزۈن مؤلفی غ. کاظمی اوو - باکی آد او - نون نشری باکی ۱۹۹۰ ص ۸

عاشق قوربانی / ۱۷

تاری یئل عباسلی بو روایتہ اساسلاراق یازیر کی شاه اسماعیل قوربانلی له دیری داغینین اتگینده گوروشرکن اونا بیر چوخ هدیه لر وئیریر. سونرا ایسه قوشون شیروانا اوز قویور.^۷

اما بیزجه قوربانلی اؤزوده شاه اسماعیلین قوشونونا قوشولوب شیروانا گئتمیشدیر. بو سؤزوموزه اثبات اولاراق اونون شیروانلی دوستو ایله دئیشمه سی و بیرده اونون بیر بندلیک یئنی تاپیلیمیش شیروان حاقدا قوشماسینا دایانماق اولار:

«قوربانلی» دئر: یاندیم عشقین کؤزونده،
یالان اولماز عاشیقلارین سؤزونده،
بیر یارچا جئتدیر یئرین اوزونده،
نه گؤزلدیر باغچا باری شیروانین.

بنله لیکله ۹۰۶ هـ. ق - ۱۵۰۰ م - ۸۷۹ هـ. ش ایلینده ایگیرمی اوچ یاشلی قوربانلی اون اوچ یاشلی شاه اسماعیلین قوشونویلا بیرگه شکی یه، باکی یا و سونرا ایسه شیروانا گئتمیشدیر. شاه اسماعیل بو یوروشلرده غلبه الدهه ائندن سونرا ۹۰۷ هـ. ق - ۱۵۰۱ م - ۸۸۰ هـ. ش ایلینده تبریزه وارد اولوب رسماً تاجگذارلیق ائتمیشدیر. او شیعه مذهبین مملکتین رسمی مذهبی و تورک دیلین ایسه رسمی دیلی اعلان ائتمیشدیر.^۸ بیزجه «شاه خطایی - شاه خطایی» وارساغی شعرین عاشیق قوربانلی ائله بو مناسبتہ تبریزده یاراتمیشدیر.

بو دونیادا بیر حاق دیوان،
او دونیادا جئت مکان،
قوی وار اولسون تورکو زبان،
شاه خطایی - شاه خطایی.

^۷ - باخ: قوربانلی نین پوئیک ارثی تحصیل ائیم نشریاتی باکی ۲۰۰۴ ص ۴۴.

^۸ - بو حاقدا باخ: شاه اسماعیل صفوی - مرشد سرخ کلاهان - تألیف: پناهی سمنانی - کتاب نمونه نشریاتی -

اما بوندان سونرا عاشیق قوربانی شاه اسماعیل دان وداعلاشمیش و اؤز کندینه قاییتمیشدیر.

بیر داها عاشیق قوربانی ایله شاه اسماعیلین گؤروشو اونون «قولو باغلی» خدافرین کؤرپوسوندن کنچیریلیب شاهین حضورنا گتیریلمه سی زامانی اوز وئرمیشدیر.

عاشیق قوربانی نین قولو باغلی شاه حضورنا گؤندریلمه سی حاقدا بیر چوخ عالیم لر نظر وئرمیشدیلر. آنجاق داستان واریانتینا گؤره و هامی نین استناد ائتدیگینه اساساً، او قارا وزیر طرفیندن بو قضایا دوشموشدور.

غضنفر کاظم اوؤ بو نظری رد اندرک یازیر: «بئله گومان ائتمگه اساس وار کی قوربانی نین فلاکتی باش وزیرله باغلی اولمایب، باش وزیرله باغلی اولسایدی بو او قدر کسگین ایفاده لر - قارغیش و سؤیوشلر ایشله ده بیلمزدی. همده شاه اسماعیل دؤورونده باش وزیر شمس الدین زکریّا مترقی فیکیرلی بیر شخصیت اولموشدور. دیگر طرفدن، باش وزیر اوزاقدان - اوزاغا تبریزدن دیری یه قوربانینی نجه مشاهده ائده بیلردی؟...»^۹.

دوغروسو دا بئله دیر، اما بونو قید ائتمک لازیم دیر کی «قارا وزیر» آدی آرازین شمال ساحیلیندن یازی یا آلیان واریانتلاردا گلیبدیر؛ حال بو کی قاراداغ - تبریز، اورمو و زنگان واریانتلاریندا بو شخص «ناظر ممدعلی» آدین داشیر و بوتون واریانتلاردا ایستر «قارا وزیر» ایسترسه «ناظر ممدعلی» گنجه حاکیمی نین وزیر دیر.

هر نه ساختا سوچلا سوچلانا عاشیق قوربانی شاه اسماعیلین حضورنا چاتدیقدا اونا «مُرشدی کامیلیم» دئی «منیم»، «گلمیشم»، «گلمیشم»، «ایسترم» و «گلدیم» ردیفلی قوشمالارلا مراجعت ائدیب اؤز گوناھسیز اولدوغونو ثابت اندرک شاه طرفیندن کؤهنه دوستو جزالانمایب هنج، بلکه ده حمایت اولموشدور و بئله لیکله عاشیق قوربانی ساری دا قالارغی اولموشدور.

^۹ - قوربانی و پویتی کاسی - غضنفر کاظم اوؤ - باکی ۱۹۹۶ ص ۱۰۹.

شاه اسماعیلین اوزانلارا خصوصی رغبتی اولدوغوندان قوربانی سارایا داخل اولان گوندن اونون محبتی ایله قارشیلانمیشدیر. بو محبتین قارشیلیقلی اولماسینی قوربانی نین شاه اسماعیل حصر ائتدیگی شعرلرده و اونا «مُرشد کامیل»، «شاهلارین شاهی» و «پیر» آدلار دیلا خطاب ائتمه سینده گُوروروک.

او حتی شاه اسماعیلین آدینا بیر نچه ساز هاوالاری یاراتمیشدیر. اوستاد صنعتکار عاشیق میکایل آرافلی بو حاقدا دئیر: «اوستادلاریمیزدان ائشیتدیگیمیزه گُوره قوربانی شاه اسماعیل خطایی به یتددی ساز هاواسی حصر ائتمیشدیر. بونلار «شاه خطایی»، «شاهسوتی»، «شاه سارایی»، «باش دیوانی»، «حیدری»، «ابراهیمی»، «سلطانی»، عاشیق هاوالاری دیر کی حال حاضریدا عاشیقلاریمیز طرفیندن گئیش شکیلده ایفا اولونور»^{۱۰}

پروفئسور سدنیک پاشایو عاشیق میکایل آرافلی لا دانیتدیغیندا «شاه خطایی دیوانی سی»، «شاه یوخوسو» و «شاه دورغوزانی» هاوالارینا دا اشاره ائدیر.^{۱۱} عاشیق قوربانی ۹۱۶ هـ. ق - ۱۵۱۰ م - ۸۸۹ هـ. ش، ایلینده شاه اسماعیل لا بیرلیکده اؤزبک شیک خان (شیانی) لا خوراسانا و افغانستانا ساری جنگه گئتمیشدیر.

«شاه اسماعیل شیک خانین مکتوبونا جواب یازاراق یلیدیر میشدیر کی اونوندا قصدی وار امام رضا(ع) نین مرقدینی زیارت ائله سین»^{۱۲}.

عاشیق قوربانی خوراساندا مشهد شهرینده ایسه امام رضا(ع) مین زیارتینه گئدیب «چکیددی» و «امام رضا(ع) نین» ردیفلی قوشماسینی اورادا یاراتمیشدیر:

خوراساندا قیزیل گونبد آغاسی،
گُوزوم خیلی انتظاری چکیددی.

و:

^{۱۰} - باخ همان ۲ یه ص ۴۷ و ۴۸.

^{۱۱} - باخ - دیریلی قوربانی مقاله سی - سدنیک پاشایو ص ۲۸ - مقاله.

^{۱۲} - باخ - همان ۸ ص ۱۵۳.

...اوتوز مین توکان دیر، اوتوز مین بازار،
آلمیش مین ایچینده اصحابی گزر،
اوتوز مجیدی وار، تمام لاله زار،
یانار چیراغیندا امام رضا (ع) نین.

پروفسور غضنفر کاظم اوو دا قوربانی نین افغانستان و شیبانی نین جنگینه
گنتمه سینه شبهه ایله یاناشاراق قوربانی داستانی نین زنگان واریانتیندا گشدن بیر بند
قوشماسینا اشاره ائدیر:

عاشیغیندا یولو دوشدو کابيله،
حسنونون ذره سی بسدیر قابيله،
گلابتین زولفون عنبر کاکيله،
بیلیم مشاطه لر نه جولایبیدیر.^{۱۳}

۱۵۱۴م ایلین اوت آیی نین ۲۳ نده ۹۲۰ هـ. ق ایلین رجب آیی نین اوللرینده
۸۹۴ هـ. ش ایلین آسلان (اسد - شهر یور) آیی نین ۲ سینده شاه اسماعیل ل عثمانلی
پاشاسی سلطان سلیم قانلی دؤیوشو چالديران کندینده اوز وئردی. چالديران
کندی ایران لا تورکیه سرحدینده ماکی شهرستانی نین سیه رود بخشین
دهستان لاریندان بیریدیر. عثمانلی اوردوسونون سایي ايکي قات شاه اسماعیل
اوردوسوندان چوخ اولدوغونا گؤره همده عثمانلی لارین اختیاریندا ایستی سیلاح
(توپ و تفنگ) اولدوغو اوچون سایدان آزلان و سویوق سیلاحلا دؤیوشن
شاه اسماعیل قوشونو مغلوب اولاراق گئری چکیلدی. اولسون کی بو دؤیوشده
شاه اسماعیل و قوشونو ایگیدجه سینه دؤیوشوب و بیر چوخ سلطان سلیم
قوشونوندان قیردیلار اما اونلارین توپخانالارینین قاباغیندا بؤیوک ایتگی وئررک

^{۱۳} - غضنفر کاظم اوو - قوربانی و شاه خطایی - صنعت دوشونجه لری - آذربایجان دولت کتاب پالاتاسی

عاشق قوربانی / ۲۱

میدانی عثمانلی لارا تاپشیردیلار. قوشون ایسه همدانا ساری قایتدی. بئله لیکله سلطان سلیم تبریزه قوشون چکدی. اما تبریزی لرین عثمانلی قوشونویلا قارشی دورماغی باعث اولدو کی سلطان سلیم آلتی گوندن آرتیق تبریزده دایانماسین و بئله لیکله دستور وئردی قوشون عثمانلی تورپاغینا یولا دوشسون.^{۱۴}

اؤز تورپاغینا کئری چکیلن سلطان سلیم عاشیق قوربانینی ده بیر اسیر کیمی اؤزویله تورکیه یه آپارمیشدیر. بو حاقدا پناهی سمنانی یازیر: «سلطان سلیم (تبریزدن) عثمانلی تورپاغینا قایداندا بیر دسته ماهیر صنعتکارلاری اؤزویله عثمانلی یا آپاردی».^{۱۵}

عاشیق قوربانی اؤزو دئمیشکن بیر اوزون مدت سلطان سلیمین زندانیندا قالدی و ائله بو زامانلاردا «قال ایندی»، «قالدی»، «دوغرو»، «دورنالار» و یا «دئیرسن»، «آیریلیق»، «اولماز» ردیفلی شعرلرله وطن حسرتین و غربتده چکدیگی آغری آجیلاری یازی یا آلدی. او بو حاقدا یازیر:

آخیب - آخیب دریالارا دولموشام،
سارالیان گول رنگی تک سولموشام،
«قوربانی» یم ایندی دوستاق اولموشام،
اوزو دؤنموش خوش نیگارا دئیرسن.

و یا خود:

«قوربانی» یم فیکیر قوشوم آسماندا،
جانان هاردا اولسا جانیم او یاندا،
یعقوب (ع) کیمی، یار، قان آغلار کنعاندا،
یوسف (ع) تک زنداندا قالان من اولدوم.

و یا خود:

^{۱۴} - احسن التواریخ ص ۱۹۶ - یازان حسن بی روملو - تصحیح ائدن: عبدالحسین نوائی - انتشارات بابک

۱۳۵۷ تهران.

^{۱۵} - باخ همان ۸ ص ۲۱۶.

«قوربانی» دثر: باغریم دؤنوبدور قانا،
تنهالیق قصد ائدیپ بو شیرین جانا،
ایل دولانار یوسف(ع) چاتار کنعانا،
اولارام بیر گنجه قوناغین تبریز.

اما عاشیغا هر یترده حؤرمّت اولدوغو اوچون، قوربانی کیمی بیر صنعتکارین
زنداندا قالماغینی یاخشی بیلیمین سلطان سلیم، اونو حضورونا چاغیرمیش و اؤز
آدیلا باغلی بیر هاوا بسته له مگین عاشیق قوربانی یه تکلیف ائتمیشدیر.
سدنیک پاشائیو بو حاقد ا یازیر:

«عاشیق لار آراسیندا بئله بیر تاریخی روایت ده یاشاماقدادیر کی بیر گون
تورک سلطانینا خبر وئریلر کی شاه اسماعیل خطایی یه ساز هاوالاری بسته له یین
قوربانی ده بورا دادیر. قوربانینی سلطانین یانینا گتیریرلر. سلطان دئیر: -- «شاه
خطایی» کیمی بیر دیوانی هاواسی دا بیزیم اوچون بسته له سن، سنی آزاد ائدرم.
قوربانی دئیر:

- «شاه خطایی» هاواسین باش پرده ده یاراتمیشام، اجازه وئرسه نیز «عثمانلی
دیوانی سی» نی ده آیق پرده ده یارادارام، چونکی نئجه اولسا دا شاه سلطان دان
باشدیر، سلطان شاه دان آیق دیر. ائله او واخت دان «شاه خطایی دیوانی سی» باش
پرده ده، «عثمانلی دیوانی سی» ایسه آیق پرده ده چالینیر».^{۱۶}

عاشیق قوربانی نین بئله سرت و قورخماز دانیشیغی ظاهرده پاشانین خوشونا
گلسه ده باطن ده بیر قدر اونا توخونوب، عاشیق قوربانینی آزاد یوخ، بلکه «قوناق»
عنوانیله «قارصلی عثمان» تاپشیرمیشدیر.

عاشیق قوربانی «عثمانلی دیوانی سی» هاواسین بسته له دیکدن سونرا بو
احوالاتی بیر مکتوبدا شاه اسماعیل یازیب گؤندریر:

نامه م گنדרسن قندهاردا منیم اولو شاهیم،
دئیرسن کی عثمانلی دا دوشموشم زندانا من.
حیله کاردان فتنه کاردان چکینرم قورخمارام،
دانشاندا دانیشارام مجلسده مردانه من.

*

*

*

گولوستان دا گوللر آجیب بولبولون نواسی دیر،
شاه اسماعیل سلطان پاشا چالديران داواسی دیر،
خبر آلسا بو هاوانی عثمانلی هاواسی دیر،
یارادیب یازیب گؤندرديم وطن - ایرانا من.

البته بورادا آدی گئندن «قندهار» شهری اردبیلین شهرین بیر آیری آدی
اولوبدور و افغانستاندا کی قندهاردان آیری دیر.^{۱۷}

عاشیق قوربانی «قارصلی عثمان» قوناق اولدوغون بیر قوشماسیندا بئله گتیریر:

بیزده قوناق اولدوق قارصلی عثمان،
یونس (ع) تک لاپ دالدیق قعری عَمّانا،
«قوربانی» دئر: دؤنسون بئله زامانا،
گؤیده کی اولدوزلار آیا دؤنوبدور.

اما بو قوناقلیق چوخ اوزون بیر قوناقلیق اولوب و عاشیق قوربانی نین دئدیگی
تکین اون بیر ایل طول چکیدیر:

^{۱۷} - پروفیسور سدنیک پاشایون آلدیغیمیز شیفاهی معلوماتا گوره قندهار اردبیلین باشقا بیر آدی اولوبدور.
یوخاری دا گئندن «من» ردیفلی دیوانی شعرین تاپدیقدان سونرا و اورادا آدی گئندن قندهار سؤزو بو مطلبی
داها دا تصدیقله دی.

غم یشمه، غم یشمه دیوانه کۆنلوم،
 همیشه روزگار بئله دار اولماز.
 اون بیر ایل چکمیشم زمستان قهرین،
 او نه گولدور چئوره سینده خار اولماز؟!

قارصلی عثمان پروفئسور غضنفر کاظم اوون نظرينجه همان «عثمان چلبی» دیر کی سونرالار سلطان سلیمان پاشا قارص قالاسین برپا ائتمک اوچون دؤرد مین نفرلیک قوشونلا اونو قارصا گؤندرمیشدیر و بیرینجی شاه طهماسبین اوغلو اسماعیل میرزه (شاه اسماعیلین نوه سی) قوشون چکرک اونو اؤلدورموشدور.^{۱۸} اما ۱۵۲۴ م. ایلده سلطان سلیمین اؤلوموبله عاشیق قوربانلی اون و یا اون بیر ایل اسیرلیکدن سونرا وطنه قایتمیشدی. بوتون تدقیقاتچی لارین فیکرینجه عاشیق قوربانلی تورکیه دن وطنه قایداندا گلیر گؤرورکی شاه اسماعیل دونیادان کؤچوبدور. اما بیزیم فیکریمیزجه بئله اولمامیشدیر. ۱۵۲۴ م. ۹۳۰ هـ. ق. ۹۰۳ هـ. ش. ایلینده اسیرلیکدن آزاد اولان قوربانلی وطنه گلیب و شاه اسماعیلی سوراق توتارکن اونو شکلی و گورجوستان سرحدلرینده شیکارا گئتدیگین اؤیره نیب اؤزونو اورا یئتیرمیشدی. اؤز مۇرشدی ایله بیر اوزون مدت آیریلیق دان سونرا گؤروشن عاشیق قوربانلی شکلی - گورجوستان سرحدلرینده قالمالی اولوب و «گورجونون» ردیفلی قوشماسین دا ائله بو واخت یازمیشدی:

«قوربانلی» دئر: سیزه آی گورجو قیزلار،
 یئرده کی چیچکلر گۆیده اولدوزلار،
 یارالی یام، یارام هئی یانار، سیزلار،
 وار اولسون دونیادا ائلی گورجونون.

اما چوخ چکمه دن شاه اسماعیلین حالی گنده - گنده یاوالامیشدی. او حصبه مرضینه مبتلا اولاراق خسته لیک یاتاغینا دوشموشدور.^{۱۹}

حکیم لرین نظرینجه شاهین درمانی خالخال شهرنین اطرافیندا بیتن بیر نؤوع بیتگی تشخیص وئرلمیشدی. بو بیتگینی اله گتیرمک اوچون عاشیق قوربانی خالخال ساری یولا دوشموشدور. اما قوربانی قایدینجا شاه اسماعیل سراب و یا اردبیل ده دونیادان کؤچموشدور. قوربانی بیر قوشماسیندا بونا اشاره ائله بیر:

گیزلین دردلرینه داوا گتیردیم،
 اوْیان سن مُرشدوم ای شاه اسماعیل.
 ائتدیگیم پیمانی عهدی یتیردیم،
 اوْیان سن مُرشدوم ای شاه اسماعیل.
 * * *

من ائتدیگیم عهده ائله دیم وفا،
 حکیم لقمان تکین گتیردیم شفا،
 سن دور دوشمان گلیر باشلا بیر داوا،
 اوْیان سن مُرشدوم ای شاه اسماعیل.
 * * *

«قاراداغلی قوربانی» دن قاچما سن،
 یتیره نه اورک سیررین آچماسن،
 بؤیله ناکام بو دونیادان کؤچمه سن،
 اوْیان سن مُرشدوم ای شاه اسماعیل.

اودور کی عاشیق قوربانی مشهور دیوانی سینده بئله اشاره ائله بیر:

فلک سنله وورو شماغا بیر قابیل میدان اولا؛
 آچیلما حاققین قاپیسی عدالت دیوان اولا؛
 گتتمیشدیم مُرشدومون دردینه داوا قیلام،
 من نه ییلیم من گلینجه خاک ایلله یکسان اولا.

بعضاً بو دیوانی نین اوّل بندینین اوچونجو میصرع سین بئله گتیریرلر:

«گتتمیشدیم مُرشدومه دردیمه داوا قیلا»

و یا:

«من گلمیشدیم مُرشدومه دردیمه داوا قیلا»

اما بونو قئید ائتمک لازیم دیر کی اون بیر ایل اسیرلیکدن سونرا قاییدان
 عاشیق قوربانی، مُرشدونون اوستونه هانسی دردینین داوا قیلماغی اوچون
 گتتمیشدیر. داهای اسیرلیکدن آزاد اولان عاشیق قوربانی نین نه دردی وار ایدی کی
 شاه اسماعیل اونا داوا قیلمالی و چاره ائتمه لی دیر. اما اوستده گتیردیگیمیز سَنده
 گؤره شاه اسماعیلین حصبه مرضی اولدوغو اوچون قوربانی اونون درمانین
 گتیرمگه گتتمیشدیر. ییزیم بو فیکریمیزی همان بو دیوانی نین آرا بندى داهای
 تصدیق له بیر:

بیریم لطفون سایه سینده بیر آزدا یاتماق گرک،
 تابوتون سرو آغاجی کفنین یاپراق گرک،
 تئز یویون تئز گؤتورون منزله چاتماق گرک،
 بار ایلاهیم نئجه قیدین اولن بو جاوان اولا.

گؤرون دوگو کیمی بو بنددن معلوم اولور کی عاشیق قوربانی شاه اسماعیلین
 جسدینین یانیندا حضوری واریمیش و اونون تابوتا قویوب آپاریب غسالخانا دا

غسل ائدیب یوماسینا تله سیییر. پروفتسور غضنفر کاظیم اوو بو شعرین مضمونوندا
بو حقیقتی باشا دوشرک بئله تصدیق له ییر:

«شاه اسماعیلین غفیل اؤلومونه حصر ائتدیگی مرثیه (گتیمیش ایدیم مُرشدومه
دردیمه داوا قیلا) میصر اعیسی آیدین گؤستریر کی ۱۵۲۴م - جو ایلین یازیندا شاه
اسماعیل، شکی خانی حسن بی له گورجستان طرفلرده اوؤ ائدیب اردیله
قایدارکن، قوربانی اونونلا تزه جه گؤروشوب «دیری» یه قاییتیمیش، هانسی بیر
سبیدن سه یئنی دن شاهی گؤرمک اوچون تبریزه گلمه لی اولموش و شاهین اؤلوم
خبری ایله قارشیلانمیشدیر».

۹۳۰ هـ. ق. دوشنبه گونو، رجب آییندا اون دوققوز گون کئچن ۹۰۳ هـ. ش
۱۵۲۴م. ۳۸ یاشلی شاه اسماعیل دنیادان گؤز یوموشدور و بئله لیکله عاشیق
قوربانی اؤز پیرین و مُرشدون الدن وئررک اونون جسدین اردییلده شیخ
صفی الدین خانقاهیندا تورپاغا تاپشیرمیشدیر.

شاه اسماعیلین دنیادان کؤچمه سین ییر چوخ شاعیرلر ماده تاریخ لرینده
کتیریرلر کی عاشیق قوربانی ده بو حاقدا یازیر:

.....

«عذاب دن» یوز اوچ کئچنده،

اجل جامین ایجدی شاهیم،

بو دنیادان کؤچدو شاهیم.

ایجد حساییلا «عذاب دن» سؤزوع = ۷۰، ذ = ۷۰۰، ا = ۱، ب = ۲، د = ۴، ن = ۷۰
حرفلریندن عبارتدیر کی جمعی ۸۲۷ اولور، ۱۰۳ له جمع له ینده ۹۳۰ اله گلیر کی
همان شاه اسماعیلین هیجری قمری تاریخی ایله اؤلوم ایلین گؤستریر. عاشیق
قوربانی شاه اسماعیلین اؤلوموندن سونرا اونون چالیدیران دؤیوشونده نجه
قوچاقجاسینا دؤیوشمه گین بئله یاد ائدیر.

شیخ اوغلو امر ائتدی بوتون قوشونا،
سبز قیرین داغیدین آلی عثمانی،
قویمایین هاوادا قوشودا اوچا،
اونلارا تنگ ائدین یئری آسمانی.

* * *

جنگده گئدیردی هامی دان قاباق،
لشکر اونو گۆرجک اولاردی اوزاق،
جمالی ائله یدی میثالی چیراق،
بوتون جنگلرین اویدو آصلانی.

* * *

«قوربانی» عثماندا زنداندا قالدی،
دوشمانین ایچینه ولوله سالدی،
شیخ اوغلو مُرشدوم قیلینجین چالدی،
قان ایله دولدوردو بوتون صحرائی.

اؤز مُرشدونون اؤلوموندن کدرله نن عاشیق قوربانی نهایتاً «هانی» ردیفلی بیر دیوانی یازماقلا اؤزونه تسکین وئریر و دونیانین بی وفا اولدوغونا اشاره اندرک اؤلومو هامی نین باشینا گلن بیر حادثه بیلیر.

«اولا» ردیفلی دیوانی له، «قوربانی و پری» داستانیندا وئریلمیش واریانت آراسیندا معین فرقلر واردیر. داستاندا گۆستریلیر کی قارا وزیر، (ناظر ممد علی) قوربانی شاهین حضورونا شکایته گئتدیگیندن سونرا بئجانی گنجیه گلدیگینی بیلیر پری زنداندا سالدیریر و سونرا دا اؤلوموش اؤلدوغونو بیلدیریب یالانچی دفن مراسیمینی دوزلتدیریر و قوربانی بو دیوانی نی پری خانیمین اؤلومونه دئییر.

م. طهماسب یازیر:

«لکن نه قدر پوزولموش سوژت او یغونلاشدیریلیمیش اولسا دا هر حالدا دیوانی نین بیر قیز حاققیندا دئیل، آدلی - سانلی، حؤرمتملی، عینی زاماندا هم ده

چوخ جاوان یاشلاریندا ایکن اولموش گۆرکملی بیر شخصیت حاققیندا دئیلمیش اولدوغو شبهه سیز دیر. آیدین گۆرونور کی بو اولن هم ده مُرشد ایمیش... بیزجه، بو دیوانی شاه اسماعیل خطایی نین اولومونه یازیلیمیش مرثیه دیر».^{۲۰}

بیز تاپدیغیمیز «اولا» ردیفلی دیوانی نین واریانتیندا بیر چوخ فرقلر واردیر:

۱- بیرینجی بندین اوچونجو میصرع سی کی قاباقدا اشاره اولدو.

۲- ایکینجی بند ده:

داستان واریانتیندا ایکینجی بندین بیرینجی و دۆردونجو میصرعلاری بئله دیر:

پریم زولفون سایه سینده بیر گئجه یاتماق گرک.

و

بار ایلاهیم نئجه قیدین بیر بئله جاوان اوله.

حال بو کی یئنی تاپیلان واریانتدا:

پریم لطفون سایه سینده بیر آزاد یاتماق گرک.

و

بار ایلاهیم نئجه قیدین اولن بو جاوان اوله.

گۆرونور کی شعرین داستانلاشما جریانیندا «پریم» و «لطفون» «زولفون» سۆزونه چۆریلیدیر. و داستان واریانتیندا دۆردونجو میصرعدا ردیف «اوله» کیمی گلرک شعرین ردیف قایداسی پوزولوبدور. اما یئنی تاپیلان واریانتدا ردیف «اولا» اولاراق قافیه و ردیف نظامی گۆزله نیلیدیر.

بار ایلاهیم نئجه قیدین اولن بو جاوان اوله.

۳- اوچونجو بند داستان واریانتیندا:

بیر گولو کی درنمیرسن دریب خندان ائيله مه،
بیر کونلو کی هورتمیرسن ییخیب وئران ائيله مه،
ایلاهی دن ندا گلدی «قوربانی» چوخ غم یمه،
یازی یازان بئله یازیب چوخلارا نیشان اولا.

پروفئسور غضنفر کاظم اوون وئردیگی واریانتدا:

ای کونلوم گئیگیلن قارایی، خندان ائيله مه،
بار ایلاهی بویوک خاندانی ویران ائيله مه،
حق تعالی دان صدا گلدی «قوربانی» چوخ غم یمه،
هئچ اولا ییلمز خاندان صفی ویران اولا.

گوروندوگو کیمی بو واریانتدا دا وزن و قافیه چاتیشمازلیغی واردیر اما یئنی
تاییلان واریانتدا:

گئیگیلن قارانی کونلوم لیبن خندان ائيله مه،
بار ایلاهی بو خاندانی هئچ واخت وئران ائيله مه،
صدا گلدی ای «قوربانی» آهی فغان ائيله مه،
اولا ییلمز هئچ خاندان صفوی ویران اولا.

بئله لیکله شعرده اشاره اولدوغو تکیین «اولا» ردیفلی دیوانی نی عاشیق قوربانی
اؤز مَرشدو شاه اسماعیل صفوی نین اؤلومونه حصر ائتمیشدیر.

شاه اسماعیل اؤلندن سونرا اون بیر یاشینا چاتمامیش اوغلو شاه طهماسب تاختا
چیخیر. و امیرالامرا دیو سلطان روملو کیچیک یاشلی شاهین وکیلی اولور. چوخ
کنجه دن سونرا چوه سلطانین تحریکی ایله شاه طهماسب دیو سلطانی ۱۵۲۷ م.

۹۳۳ هـ. ق. ۹۰۶ هـ. ش ایلدە اۆلدوتدورور و چوھە سلطان اونون و کیلی اولور. امیر حسین خان شاملی ایله مبارزه ده چوھە سلطاندا اۆلدورولور. چوھە سلطانین منسوب اولدوغو تکهلی طایفاسی در حال اونون اوغلو شاه قبادی و کیل ائدیرلر لکن اوستاجلی، روملو، ذوالقدر و افشار طایفا امیرلری بونا راضی اولمایب تکهلی امیرلری ایله دؤیوشه باشلایرلار. وضعیت یئله گؤرن شاه طهماسب تکهلی طایفاسینی تمام قتله یتیریلمه سینی امر ائدیر و نتیجه ده بؤیوک قیرغین باش وئیر.^{۲۱}

مملکتین باشا باشیندا طایفا باشچی لاری گیلاندا، استرآباددا، خوزستاندا، خوراساندا و... بؤلگه لرده عصیان قالدیر اراق اؤزلرینه خصوصی حاکمیت قورورلار.^{۲۲} شاه طهماسبین قارداشی سام میرزانین (شاه اسماعیلین دیگر اوغلو) قارداشینا خیانت ائدیب عثمانلی سلطانی سلیمانین واسساللیغینی^{۲۳} قبول ائدیر. بئله نچیک گرگین لیکلر ۱۵۳۶ م. ۹۴۲ هـ. ق، ۹۱۵ هـ. ش ایللره قدر داوام ائدیر. شاه اسماعیل دؤورونده محکم نظارت آلتیندا اولان امیرلر، قاضی لار، شریعت صاحب لری ایندی ال - قول آچاراق فرصتدن استفاده ائدیرلر. دیوان ایشلری اوغروندا تۆکولن قانلاری، امیرلرین حیاسیزلیغینی، اعیانلارین بیریرینه کلک گلیب یولدان چیخماسینی، قاضی لرین رشوت یتیب شریعتی پولا ساتمالارینی، گؤرن عاشق قوربانی «گرک» ردیفلی دیوانی سینی یازماغا مجبور اولور.

کوفه اهلی بی خیالار شرم - حیانی آتدیلار،
آدم اولان یولدان چیخیب بیر - بیرین آلداتدیلار،
قاضی شرعه رشوت وئریب، شرعی باطل ائتدیلر،
بو دیوان کی دیوان دئییل، عدالت دیوان گرک.

^{۲۱} - همان ص ۱۶

^{۲۲} - همان ۸ ص ۲۷۴

^{۲۳} - واسسال: تابع اولان اولکه و یا شخص.

دیوانی نین داستان واریانتی میصرع، فکر فرقی ایله یاناشی ردیف فرقی ده وار؛ داستاندا ردیف کیمی «گرک» عوضینه «گۆزل» سۆز ایشله نمیشدیر.

بو دیوان کی دیوان دئیل عدالت دیوان گۆزل...

گۆزل سۆزونون عرب الیفباسیلا قدیم گرافیکاسین نظرده آlanda «گزل» گۆرونور کی «گرک» سۆزو ایله یاخین دیر. بو شعردن و بیر چوخ باشقا شعرلریندن حس اولونور کی قوربانى اثرلری نین ال یازما نسخہ سی اولموش یا خود عاشیقلا اۆز جیب دفترلرینه شعرلری قید ائتمیش تله سیک اوخو و یا اوزونو کۆچورمه جریانیندا بیر چوخ سۆز ایفاده لری یانلیش اوخوموش او جومله دن بو دیوانی ده کی «گرک» سۆزونو «گۆزل» ایله عوض ائتمیشلر.^{۲۴} پروفئسور غضنفر کاظیم اوون نظرینجه «گرک» ردیفلی دیوانی نین یازیلما سی، او دؤرونو گرکین لیکلرین نظرده آلاق «اولا» ردیفلی دیوانی دن ان آزی اوچ ایل سونرا یعنی ۱۵۲۷ م. ۹۳۳ هـ. ق. ۹۰۶ هـ. ش نجی ایلده ممکن دور. اونون فیکرینجه دیوانی نین آرا بندینده کی:

آخشام اولجاغین شرقده باتدی شمس دوعدو قمر،

«شمسین باتماسی» شاه اسماعیلین وفاتینا و «قمرین دوعماسی» گنج شاه طهماسبین گلشینه اشاره دیر. و بو بندین سون میصرع سین:

پیریم گیریپ اول نقابه گنتمه یدى جوان گرک.

اۆز سۆزونون ثبوتی اوچون یقین ائدیر. او همان بو دیوانی نین سون بندینین اوچونجو میصرع سین نظرده آلاق:

«ياشين يئيردى اللی یه ایندی اوز توت یوزه سن».

بئله قرارا گلیرکی ۱۵۲۷ م. ۹۳۳ هـ. ق، ۹۰۶ هـ. ش ایلده، یاشی اللی یه چاتان عاشیق قوربانانی نین دوغوم تاریخی ۱۴۷۷ م. ۸۸۳ هـ. ق، ۸۵۶ هـ. ش ایل اولماسی حقیقته داها اویغون دور.

قوربانانی نین اولوم تاریخی حاقدا هئچ بیر سند الده یوخدور یتنه غضنفر کاظیم اووون نظرينجه:

بیزده قوناق اولدوق قارصلی عثمانا،

و

اون بیر ایل چکیمشم زمستان قهرین،

میسراعلاریندان معلوم اولان تکین اون بیر ایل تورکیهده قارصلی عثمانین قوناغی اولان عاشیق قوربانانی ۱۵۴۸ م ۹۵۴ هـ. ق ۹۲۷ هـ. ش ده اسماعیل میرزه نین طرفیندن قارصلی عثمان چلبی نین اولدورمه سیله آزاد اولموشدور. و بو ایللرده قوربانانی نین یتیمیش یاشی واریدی. یعنی کی اونون یتیمیش ایلدن آرتیق عؤمر ائتمه سینه ثبوت واردیر.

تقریباً بوتون داستان واریانتلاریندا توپلانان شعرلرده عاشیق قوربانانی نین دیریلی اولدوغو قئید اولوبدور. او دفعه لرله شعرلرینده «دیریلی قوربانانی» تخلّصی وئریبیدیر. او اؤز کنندیندن باشقا اصلی و کؤکر هانسی ماحالدان اولدوغونادا شعرلرینده اشاره ائدییدیر.

«قوربانانی» یم بو دیارا یتینجه،

هر یتن انسانلا توتارام پنجه،

ائلیم «قاراداغ» دیر گئتدیگیم گنجه،

سؤیله گؤروم نه مکاندان گلیر سن.

و یا:

«قاراداغلی قوربانی» دن قاچما سن،
یشتیره نه اورک سیری آچما سن،
بؤیله ناکام بو دونیادان کؤچمه سن،
اویان سن مورشودوم آی شاه اسماعیل.

و یا:

«قاراداغلی قوربانی» نی بیله سن،
آغلایان گؤز یاشین ایندی سیله سن،
درمانیم سنده دیر گرک بیله سن،
سندن بیر عدالت دیوان ایسترم.

و یا:

آنامین یولوندا قوللاریم باغلی،
آتامین الیندن سینه سی داغلی،
یثریم خبر آلسان بیل قاراداغلی،
دردیم حددن آشیب دونیادا گلدیم.

و یا:

بیر پری عشقیله دوشدوم چؤلره،
بیابانلار گزن یارالی منم.
قاراداغ ائیلیندن تکک یولا دوشوب،
ائیلیندن یوردوندان آرالی منم.

و یا:

«قوربانی» دثر: اصلیم قاراداغلی دیر،
یار اوزوندن اورک دویون داغلی دیر،
ظولم ائیله یین وزیر نامرد اوغلودور،
آمان آلاّه امداد ائیله بو ایشه.

و یا:

اسمیم قوربانی دیر کندیم دیری دیر،
قاراداغدان قاراباغ گئدیرم.

یوخاریدا قئید اولان نمونه لری نظرده آلاراق آ. داداش زاده، س. پاشایو و...
تدقیقاتچی لارین یازدیغینا اساساً عاشیق قوربانی ایران آذربایجانیندا، خدافرین
کۆرپوسونون یاخینلیغیندا اولان «دیریلی» کندیندن دیر.

اما بو سون واختلار بیر نئچه تدقیقاتچی نین نظرنجه عاشیق قوربانی نین دوغوم
یثری آذربایجان جمهوریتینده، جبرائیل بؤلگه سینده، ایندیه خارا بالیق لاری قالان
«دیری» کندی اولوبدور. حال بو کی کند «قاراداغ» ماحالینا داخیل دئییل؛
پروفئسور غضنفر کاظم اوؤ بو مسئله نی بئله حل ائتمگه چالیشیر.

«قوربانی نین یاشادیغی دؤورده شاه اسماعیل خطایی واختیندا اؤلکه بی لر
بی لیکلره بؤلونموشدور. بی لر بیلیکلر ایسه ماحاللارا آیلریمیلردی. قاراباغ بی لر
بیلیگینه کور، آراز چایلاری آراسیندا کی اراضی داخیل ایدی، اما آرازین سول
ساحیللرینده کی بعضی کندلر تبریز بی لر بیلیگی نین، قاراداغ ماحالی ایله باغلی
ایدی. و ساییز محاربه لره و اراضی بؤلگلرینه باخمایارق، بو کندلر شوروی
حاکمیتی ایللرینه قدر قاراداغ ایله علاقه نی کسمه میشدیر. سلطانلی، حسنلی،
خودایارلی، و ایندی خارا بالیق لاری قالمیش دیری کندی بو قیل دن ایدی. هم ده
بو کندلرده یاشایانلارین بیر قیسمی قاراداغدان کؤچوب گلنلر ایدی. گؤرونور
قوربانی نین طایفاسی واخت ایله او یئرلردن گل میشدیر.»^{۲۵}

هر حالدا آذربایجان جمهوریتینده اولان «دیری» کندیله، ایران آذربایجانیندا
اولان «دیریلی» کندینین آراسیندا ۱۵ - ۱۰ کیلومتر دن آرتیق فاصله یوخدور. یقین
کی «دیریلی» لر واختیله معین سبیلره گؤره «دیری» دن کؤچوب گلن اهالی اولوبلار
و ایندیکی ایران آذربایجانیندا یئنی سالدیق لاری کندین آدینی ایسه «دیریلی»
اولدوقلاری اوچون «دیریلی» قویوبلار. آنجاق قوربانی نین «قاراداغلی» اولدوغونا

هئچ بیر شک و شبهه یوخدور. اگر قوربانی نین «دیری» کندیندن اولدوغونو قبول ائتسک پروفئسور غ. کاظیم اوو یازدیغی تکیین اونون آتا - باباسی نین قاراداغدان کؤچوب «دیری» ده ساکن اولدوغونو قبول ائتمه یه بیلمیریک. یعنی واختیلا «دیری» کندینین اهالیسی یا ان آزی عاشیق قوربانی نین نسلی، قاراداغدان گئتمه دیرلر.

بونو دا قئید ائتمک لازیمدیر، کی پروفئسور غ. کاظیم اوون یازدیغینا اساساً آذربایجان جمهوریتینده بیر نئچه کندین تبریز - قاراداغ بیلر بیلگینه داخل اولماغی، اونلارین قاراداغ ماحالیندان حساب اولماغی اوچون هئچ ده عاغیلا باتان بیر ثبوت دئییل. اولابیلردی کی او کندلر تبریز - قاراداغ بیلر بیلگینه تابع اولایدیلار. اما هئچ واخت قاراداغ ماحالیندان سایا گله بیلمز دیلر.

بونا گؤره کی تاریخ بوئو اون سککیز ماحالدان عبارت اولان «قاراداغ»-ین حدودلاری هر طرفدن چایلار و یا داغلار ایله معین لشدیریلیمیشدیر. یعنی آراز چایی نین قوزئی تایی قاراباغ و گؤنئی تایی ایسه قاراداغ آدلانیمیشدیر. بونون مصداقینی قاراداغلا، موغان ماحالینین آراسیندا آخماقدا اولان دره رود (قره سو) چاییندا دا گؤروروک. دره رود چایینین شرق طرفینده اولان کند، موغان ماحالیندان و اونولا هئچ بیر کیلومتر فاصله سی اولمایان، چایین غرب طرفینده کی کند ایسه قاراداغ ماحالیندان حساب اولور.

ایندی یوخاریدا گئدن اصل لری نظرده آلاراق عاشیق قوربانی نین آشاغی داکی بیر بیت شعرینی نئجه آچیقلاماق اولار:

آدیم قوربانی دیر کندیم دیری دیر،
قاراداغدان، قاراباغ گندیرم.

بیزجه بو حاقدا بئله بیر فیکیر سؤیله مک اولار:

عاشیق قوربانی نین دوغوم یشری ایران آذربایجانیدا اولان «دیریلی» کندی اولوبدور. دئمک بو کندین آدی «دیریلی» اولسادا ائل آغزیندا مخفف اولاراق «دیری» ده دئییلیر. عاشیق قوربانی ایسه شعرلرینده «دیریلی قوربانی» تخلص

وئرمه سی همان «دیریلی» کندینده اشاره دیر چونکی او داها «دیریللی قوربانی» تخلص وئره بیلمز دیر، بونا گؤره ایکی «لی» منسویت شکیلچی سینین دالبادال کلمه سینین نه لزومو وار ایدی؟

بو سوئ و اختلار عزیز دوستوم شاعیر خسرو سرتپی دن آلدیغیم بیر شیفاهی معلوماتدا منیم اوچون ماراقلی ایدی. اونون دندیگینه گؤره ایللر قاباق یولو دیریلی کندینه دوشور، قوربانی حاقدا بیر یاشلی کیشی دن معلومات ایسته ییر. او کیشی اونا قوربانی نین «بنؤوشه نی» ردیفلی قوشماسین اوخویاراق دئیر کی: قوربانی بیزیم کندن اولوبدور اما آذربایجان جمهوریتینده اولان دیری کندنیدن ائولنمیش ایمیش و دائما بو ایکی کند آراسیندا گت گلی وار ایمیش.

بیر نئچه داستان واریانتینا گؤره عاشیق قوربانی نین «ایری» کندنیدن اولدوغونو دا دئیر لر. آنجاق بو حاقدا او قدر استناد ائتمه لی سند الیمیزده یوخدور. ایری کندی جولفا - مرند آراسیندا، قاراداغین دیزمار ماحالینا تابع اولان کندلردن دیر. عاشیق قوربانی نین شاه اسماعیل صفوی یه «مرشد و کامیلیم» ایفاده سیله مراجعت ائتمه سی سؤزسوز کی اونون طریقت اهلی اولدوغونو گؤستریر. بونو قوربانی نین شعرلرینده ده گؤرمک ممکن دور. عاشیق یارادیجیلیغیندا عاشیقلاریمیزین یوخو عالمینده دفعه لرله حضرت علی (ع) دان باده آلیب ایچمه مسئله سیله، راست گلیریک. بو آنلام عاشیق یارادیجیلیغینا محض طریقتچی لیکدن کئچمیشدیر. یعنی «طریقت ده ده بیر خاص مرحله یه چاتان سالک یوخودا» کشف شهود» دئیلن بیر حالتده حضرت حقیقین الیندن باده آلیب ایچیب و «محو و فانی» اولور.^{۲۶}

حاققا چاتماین دؤرد اساسی اولان شریعت، طریقت، معرفت، حقیقت و بونلارلا باغلی فیکیرلر آیدینجاسینا قوربانی نین شعرلرینده گؤزه دیر:

^{۲۶} - مفاتیح الاعجاز فی شرح گلشن راز - شمس الدین محمد لاهیجی - زوآر نشریاتی - تهران ۱۳۷۴ ص

شریعت، طریقت، حقیقت حاقدی ،
معریف اهللی نین منزلگاهی وار.

و یا:

اخلاص کمرینی باغلادیلار بئلیمه،
حقیقتدن سو باغلاندی گؤلومه،
معریفندن بیر یول دوشدو الیمه،
دوشوبدور الیمه دوغرو راه منیم.

طریقته (یولا ، راه)، معرفته و حقیقته یول تاپا بیلن عاشیق قوربانلی نین بو،
حیاتینین دؤنوش نقطه سی دیر. او اؤزو دئدیگی تکی ن غفلت یو خوسوندان آییلیب
آییق لیق مقامینا آیاق قویور و باطل لیکدن چیخاراق حاققین ایشیغینا بویانیر.

«قوربانلی» دئر: یاتمیشدیم او یاندیم،
باطل ایدیم حق نورو نا بویاندیم،
سائل اولوب قاپیسیندا دایاندیم،
سسیمه سس وئردی قبله گاه منیم.

او حتی مشهور «جهان نامه» سینده اؤزونون آبدال اولدوغونو آیدینجا بیان
ائیله ییر.

«قوربانلی» آبدال^{۲۷} دیر سؤیله مز یالان،
حسنه (ع)، حسینه (ع) جانیمیز قوربان،
یوسیفین (ع) نصیبی ینددی ایل زندان،
میصیرده بیر عالی سلطان ائیله دی.

او حتی قیزیل باشلارا مخصوص اولان اون ایکی دیلیکلی قیرمیزی پاپاقدان و اونلارین گئییم یندن مجازی اولاراق آد چکیب و طریقه کئچندن سونرا او گئییمی گئیندیگیندن صحبت آچیر.

علی (ع) دئدیم آلگیندن اله ندیم،
 بلی دئدیم بَلگینه بَل ندیم،
 یئری گۆیو یاراداندان دیله ندیم،
 وئردی مطلبیمی سیر الله منیم.

داها دوغروسو قوربانی دن باشلایان بو جریان اونون صنعت داوامچی لاری اولان، عاشیق عباس توفارقانلی، عاشیق خسته قاسیم و ... باشقالارینین حیات و یارادیجیلقلاریندا گۆزه دَیر.

ان قدیم هجایی شعرلرین نمونه سینی اون بیرینجی عصرده کاشغرلی محمودون «دیوان لغات الترک» کتابیندا گؤروروک. اون ایکینجی عصرده احمد یسوی نین هئجا وزنینه یازدیغی گرایلی و قوشمالاریندان، اون اوچونجو عصرده موللا قاسیم شیروانلی نین گرایلی، قوشما و تجنیس لریندن، همچنین اون اوچونجو عصرده یونس ایمره نین، اون بئشینجی عصرده نسیمی نین، قاضی برهان الدین خالق شعری اوسلوبوندا (هئجایی وزنده) یازدیغی شعرلریندن نمونه لر گلیب گونوموزه چاتمیشدیر.

آنجا ق قالب باخیمیندان «دیوانی» شعر نؤوعو، اون آلتینجی عصرده عاشیق قوربانی نین یارادیجیلیغیندا گۆزه دَیر. دئیلن و یازیلان سندلره گۆره عاشیق قوربانی بو نؤوع شعر قالیین یاراتمیش و اونا اویغون اولان «باش دیوانی» و «آیاق دیوانی» (عثمانلی دیوانی سی) کیمی هاوالار بسته له میشدیر.

همچنین اونون یارادیجیلیغیندا بیرینجی دفعه اولاراق گرایلی – دوییتی شعر قالیبی ده گۆزه دَیر:

جانیم پری گوزوم پری،
چو خدانید زار و مضطرم.
وصالینا چاتار اولسام،
مین قویون قوربان کسرم.

* * *

لایق دئیل سنه قویون،
جانیمی قوربان دئیشم.
سن منه چوردا سؤیله سن،
جان ائشیدیب جان دئیشم.

گۆرۈندۈگو کیمی بو گرایلی - دوییتی ده ده عاشیق زنجیرله مه صنعتیندن
استفاده ائدرک شعرین بندلرینین بیر - بیریندن قیریلماغینا اجازه وئرمیر. بوندان
باشقا بیر نمونه ده، نقاراتلی گرایلی عاشیق یارادیجیلیغیندا بیرنجی دفعه اولاراق
«کنچدی» ردیفیله قوربانینی اثرلرینده گۆزه دیر.

داغ دؤشۈنده مارال گزر،
تئلرینی دارار گزر،
یاریم مندن کنار گزر،
قویمون خانلار یاریم کنچدی،
کؤنلو آهی زاریم کنچدی.

بیایتی، گرایلی - دوییتی، گرایلی، نقاراتلی گرایلی، قوشما، دیوانی شعر
قالبرلریندن باشقا عاشیق قوربانینی یارادیجیلیغیندا، تجنیس، تکریر، زنجیرله مه
گوللو - قافیه و... شعر صنعتلریندن استفاده اولموشدور. او همچنین، گۆزللمه،
شکایت نامه، اویمه، قارغاما، اوستادنامه، هجو، جهان نامه، معراج نامه، قیفیل بند،
قطعه، دئیشمه، باغلاشما، حربه - زوربا و... مؤوضوعلو شعرلر یازمیشدیر.

عاشیق قوربانی نین تخمیناً ۱۸-نجی و ۱۹-نجو عصرلرده مختلف جونگ لرده
 ۱۰- ا قدر شعرینی یازییا آلمیشلار، عاشیقین ان قدیم ال یازما نسخسی
 ۱۷۷۵-نجی ایلده یازییا آلمیش جونگده دیر، بوندان باشقا
 ۳۶۴۵-۲۶۹۲ RƏİB، ۳۲۰۰-۱۳۲۷ RƏİB نومرهللی جونگ لرده و
 MƏDƏİA.fNO۵۵۳ سای ۱-ده شعرلری واردیر.

۱۹-نجو عصره عاید اولان جونگده (۱۳۲۷-۳۲۰۰ RƏİB) قوربانی نین
 ایککی شعرى و ثریلمیشدیر.

عاشیق قوربانی یارادیجیلیغی نین توپلانماسی، نشری و تدقیقی ایله داها چوخ
 آ.داداش زاده، گۆرکملی فولکلورشناس لار، سلمان ممتاز، همت علیزاده، حمید
 آراسلی، م. ابراهیم اوو، اهلیمان آخوند اوو، محمد حسین طهماسب، مرسل
 حکیم اوو، غضنفر کاظم اوو، پاشا افندی یثو، و. ولی یثو، سدنیك پاشایثو، ای،
 عباس اوو، س، آخوند اوو، و باشقالاری مشغول اولموشلار.

۱۹۲۷-نجی ایلده سلمان ممتاز نشر ائتدیگی ائل شاعیرلری، کتابیندان،
 باشلا یاراق قوربانی شعرلری، سیرا-سیرا عاشیق یارادیجیگی ایله باغلی کتابلاردا،
 چاپ اولماغا باشلامیشدیر. ۱۹۳۵-نجی ایلده سلمان ممتازین «ئل شاعیرلری»
 کتابیندا قوربانی نین ۴ شعرى و ثریلمیشدیر. بوندان سونرا یثنه ۱۹۳۵-نجی ایلده
 سلمان ممتاز ایککی جیلدلیک ائل شاعیرلری کتابیندا قوربانی نین ۲۲ شعرى چاپ
 اولموشدور.

خالق شاعیرلری سلیمان رستم و محمد راحیمین ۱۹۲۹ و ۱۹۳۸-نجی ایللرده
 ترتیب ائدیپ چاپ ائتدیردیکلری «قوشمالار» کتابیندا، س. آخوند اووون ترتیب
 ائتدیگی عاشیق لار کتابیندا ۱۹۵۷-نجی ایلده (۱۳ شعر، ۱۹۶۰-نجی ایلده ۱۳)
 شعر، ۱۹۷۰-نجی ایلده الیاس تاپدیغین ترتیب ائتدیگی «عاشیق لار» کتابیندا،
 ۱۹۷۸-نجی ایلده مظفر شوکورون ترتیب ائتدیگی «سازیم-سؤزوم» کتابیندا (۱۰
 شعر) ۱۹۸۴-نجی ایلده حسین عاریفین و مرسل حکیم اووون ترتیب ائتدیکلری،
 «عاشیق شعریندن سئچمه لر» کتابیندا قوربانی نین مختلف شعرلری و ثریلمیشدیر.

اهلیمان آخوند اوون ترتیب ائتدیگی و ۱۹۸۳ - جو ایلمده چاپ ائتدیگی «آذربایجان عاشیق‌لاری و ائل شاعیرلری» کتابی نین بیرینجی جیلدینده قربانی نین ۷۴ شعر و وئریلمیشدیر. بوندان علاوه ۱۹۵۰ - نجی ایلمده فولکولورشناس اهلیمان آخوند اوو قربانی نین تخمیناً ۱۰۰۰ میصرعلیق شعریندن عبارت اولان «قربانی» داستانی حاضیر لایب چاپ ائتمیشدیر. ۱۹۷۲ - نجی ایلمده آراز داداش زاده قربانی نین شعرلریندن عبارت اولان «قربانی ۵۵ شعر» کتابی چاپ ائتمیشدیر. بورادا دا آدیندان بللی اولدوغو کیمی عاشیقین ۵۵ شعر و داستان واریانتلاریندان گؤتورولموش ۳۱ شعر و وئریلمیشدیر. ۱۹۸۴ - نجی ایلمده غضنفر کاظیم اووون ترتیب ائتدیگی «قربانی» (۳۲ شعر) (روس دیلینده و قافار اووون ترجمه سی ایله) کتابی چاپ اولموشدور. نهایت قربانی نین او گونه قدر ان مکمل نشری غضنفر کاظیم اووون طرفیندن ۱۹۹۰ - نجی ایلمده باکی دا چاپ ائتدیردیگی «قربانی» کتابی اولموشدور. اورادا قربانی نین ۱۳۲ شعر و جمله دن ۱۸ گرایلی، ۸۰ قوشما، ۸ تجنیس، ۳ قیفیل بند، ۹ دئیشمه، ۲ دیوانی، ۱ قطعه، ۱۲ بایاتی، ۱ جهان نامه سی وئریلمیشدیر. ۱۹۹۹ - نجی ایلمده تاریئل عباسلی طرفیندن عاشیق قربانی نین «قولو باغلی کئچدیم خدافریندن» کتابی باکی دا گنجلیک نشریاتی طرفیندن بوراخیلیمشدر ائله اورادا دا ۱۱ گرایلی، ۸۳ قوشما، ۲ دیوانی وئریلمیشدیر.

الینیزده اولان بو کتاب ایسه بو گونه قدر عاشیق قربانی نین ان تکمیل شعر کتابی دیر. بو کتابی حاضیر لایب ۱۲ ایلمدن آرتیق وخت آپارمیشدیر. کتابدا غضنفر کاظیم اووون ۱۹۹۰ - نجی ایلمده باکی دا چاپ ائتدیردیگی «قربانی» کتابیندا گئندن بوتون شعرلر و واریانتلاردان باشقا تبریز - قاراداغ، زنجان، اورمو، خوراسان، تورکمن و... عاشیق محیطلریندن عاشیق قربانی داستانی نین مختلف واریانتلاری حاضیر لایب ترتیب اندیلیمیشدیر. کتابدا گئندن ۳۱ گرایلی دان ۱۳ گرایلی سی بیرینجی دفعه ۸ دیوانی دن، ۶ دیوانی بیرینجی دفعه، ۲۴ دئیشمه دن ۹ دئیشمه بیرینجی دفعه، ۵ قیفیل بند دن ۲ قیفیل بند بیرینجی دفعه، ۱ قطعه، ۲۳ بایاتی دان، ۷ بایاتی بیرینجی دفعه، ۱۴ تجنیس دن، ۵ تجنیس بیرینجی دفعه، ۱ جهان نامه، ۱۳۵ قوشمادان، ۴۱ قوشما بیرینجی دفعه چاپ اولور یعنی ۲۴۰

عاشق قوربانی / ۴۳

شعردن ۷۲ شعر بیرینجی دفعه چاپ اولور. بو بیرینجی دفعه چاپ اولان شعرلردن باشقا، او بیرى شعرلرین ترکیبینه بیر چوخ بندلر آرتیلاراق، بیرینجی دفعه ایشیق اوزو گؤرور.

بو کتابدا گئدن شعرلرین هامیسینین مطلق عاشیق قوربانى یه عاید اولدوغونو ادعا ائتمیریک. اولاییلر کی سهواً باشقا بیر عاشیق و یا شاعیرین شعرى بو کتابدا داخل اولسون. آنجاق الیمیزدن گلن قدر بو ایشده دقت گؤستمیشیک. یقین کی گلجکده عاشیق قوربانى نین بوندان دا کامل شعر کتابى نین شاهیدی اولاجایق.

تبریز - محمد عبادى قاراخانلو «آلیشیق»

alishiq@yahoo.com

قوشمالار

الف - اوستادنامه لر

اولماز

غم يشمه، غم يشمه ديوانه كۈنلۈم،
 ھمىشە روزگار بىلە دار اولماز!
 اون بىر ايل چكەمىشم زمستان قهرين،
 اونە گۈلدۈ چئورە سىندە^{۲۸} خار اولماز!

سياه زولفو داراق ايله دارا گۈرا
 اۈز كۈنلۈنو اۈز دردینه دارا^{۲۹} گۈرا
 گۈزللرين نئچە سىنى دارا^{۳۰} گۈرا
 اۈزگە باغدا بىلە ھىوا، نار اولماز!

ھر بىر آدام اۈز يىرىندە اوتورماز،
 عقلين ضايا وئرمز، فھمين ايتىرمز،
 ايگيدلر كۈنلۈنە شىكۈە^{۳۱} گتتىرمز،
 نئجە داغدير قوزئىندە قار اولماز!

«قوربانى» دئر سئدە چوخدور نظرىم،
 قالدیم غربت ائلدە آرتدى آزارىم،
 ساغ اولسون دونيادا شاھى منظرىم،
 بىر من اۋلمە گىنىن دونيا تار اولماز!

^{۲۸} - چئورە: اطراف

^{۲۹} - دارا: مالک، يىيە، صاحب.

^{۳۰} - دارا: وارلى، ثروتى.

^{۳۱} - شىكۈە: شکایت.

داغیدا بیلمز

«آیاق تجنیس»

آه چکمکدن قد دیم دؤندو کمانا،
یار درد ی چکمه ین داغی دا^{۳۲} بیلمز.
بیر ایگیدین بخت اؤزونه یار اولسا،
عالم دوشمان اولسا داغیدا بیلمز.^{۳۳}

یار سن اولدون ائللی گونلو اوبالی،
سیاه زولفون دال گردنده حالقالی،
هر کس دوشسه وطنندن آرالی،
دره نی ده بیلمز داغی دا بیلمز.

من اولموشام بو چؤللرین لیلاجی،
ناشی طیب بیلمز درده علاجی،
«قوربانی» دئر: «دیورمایین هر آجی،
«تیکه نی بیلمه ین داغی دا بیلمز»^{۳۴}.

^{۳۲} - داغ: اورک داغی.

^{۳۳} - داغیدا بیلمز: مغلوب ائده بیلمز، تالان ائده بلمز.

^{۳۴} - بو مثل دیر، یعنی آزی بیلمه ین چوخو دا بیلمز.

دَینِجِه^{۳۵}

ایسته بیر سن گلیب منه یئته سن،
آیاق گۆتور تا بو یثره دَینِجِه.
عۆمروم باغچاسینین گولون دررلر،
دوست باغیندا الیم بره^{۳۶} دَینِجِه.

هر کس نه ایش توتسا، گلر باشینا،
ال آپارماق اولماز حاققین ایشینه،
سو گلیبدی چاتیپ نوؤوُن باشینا،
حسرت چکیر تا کی بره دَینِجِه.

«قوربانى» سۆزونه بیر احسن ائيله،
سيز يلداشير ياران بير آه سن ائيله،
بیر آج قارین دو یور، بیر احسان ائيله،
ناگاه - ناگاه کۆنوللره دَینِجِه.

^{۳۵} - یوقوشما «بیتینجه» ردیفی ایله ده گلمیشدیر.

^{۳۶} - بر: بار، میوه.

گولرمیش

باخگینان فلکین روزگارینا،
ایام خوش کئچنده دؤوران گولرمیش.
بهره‌لی چاغلاردا، محصول آییندا،
باغی بار وئرنده باغبان گولرمیش.

بیر بختین یاتیان، بیر اوجالاندا،
تولک ترلان اولوب، سار اوو چالاندا،
مئل دی دئیرلر: «قورد قوجالاندا،
تولکو میدان آچیب، دؤوشان گولرمیش».

«قوربانی» غم‌لنمه، کرم کانی وار،
عدالت حاکیمین حق دیوانی وار،
بو چرخ فلکین نردیوانی وار،
ائنن آغلایارمیش، قالخان گولرمیش.

یعنی نه؟

دلی کۆنول سنه سلطان دئدیله،
اؤز - اؤزونه سلطان اولماق یعنی نه؟
ازل اوتور آخیر گونو فکر ائله،
سونرا دؤنوب پشیمان اولماق یعنی نه؟

هیجران آرخین سردهنه ده باغلارلار،
منی جوان گؤروب نادان چاغیرارلار،
بیر یولداشی ازل گونده یوخلارلار،
سونرا اونلا دوشمان اولماق یعنی نه؟

بیر آدام کی باغدا بیر گول اکمه یه،
اکیب اونون جفا سیننی چکمه یه،
جفا چکیب یولوندا تر تۆکمه یه،
دالداں گلیب باغبان اولماق یعنی نه؟

«قوربانی» دئو: «بیر دردیم وار داغ چکمز،
سفره آچیپ چؤرک وئرن آخ چکمز،
بیر لقمان اؤز خسته سینه باش چکمز،
اؤز گه سینه لقمان اولماق یعنی نه؟

قوشمالار

ب- مذهبی شعرلر

امام رضائین (ع)

آرازدان آشاغی زواری آخار،
اوزاقدان باخاندا گونبذی شاخار^{۳۷}،
گوناهکار گندنلر بی گوناہ چیخار،
گلر قوناقلاری امام رضائین (ع).

اوتوز مین توکان دیر، اوتوز مین بازار،
آلتیش مین ایچینده اصحابی گزر،
اوتوز مچیدی وار تمام لاله زار،
یانیر چیراقلاری امام رضائین (ع).

اورادا واراندا اؤز رواقینا،
دولان بارگاهینا دوش آیاغینا،
اونون کویو بنزر بهشت باغینا،
چوخدور اوتاقلاری امام رضائین (ع)

ایمدن گئدیدی عروسی اللر،
یولونو گؤزلرم بیر نئجه ایللر،
قیشین زحمتینده آچیلیر گوللر،
جنت دیر باغلاری امام رضائین (ع).

«قوربانی» دئر: مدد یا شاهلار شاهی،
اوخور گؤیرچینلر، چکرلر آهی،
او قیزیل ائیوانی زر بارگاهی،
چوخدور رواقلاری امام رضائین (ع).

ائیلەدی شاه^{۳۸}

یثریلە گۆی یوخ ایکن بیر نظر قیلدی،
اریتدی گۆهری، دورر ائیلەدی، شاه!
یوخ یثردن عالمی برقرار ائتدی،
جمالین قندیل دن نور ائیلەدی، شاه!

بیر اسمی علی (ع) دیر، بیر اسمی ولی،
بیر اسمی ایلقار (اقرار) دیر بیر اسمی بلی،
رسوله گؤستردی پرده دن الی،
حق ایله سیررینی بیر ائیلەدی شاه!

گتیردی کلامی جمله جهاننا،
قیرخلاری گؤستردی اهلی - عرفانا،
پیغمبر خطابین گندی دهانا،
حبیبین صحبتین شور ائیلەدی شاه!

«دیریلی قوربانی» گؤتوردو ایندی،
بوینوندا دیر محبتین کمندی،
دریا اوستده اوینا دیردی سمندی،
اؤزون جبرائیلە پیر ائیلەدی شاه!

اؤ بۇرجا^{۳۹}

آلاهدان امر اولدو گلديم دونيايا،
صدا گلدى سن ماييل اول، او بورجا.
درس آلماديم آچيب كتاب اوخودوم،
اليف قديم يازيلىب دال او بورجا.

گوینن گئدن جبرائیل دیر، پری دیر،
قیزیل گوللر محمدین (ص) تری دیر،
او یثر کی وار شاه مردان یثری دیر،
بیر یول گندر یثتمیش مین ایل او بورجا.

او بورجون صاحبی اسمی هزاردی،
داواسیز دردلره درمان یازاردی،
گۆردوم شاهی مردان اوردا گزردی،
پاسباندی بیر نئچه قول او بورجا.

هاخیردی لال اولدو دریانین سسی،
منکر اولانلارین قورولسون یاسی،
دولدولون صاحبی قنبر آغاسی،
امر ائيله دی گئت زائر اول او بورجا.

^{۳۹} - بورجدان منظور یوخاری گۆیلرده اولان بیت المعمور و اونون یثر اوزونده مصداقی اولان مسجدالحرام
یعنی کعبه دیر. آلیشیق

قاف - قاف قالاسینا آتدی کمندی،
چکدی ذوالفقاری باغلادی بندی،
حضرت علی (ع) نین اون بیر فرزندى،
دوعا ائدیپ آچارلار ال او بورجا.

«قوربانى» دثر: «آراییان تاپمیشام،
قیرخلار مجلسیندن بیر پای قاپمیشام،
کعبه یاپمامیشام، کؤنول یاپمیشام،
ائله بیلدیم ائله دیم یول او بورجا».

پیریم^{۴۰}

اؤزون شاه، آشکار آدین حقیقت،

اؤنونجه جیلودار میکائیل^{۴۱} (ع) پیریم!

دوعا افسونوندور، فرشته زولفون،

جمیع بلالاردان تفاعیل، پیریم!

اؤزون ناصح^{۴۲}، کلامیندی امامت،

سجده ائلر اونا گونده تمامت،

عجب نورسته دیر، خوب قد و قامت،

عجب شهلا، عجب شمایل^{۴۳} پیریم!

او محرم سیررینه عیاریم یوخدور،

اقرارایما، بیل کی، انکاریم یوخدور،

منیم سندن غیری، بیر یاریم یوخدور،

تاپمیشام حوسونونه تمایل، پیریم!

^{۴۰} - بو شعر داستان واریانتلاریندا «پریم» ردیفله گتمیشدیر. شعرین مذهبی مضمونلارینا بللی اولدوغو تکین گؤرونور کی بو شعر بیر گؤزل و یا بیر سئوگیلی اوچون یازیلما میشدیر. بلکه عالی مقاملی بیر مذهبی شخصیت یعنی قربانی نین پیری و مولاسی اولان حضرت علی (ع) مدحینده قلمه آلینمیشدیر.

^{۴۱} - میکائیل: آلاهیین دؤرد مقرب ملکدریندن بیر.

^{۴۲} - ناصح: نصیحت وئرن.

^{۴۳} - شمایل: اوز، قیافه، شکیل.

قاپینا گلیمیش، سائلم سائل،
حق وئرن پای لارا من اولدوم قائل،
قیزیل قیتمیغیندان تۆكدور حمایل^{۴۴}،
دونیا اولسون سنه نه قائل پیریم.

«قوربانی» گیریشمیش، میدانین درین،
اوخویانلار بیلیر دریانین دورون،
بیر قییا باخاندا یاندیردی پرین،
یتیمیش مین ایل قالدی جبرائیل (ع)، پیریم.^{۴۵}

^{۴۴} - حمایل: بویوندان آسلانان گردنبد، مندا.

^{۴۵} - بورادا تلمیح صنعتی ایشله نرک حضرت علی (ع) نین، دریا اوزونده، حضرت جبرائیل (ع) سؤز اویردی.
یاردیم ائتمه سینه اشاره دیر. عاشیق ادبیاتیندا بو جریانا چوخ اشاره اولویدور. آلیشیق.

چکیدى

خوراساندا قيزيل گونبذ آغاسى!
گۆزوم خيلى انتظارى چكيدى.
حق بويوردو، حبيب (ص) گئندى معراجا،
اونا پشكاش اول قرآنى چكيدى.

حق بويوردو شيرى اعظم حيدره (ع)،
شهادت بارماغين سالدى خييره،
شمامه يله گئندى اول شهرى زرهه،
آغام اوردا بوران - قارى چكيدى.

خوش او كيمسه يه كى ياتا يوخودا،
جبرائيل (ع) اوستونه گتيره ندا.
آغام شاه - مردان اوزو داوادا،
كافر اوستده ذوالفقارى چكيدى.

يوخدور بو دونيادا بئله نامدار،
«قوربانى» نين جاني يولوندا نثار،
آغام شاه - مردان دولدوله ^{۴۶} سوار،
سمند ينه غم چيدارى ^{۴۸} چكيدى.

^{۴۶} - دولدول: حضرت على (ع) ين آتئين آدى دير.

^{۴۷} - سمند: سارى رنگلى آت.

^{۴۸} - چيدار: آت و يا دوه نين قيجلارين بير - بيرينه باغلان ايب. آليشيق.

دئدیله

یاتمیشدیم اوستومه گلدی ارهنلر،
سفیل^{۴۹} نه یاتمیشان اوْیان دئدیله.
دولدولون صاحیبی قنبر آغاسی،
او گلنه شاه مردان(ع) دئدیله.

اویاندیم غفلتدن آچدیم گؤزومو،
ارهنلر^{۵۰} پایینه سورتدوم اوزومو،
دیندیردیله حق سؤیله دیم سؤزومو،
دوخسان مین کلمه نی بیان دئدیله.

غفیل نه یاتمیشان غفلتدن اوْیان،
اوخو حقیقتی ائتگیلن بیان،
قلبینده نه وارسا ائیلهمه عیان،
مغریدن مشرقه روشان دئدیله.

داماد پیغمبر(ص)، صاحب کلام،
من اونا بیر قولام او منه امام،
الینده توتموشدور بوللوردان بیر جام،
آل آبی - کوثر دن ایچ قان دئدیله.

«قوربان» باتمیشان غم دریاسینا،
اووچو اولان گئدر داغ آرخاسینا،
بیر صیغال چکدیله کؤنول پاسینا،
عاشیقی معشوقا قوربان دئدیله.

^{۴۹} - سفیل: آوارا، سرگردان.

^{۵۰} - ارهنلر: اولیالار.

دئیین

اگر گنبد چاتساز نجف شهرینه،
مندن ده بیر سلام مولایا (ع) دئیین.
نامه‌نی یتیرین گول مقامینا،
اوندا چاره اولار سئودایا دئیین.

اونون مقامینین چو خودور صفاسی،
حسن (ع) حسین (ع)، علمدارین آغاسی،
چوخ زجری چکیبدیر زین العباسی (ع)،
مندن ده بیر سلام سقّایا دئیین.

«دیریلی قورباننی» قورباندی سیزه،
اونلاردا مرحمت چوخ اولار بیزه،
بیر نظر ائیله سین او جومله میزه،
دردی اهلی یتتی زهرا یا (س) دئیین.

زولفون^{۵۱}

گنج^{۵۲} اوزون محرابى^{۵۳}، صدرين^{۵۴} مكانى،
تۆكولوب چارسو^{۵۵} دان سياهى زولفون.
اوجون توتان گئدر حشرى^{۵۶} - بهشته،
گۆرگونن توتوبدور نه راهى زولفون.

حبل الله^{۵۷} يارانيب انس^{۵۸} ايله جينه،
كافرلر ال آتسا گلرلر دينه،
قيامته شفيع^{۵۹} اولار مؤمنه،
آزاد ائلر يوزمين گوناھى زولفون.

^{۵۱} - زولف: عرفان ادبياتيندا زولفدن منظور حق تعالى نين غيبده اولان كيملىگى دير. و زولف تاناي جالالتينين جسمانى صورتده تجلى سидیر. بعضا زولفو كثرته اوخشاديرلار كى اگر كثرته پردهسى آرادان گۆرولمه عين وحدت ظاهر اولار. همده زولف شريعتين اوامر و نواهىسى (اوامر و نواهى: گۆرولمه گينه و گۆرولمه مگينه گۆسترش وئرلن ايشلر) دئمكدیر.

^{۵۲} - گنج: جوان.

^{۵۳} - محراب: ۱- مسجدده قبله يه طرف تيكيلميش طاق، ۲- شاهلارين ايله شديگى يئر.

^{۵۴} - صدر: كۆكس، سینه.

^{۵۵} - چارسو: دۆرد طرف

^{۵۶} - حشر: بير يئره توپلانماق، هم صحبت اولماق.

^{۵۷} - حبل الله: قرآن دا گلن حبل المئنه يعنى اسلام شريعتينه ايشاره دیر.

^{۵۸} - انس: انسان نسلى، آدام.

^{۵۹} - شفيع: بير كسى باغيشلانديرماق اوچون خواهش ائدن.

خاللارین^{۶۰} طره^{۶۱} سی مسجد و منبر،
ایله سن قوخویار مشک ایله عنبر،
زولفلرین بولوتدور^{۶۲}، جمالین قمر،
آلبیدیر آرایا او ماهی زولفون.

شمسی مات ائیلهدی جمالین شوقی^{۶۳}،
سنی گؤرجک آرتدی قمرین ذوقی،
کاتب العرش^{۶۴} دیر جنتین فوقی،
نوردان سنه چکمیش کلاهی^{۶۵} زولفون.

هر بیر مویو گره^{۶۶} یثیب آدیما،
آغام علی (ع) اؤزو یثسین دادیما،
بیر آخشام، بیر سحر دوشدو یادیما،
چکدیریبیدیر منه مین آهی زولفون.

^{۶۰} - عرفان ادبیاتیندا، خال وجود عالمین مرکزی یعنی وحدت نقطه سی دئمکدیر. قوربانی بو میصراعدا بونو دئمک ایسته بیر کی وحدت وجودا چاتماق ایسته نلر، شریعت قایی سیندان وارد اولمالی دیرلار.

^{۶۱} - طره: ۱- کنار، قیراق. ۲- آلینا تۆکولن توک، ککیل.

^{۶۲} - عرفان ادبیاتیندا بولوت اصطلاحی تانری جلالینین پرده سی دئمکدیر که اونونلا گؤزلردن گیزی دیر.

^{۶۳} - شوق: ایشیق.

^{۶۴} - کاتب العرش: عرشین یازانی.

^{۶۵} - کلاه: پاپاق، بؤرک.

^{۶۶} - گره: دویون.

مین بیر پیچ یارادیب او والا شهیم^{۶۷}،
 قیرخلارین^{۶۸} هامیسی اونلارا سهیم،
 ازلی بسم الله، سونو الرحیم،
 قدرت اوچون سیرری ایلاهی زولفون.

اون دؤرد ساچ دیر^{۶۹} ساغدا سولدا بیر قاطار،
 صراط کؤرپوسونده هارایا چاتار،
 آیاغی لرزانلار اونا ال آتار،
 مؤمن لرین پشت و پناهی زولفون.

«قوربانی» دئر: «گؤزوم یوخودان اوڤیان،
 او مین بیر آدی گل ائتگیلن بیان،
 سراسر یازیلیب آیه قرآن،
 کاتیب لر شرح ائدر آناهی^{۷۰} زولفون.

^{۶۷} - والا شهیم: اوجا مرتبه لی شاهیم.

^{۶۸} - قیرخلار: دئییلنه گؤره قیرخ نفر آبدال (تانرینین خاص بنده لری) کی همیشه یئر اوزونده واردیرلار، اونلاردان هر هانسی وفات ائتسه تانری طرفیندن بیر باشقا صالح انسان اونون یئرینه سنجیلر.

^{۶۹} - اون دؤرد معصوم(ع)ا ایشاره دیر.

^{۷۰} - آناهی: نهی اولونموش، یاساق اولونموش. قایاقد اایضاح اولدوغو تکیین عرفاندا زولف اصطلاحینین بیر معناسی دا شریعتین امر لری و نهی لری دیر. آلیشیق.

علی (ع)

دامنده قالمیشام، یتیش دایما،
اؤزونو خئیره یتیرن علی (ع)!
او دم ذوالفقاری چکن زبانه،
دین سیزلری دینه گتیرن علی (ع)!

نئچه ایل ذوالفقار نه یثرده قالدی؟
نئچه مین انبیاء سندن درس آلدی!
اوزونده نیقابیی بیر عرب گلدی،
اؤزو - اؤز تابوتون گؤتورن علی (ع)!

بیر گیلهدی گلدی روی زمینه،
اونو بخش اتدیلر قیرخلار جمعینه،
اشاره ائیلهدی گؤیده کی گونه،
گونو گون اورتادان قایتاران علی (ع)!

منیم پیریم کوثر اوستده ساقی دیر،
مؤمن لرین یثری جنت باغی دیر.
«قوربانی» نین بو گون موشکول چاغی دیر،
جمعی موشکول لری بیتیرن^{۷۱} علی (ع)!

^{۷۱} - بیتیرن: باشا یتیرن، قورتاران.

مرتضی علی (ع)

بو گون بیر نورانی کیمسه نی گۆردوم،
الینده بو تاسی «مرتضی علی (ع)»!
صدق ایله چاغیرسان تئز یئتر دادا،
مردلرین مولاسی «مرتضی علی (ع)»!

اون بیر اؤولادی وار بیردی آتاسی،
نور ایله دولویدو اونون اعضاسی.
مغرب دن مشرقه گلیر صداسی،
الینده عصاسی «مرتضی علی (ع)»!

نورانی دئدیگین - نوری شرف دیر،
مدینه دئدیگین همین طرف دیر،
«قوبانی» دئر: «آغام شاهی نجف دیر،
آغالار آغاسی «مرتضی علی (ع)»!

وار

جمعه گونو واردیم کؤنول شهرینه،
گۆردوم او شهرده شاهلار شاهلی وار.
اوچ یوز آلتیمیش کوچه سینی سنیر ائتدیم،
قیرخ سککیز محله بندرگاهی وار.

بیر سیدلری وار، باشی بلککلی،
محشر گونو مؤمن لره گرککلی،
بیر مسجدلری وار مین بیر دیرککلی،
هر یانا باخیرسان قبله گاهی وار.

گۆردوم او شهری دائم اویاقدی،
حقیقین بیر کوپو وار مین بیر بویاقدی،
حقیقت، طریقت، شریعت، حاقدی،
معریف اهلینین منزلگاهی وار.

یثردیم مسجدده، اوغرا دیم شاه،
ارتلر سروری اول قبله گاه،
«قوربانی» دتر: «چونکی باتدین گوناها،
قضاسی ممکن دور، سجده گاهی وار».

یا من العطا

یا تمیشدیم بیر کیمسه گلدی اوستومه،
یا زیلی شأنینه یا من العطا!
امام، اوّل داماد احمد مرسل،
دولدوروب جامینی ائيله دی عطا.

ترخم ائيله دی آبی کوثر دن،
اونونچون کنچمیشم جان ایله سردن،
ایسته دیم مطلبیم شاهی قنبر دن،
کرامت ائيله دی منه بیر بوتّا.

عشق الیندن ناموس، عاریم قالمادی،
نه بیر صبریم، نه قراریم قالمادی،
«قوربانی» یم، اختیاریم قالمادی،
دؤنموشم کامانا، قدیم دیر دو تا^{۷۲}.

یئتیشدیم

لامکان شهریندن گلدیم جانان من،
جانلار اهلی بیر جانانا یئتیشدیم.
الدن اله، قابدان قابا سوزولدوم،
قطره ایدیم، بیر عمانا یئتیشدیم.

بیر ملکین الکیندن اله ندیم،
بلی دئدیم، بلاسینا بله ندیم.
یثری، گؤیو یاراداندان دیله ندیم،
گؤوهر آختاریردیم، کانا یئتیشدیم.

عالمی ذرعه^{۷۳} واریدیم جمع ده،
آتام ذوره سینه چاتدیم او دمه.
علی (ع) محبتی جوشدو سینه مده،
حبیب الله عالی شانای یئتیشدیم.

۷۳ - الاعراف سورہسی آیه ۱۷۲ یه اشاره دیر. وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَى شَهِدْنَا أَنْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَفْكُمَا عَلَيْنَا هَذَا غَفْلِينَ. (ای پیغمبریم!) خاطر لا کی، بیر زامان ربین آدم اوغوللارینین بنلریندن (گله جک) نسیل لرینی چیخاردیب اونلاری اؤزلرینه (بیریرینه) شاهد توتاراق: "من سیزین ربی نیز دئیلمی؟" - سوروشموش، اونلار دا: "بلی، ربیمیزسن!" - دئییه جواب وئرمیشدیلر. (بنله بیر شاهدلیگین سببی) قیامت گونو: "بیز بوندان غافل ایدیک؟"

اخلاص کمرینی چالديم بئليمه،
حقيقتدن سو باغلاندى گؤلومه،
معريفتدن بير يول دوشدو اليمه،
يولو توتوب، يول - ارکانا يئتیشدیم.

«قوربانی» دثر: بودور سؤز مختصری،
شاه اليندن ايچديم آبی - کوثری،
انبیاء لار، اوليالار سروری،
پيريم اولان، شاه مردانا يئتیشدیم.

قوشمالار

ج- معراج نامه لر

دئییدیر

جبینین^{۷۴} تجلاً^{۷۵}، جمالین گونش،
کل شیء هالک^{۷۶} - آلاسه دئییدیر.
ایکی قاب القوسون^{۷۷} قره‌الینین^{۷۸}،
ییلمز قانیم نه سوسایییدیر.

جبرائیل (ع) گلییدی عرشی اعلادان،
گلدی خبر وئردی لوح غلیادان،
جمالین شوقونا تا ثریادان،
آی شقین ائیله ییب، گونده غائب دیر.

پیغمبر (ص) گئده‌نده عرشی اعلایه،
کیمه نظر سالدی کیم گلدی سایه،
ملک لر چیخاندا اول تماشایه،
دئدیلر، نه نوردو نه عجائب دیر.

گورسندی گوزونه یسار الیمین^{۷۹}،
یول اوستده ائتمیشدیر بیر آصلان کمین،
جبرائیل سؤیله‌دی آتدی خاتمین،
دئدی: ایلاهی بو نه مصائب دیر.

^{۷۴} - جبین: آلین.

^{۷۵} - تجلاً: ایشیقلامیش.

^{۷۶} - قصص سوره سینین ۸۸- نجی آیه‌سینه ایشاره دیر. آلاهدان باشقا هر شئی هلاک اولاجاقدیر...

^{۷۷} - قاب القوس: قاشین کامان تکین ایریلیگینه ایشاره دیر. اما اساس معراجدا پیغمبر (ص) ایله تانرینین دانیشدیغی مکانا دئییلیر.

^{۷۸} - قره‌الین: گورونمگی آرزو ائدیلن شخص.

^{۷۹} - یسار الیمین: سول و ساغ

سس ایجاد اولوندو دانیشدی کلام،
او سیرالغفی له مثیل ائتدی طعام،
سؤیله دی، احمدیم، حق لاینام،
بیل سنی اؤزونه حبیب ساییددی.

سنه دوستوم دئدی رب العالمین،
سنین حؤ کمونده دیر عرش ایله زمین.
جبرائیل (ع)، میکائیل (ع)، اسرافیل (ع)، امین،
فرشته لر قوللوغوندا نایب دیر.

سئیر ائتدی گؤیلری گلدی زمینه،
حؤ کم اولدو حُب دِن روح الامینه،
عرشین سؤزون گتدی یئر عالمینه،
قورخورام دئیله لر هوشوم جاییدیر.

علی (ع) یولدا گؤروب رسول آلاهی،
سؤیله دی خاتمین آلکینان داھی،
بو معراجی قبول ائتدی ایلاهی،
آغام اؤزو بو اسراری یایییدیر.

مین آیت صاحبی ای کرم کانی،
دونیا و آخرت دارالامانی^{۸۰}،
«قوربانی» بشرسن حدین تانی،
ملائکک اوزونه دورما عایییدیر.

^{۸۰} - دارالامان: آمان انوی، پناه گتیريله جک ینر.

سمایه

پیغمبر گنده‌نده عرشی اعلايه،
ملک‌لر وئردیلر زینت سمايه.
بیر صدا گللدی اول هویدادان^{۸۱}،
دئدی حیسیم قدم قوی اصلی آدنایه^{۸۲}.

اوج مین کلمه صحبت اولوندو گفتار،
- مین کلمه‌سین خلقه ائيله‌مه اظهار،
آند ایچدی خدایی قادر غفار،
یازیلدی لوحه^{۸۳} رقم روزی جزایه^{۸۴}.

معراجی پیغمبر اولوندو اعلان،
یئددی عرشی خالق اولدو چیراغان،
گۆردولر کی بیر سس گللدی ناگهان،
مصطفی (ص) ائدی اول انتهایه.

^{۸۱} - هویدا: آشکار، ظاهر، منظور آلاه تعالی دیر.

^{۸۲} - نجم سوره‌سینین ۹- نجو آیه‌سینه اشاره دیر. فکان قاب القوسین آو آدنی. اونلارین (تاتاری ايله پیغمبر «ص»ین) آراسیندا کی مسافه ایکی یای اوزونو بلکه اوندان دا یاخین اولدو.

^{۸۳} - لوح: منظور عرش ده اولان لوح محفوظ.

^{۸۴} - روزی جزا: قیامت گونو.

محمد(ص) یتیشدی قاب القوسینه ^{۸۵}،
 گنده نمه دی هنج جبرائیل (ع) یثرینه،
 عرشدن غذا گلدی اول محضرینه،
 حق بویوردو سن مشغول اول غذایه.

پیغمبر(ص) عرض ائتدی حی لم یزل ^{۸۶}،
 غذا تک یثمرم تا روزی ازل،
 گوردو ظاهر اولدو بیر پنجه ال،
 غذادن آپاردی زیر عبایه.

رسول(ص) بولدو ^{۸۷} تمام امته علاج،
 تاپدی کاری ^{۸۸} نبی(ص) عرشی ده رواج،
 حؤکم اولدو قادردن قورتولدو معراج،
 سورة والنجم ده یازیلدی آیه.

وئریلدی بشارت ارضی زمینه،
 اولوندو چراغان شهری مدینه،
 امت لر گول سپر پیغمبر امینه،
 مصطفی(ص) قدم قویدو ذوق و صفایه.

^{۸۵} - قاب القوسین: معراج دا تانری ایله حضرت محمد(ص) ین گوردو گو یئر.

^{۸۶} - همیشه دیری و زوال تاپمایان تانری.

^{۸۷} - بولماق: اله گتیرمک.

^{۸۸} - کار: ایش.

مصطفی (ص) قدیمین قویدو منزله،
علی (ع) گلیب تبریک دئدی جبریل^{۸۹} (ع).
پیغمبر ایسته‌دی بو سیرری بیلله،
کیمدیر عرشده شریک اولدو غذایه.

علی (ع) سؤال ائتدی رسول خدا،
- کیم گلدی یانینا عرشی اعلادا؟
صالح (ع) دوه‌سی تک چاغیرار ندا،
«قوربانی» ده آغلا گلر نوایا.

^{۸۹} - جبریل: جبرائیل (ع).

قوشمالار

د- گۆز للمه‌لر

آچیلیمیش

پریمین باغیندا سئیران ائیلهدیم،
ساناسان باغچادا گوللر آچیلیمیش.
چیخاردیم کؤنلوم دن دردی غباری،
خوش گفتارلی شیرین دیلر آچیلیمیش.

صفتده زولئیخا - یاری یوسفین،
خوبلارین خوبوسان، ائیلرم وصفین،
بویو اوزون، بئلی اینجه محبوبون،
بوخاغیندا گؤزل خاللار آچیلیمیش.

حاصل اولدو «قوربانی» نین دیله‌یی،
تانیمارام نه سلطانی، نه بی‌یی،
میرواری قولباغی، بیاض بیله‌یی،
دال گردنده سیاه تئلر آچیلیمیش.

آلما

اوج آی یای دولانیب، پاییز اولاندا،
مست اولوب سیغیشمیر بوداغا آلما.
لاله، بنؤو شه دن آرتیق دئیلسن،
وئرسنه نَفْسینه قاداغا آلما!

سنی یارادیدی جلیل و جبار،
حوسنون کتابینن آدی کردگار،
اؤزو خیردا جانا،... سی گولنار،
نارلا دوزوله یدی اوتاغا آلما!

سن ها «قوربانی» نین جانین اوزرسن،
قاش اوینادیب گؤزلرینی سوزرسن،
عادتیندی الدن - اله گزرسن،
یوخدور سنه قوروق - قاداغا آلما!

اولماز

آی سلاطین عاشیق لرین سرینده،
سنین زولفون تکی پیچ و تاب اولماز.
دیدارینا سنین مشتاق اولانین،
بیدار اولار، گۆزلرینده خواب اولماز.

بیر قولا کی حاقدان غضب اولماسا،
داری شراریندان^{۹۰} عذاب اولماسا،
آرالیقدا شیطان کذاب^{۹۱} اولماسا،
دونیا برهم یثیب انقلاب اولماز.

میسری شهری دثرلر اورا وارمیشام،
یوسف کنعان سئوداسینا گیرمیشم،
من فلک آیینی گؤیده گؤرموشم،
یثرده سنین کیمی ماهتاب اولماز!

ای قاشلاری کامان، کیرییک لری اوخ،
گۆزلری حرامی، غمزه لری^{۹۲} شوخ،
گۆزل آدم، سنی سئودیم دخی^{۹۳} چوخ،
کؤنول وئرسه هامی، کیمسه باب اولماز.

«قوربانی» دثر: «آرتیب آهینان زاریم،
بُرُق^{۹۴} ده گیزلتمه گول اوزون یاریم،
تا سن ساغ اول طوطی دیللی نیگاریم،
من اولسم بو عالم هنج خاراب اولماز».

^{۹۰} - دارشرا: اودلار اتوی، جهنم.

^{۹۱} - کذاب: یالانچی.

^{۹۲} - غمزه: ناز ایله کیرییک چالماق.

^{۹۳} - دخی: داهی، بوندان سونرا.

^{۹۴} - بُرُق: قادینلارین اوز اورتوگو، روبند.

ایچینده

بیر گۆزل سئومیشم عارف اولانلار،
شانی شهرتی وار ائللر ایچینده.
دیندیرنده شیرین - شیرین دانیشار،
نوغول قندی ازر دیلر ایچینده.

سئومه‌لی جانان دیر آدی نباتی،
وئریب گول انداما بویو بوساطی،
ایلشیب قصرده ائیوان حیاطی،
بزیر گوللو دس‌ت‌مال‌لر ایچینده.

جانان قارشی گلدی سولدادی ساغدا،
«قوربانی» سینه‌سی دویونده داغدا،
چیچک‌لی باغچادا بولبول لو باغدا.
بیر گولو سئومیشم گوللر ایچینده.

ایسترم

چو خدور جهان ایچره نازنین دلبر،
اؤزومه مناسب یاری ایسترم.
اولا ترلان گؤزلو، هم یاشدا اوشاق،
منه اولا اعتباری ایسترم.

گؤزللرین گرک اینجه بئللری،
شکردن نابات دان شیرین دیللری،
قوینومدا ایسینه نازیکی اللری،
محبتین منه ساری ایسترم.

اؤلر ییخان اولا دانه خالی،
بیردم کم اولمایا مندن خیالی،
آیا، گونه بنزر اولا جمالی،
همده اولا ننگی عاری ایسترم.

ای سئودیگیم، گل کس بو قالماقالی،
زائل اولدو عاشیقینین کمالی،
وار - گل ایله دوزه لنگیلن بو حالی،
«قوربانی» دئر: «شوخی نیگاری ایسترم!»

بنۋوشەنى

باشىنا دۇندويوم، آي قشنگ پرى،
عادىدى، دررلر ياز بنۋوشەنى.
آغ نازىك الينلە در دستە باغلا،
تر بوخاق آلتىندا دوز بنۋوشەنى.

تانرى سنى خوش جمالا يىتىرمىش،
سنى گۆرن عاشىق عاغلىن يىتىرمىش،
ملك لرمى درمىش، گۆيدن كىتىرمىش؟
خىيف كى، دريلر آز بنۋوشەنى.

باشىنا دۇندويوم، باغا گل باغا،
او گۆزل حوسنوندن باغا نور باغا،
دستە - دستە دريب تاخار بوخاغا،
بنۋوشە قىز ايلر، قىز بنۋوشەنى.

سحر اولجاق شيدا بولبول اوخوشدو،
حكىم اولوندو سليمانلار يىرىشىدى،
سرد قىش گىتىدى، گولون واختى سوووشدو،
داها ايلە مريك يىز بنۋوشەنى.

«قوربانى» دثر: «كۆنلوم بوندان سايرى دير،
نه اتمىشم ياريم مندن آيرى دير؟!
آيرىلىق مى چكىب بوينو آيرى دير؟
هئچ يترده گۆرمەديم دوز بنۋوشەنى!».

بو قیزین

لبلر میرواری دیر، اینجی دیر دندان،
آل یاناغی الوان لالا بو قیزین.
گۆزوم دوشجک کۆنلوم پرواز ائیله ییر،
زنخداندا قوشا خالا بو قیزین.

دال گردنه تۆکوب دسته ساچینی،
باخیشی ترک ائدیر عینی لاجینی،
آل یاناق آلتیندان هر بیر ماجینی،
دَیر مین تومن لیک مالا بو قیزین.

الینده گۆتوروب بیر دوئلو باده،
تئر یئتیره من یازیغی مراده،
یولوندا قویموشام بدن دن جاده،
گلمیر پای اندازی یولا بو قیزین.

منیم سئود یگمین بیر اسمی نیگار،
جانیم فراغیندا گۆزوم انتظار،
«دیریلی قوربانی» عالم - آشکار،
ایسته بیر کویینده قالا بو قیزین.

بو قیزین

گۈزل قیزلار گلین تعریف ائیله ییم،
تۆکولوب اوزونه تئلی بو قیزین.
آل - یاشیل گئیینیب جوته^{۹۵} بورونوب،
قیریلیر اینجه دن بئلی بو قیزین.

قارا ساچلار آسلییدی سریندن،
اونو گۆردوم بیر آه چکدیم دریندن،
دویماق اولماز بئله دیلی شیریندن،
بالدان دا شیریندی دیلی بو قیزین.

قوشا خال قان ائدیر یاناغی آلتدا،
زنخدان جان آلیر دوداغی آلتدا،
«قوربان» قوربانندی آیاغی آلتدا،
بیز طرفه دوشسه یولو بو قیزین.

^{۹۵} - جوته: بیر نوع اوست گئیمی.

پری

اٹشیدیم صدانی، گلدیم بورایا،
دندیلر درس آلیر قرآنا پری.
سووداگرلر ماطاح آچیب بازاردا،
آلیجیلار گلیر میدانا، پری.

دانش، دانش، یار، اٹشیدیم دیلرین،
گؤرسه فغان ائیلر او بولبولرین،
اورومدا، قیصرده یوخدور خاللا رین،
کافر گؤرسه گلر ایمانا، پری.

بیلیمیرم، ملک سن، ملک زاده سن؟
یوخسا کی بشر سن، بشر زاده سن.
وئر ایچه ییم، یار، الیندن باده سن،
ارسطون ایچیردی لوغمانا پری.

«قوربانی» یم، یاخشی تانینان بیزی،
صدان آلیب مرند ایله تبریزی،
سئوم سندن غیر ییر قیزی،
عشقیندن اولمو شام دیوانا، پری.

پرینه

گۆروم عۆمرو اوزون اولسون پریمین،
هئىچ دیمه دی کۆنلوموزون پرینه.
گۆزلیکده برابری تاپیلماز،
ماه روی لوقدا حوری ندی، پری نه؟!

اولجه دن اوخودوغوم یازاردیم،
گزمه میشدن قدیمی آزاردیم،
بیر دریانین کناریندا گزردیم.
یارین شؤوقو منی آتدی درینه.

گۆزللرده ناز و غمزه شوخ اولو،
سئیراقییلار بو آرادان یوخ اولو،
«قوربانى» دثر: «گۆزل دئین چوخ اولو،
ماهین یثرده ییتمک اولماز سیرینه».

پری نین

آینابند اوتاقد ا جمع مشاطه لر،
 بزک وورور یاناغیندا پری نین.
 کاش قسمت اولایدی باهم اولایدیق،
 عیشی عشرت اوتاغیندا پری نین.

خویان گؤزلره سردار اولوبدو،
 لیلی نین جمالی گول تک سولوبدو،
 سئیراقیبی آلاه گؤزدن سالییدی،
 کاش اولایدیم یاتاغیندا پری نین.

«قوربانی» سئوگی سی مثالی شهباز،
 گوندن - گونه ائدیر عشوه ایله ناز،
 قوناغی اولایدیم من ای سروی ناز،
 خال اولایدیم دوداغیندا پری نین.

خوش گل‌دین

بو گون نه خوش گوندور، نه خوش ساعاتدی،
قدم باسدین، پری خانیم، خوش گل‌دین.
لب‌لرین عاشیقه آبی - حیاتدی،
تزه‌له‌دین روح - روانیم، خوش گل‌دین!

گۆزلرین نرگیزدی، حوسنون ماه تابان،
آچیلیب گول، سوسن، سونبول، ارغوان،
زنباغی یاسمن، برگ‌گی - ایرئیحان،
فصلی - بهار گول‌وستانیم، خوش گل‌دین!

شاد ائيله‌دین «قوربانی»نین دیدارین،
حسرتین چکیردیم سن کیمی یارین،
سال‌دین گوللو باغا جمعی دوستلارین،
گۆزللر شهواری جانیم، خوش گل‌دین!

دَیَر سَنَه

ساللانا - ساللانا گلن سلاطین،
گل بئله ساللانما، گۆز دَیَر سَنَه.
آل - یاشیل گئینیب دورما قارشیدا،
ساتقین سئیراقیدان سۆز دَیَر سَنَه.

گئتمه، گئتمه گوروم کیمین یاری سان،
هانسی بختورین وفاداری سان؟!
کۆلگه ده دایانمیش قوزئی قاری سان،
سحرین گونشی تتر دَیَر سَنَه.

«قوربانی» دتر: «هئچ کس یارین اؤیمه سین،
دویمه له یاخانین چارپاز دویمه سین،
دسته له، زولف لرین یثره دَیمه سین،
یوللار غبارلانا، توژ دَیَر سَنَه».

راست گلدیم

پرى نىن باغىندا سئىران ائىله دىم،
آلمالى، آلچالى يازا راست گلدیم.
آلماسىن، ھىواسىن دردىم دۇشوردوم^{۹۶}،
كۆنول ايستەدىگى نازا راست گلدیم.

گۈزللر گۈزلى گۈزللر خاصى،
سېلىندى، قالمادى كۈنلومون پاسى،
سېنەنى بنرتدىم شونقار^{۹۷} يۇواسى،
اوغلان پالتارىندا قىزا راست گلدیم.

«قوربانى» يم، گۈرجك نظر ائىله دىم،
گۈزللرى گۈردوم، حذر ائىله دىم،
يئددىسى له باغدا بازار ائىله دىم،
حسايم يانيلدىم^{۹۸} يوزە راست گلدیم.

^{۹۶} - دۇشورمك: درمك، يىغماق.

^{۹۷} - شونقار: بىر نوع يىرتىچى قوش.

^{۹۸} - يانيلماق: سھو اتمك.

سایالانییدیر

نزاكت^{۹۹} واختیندا، خوبلار^{۱۰۰} چاغیندا،
گۆردوم یار یاناغی سایالانییدیر^{۱۰۱}.
او قارا ساچلارین آتیپ گردنه،
ابریشم تئلری حالقالانییدیر^{۱۰۲}.

ترلان گرک جیغالاری^{۱۰۳} اسدیره،
آهو کیمی داغی - داشی سسله یه،
آلتدان آغ گئینیب، اوستدن سیلسیله^{۱۰۴}،
چارغاتنین^{۱۰۵} اوجو سیرمالانییدیر^{۱۰۶}.

«قوربانی»یم، دردیم ائدیم حکایت،
درد الندن ائدیم کیمه شکایت؟
بیرده اثتسم او پرینی زیارت،
بو جان یار یولوندا جفالانییدیر.

۹۹ - نزاكت: بورادا نازیک لیک، اینجه لیک، مجازی معنادا جاوانلیق دئمکدیر.

۱۰۰ - خوب: مجازی معنادا گۆزل دئمکدیر.

۱۰۱ - سایالانماق: سایه لنمک، یعنی الوان بزکلرله بویاندیریلییدیر.

۱۰۲ - حالقالانییدیر: بۆرۆم - بۆرۆم اولوبدور.

۱۰۳ - جیغا: تئل.

۱۰۴ - سیلسیله: کئچمیشده قادینلارین باشلارینا تاخدیقلاری بیر - بیرنه کئچیریلیمیش حالقالار، پیکک لر شکلینده بزکلر.

۱۰۵ - چارغات: لچک، قادینلارین باش اؤرتوگو.

۱۰۶ - سیرمالانماق: بزک اوچون پالتارین و سیره نین اوستوندن تیکیلن شی.

سبب کاری دیر

اوستا بیر قیز سئویدیم سیزین ائللرده،
جمعی گۆزللرین سبب کاری دیر.
آیدیر مشاطه^{۱۰۷} سی، گون دور شعله سی،
جهان خوبلارینین^{۱۰۸} جیلوه داری دیر^{۱۰۹}.

بیلسه گلدیگیمی جانان «جان» ائیلر،
جانین دوست یولوندا ارمغان ائیلر،
غضبناک دیر غمزهلری قان ائیلر،
گۆزللر شاهینی ستمکاری دیر.

عجائب گۆزلدی، نه خوش دلبردی،
جمالینا جمله عالم افسردی،
آغزیندا دیشلری لعل دیر گۆهردی،
سینه سی داغلارین تره قاری دیر.

اوستا سنه ضرر ائتمز بو سۆزلر،
باغیندا آچیلار گولو نرگیزلر،

^{۱۰۷} - مشاطه: بَرکچی.

^{۱۰۸} - خوب: بورادا گۆزل معناسیندا.

^{۱۰۹} - جیلوه دار: نازلی، لطافتلی.

جانان انتظار دی یولومو گۆز لر،
گۆز لری گۆزومون انتظاری دیر.

یثریدیم - یثریدیم ماها یئتیشدیم،
شیرین شربت سولاریندان من ایچدیم،
او اوزو بویوردو بئشجه کلمه دانیشدیم،
خبر آلدیم آدی بیل نیگاری دیر.

«قوربانی» دئز: منیم یاریم شیدادیر،^{۱۱۰}
اوخورلار آیه نی اول هویدادیر.
دئسه لر سرینده بو نه سئودادیر،
دئیین بیر پری مین یادیگاری دیر».

^{۱۱۰} - بیر چوخ واریانتلاردا بئله دیر: «قوربانی» دئز: «ایکی قاشی «ح» «یا» دیر،
قرآن دا یازیلان «قل هو الله» دیر،

سئوينسين

آى عاريفلر، بو دونيانين اوزونده،
تزه جه آچيلان گوللر سئوينسين!
بیر آیری چالمالی، خومار گۆزلونون،
زولفونو داغيدان يئلر سئوينسين!

گلکين بهار فصلی آچيلسين يازلار،
گۆللره تۆکولسون آغ قوبا قازلار،
بى زاده اوغلانلار، خانزاده قيزلار،
يار ايله دانيشان ديللر سئوينسين!

«قوربائى» يم، من سئورم نارينجى،
يار - يار دئييب اولدوم آخير زارينجى،
آلمانى، ھيوانى، نارى، تورونجو،
بو دۆردونو درن اللر سئوينسين!

صنمین

سحری دورموشدوم یول کناریندا،
گللدی بوردان کنچدی ائلی صنمین.
من قوربانام اونون آلا گؤزونه،
شکردن شیریندی دیلی صنمین.

کؤچو گللدی اویاسنین ایچینه،
خاصا قاللار سولا ساغا سئچیله،
من قوربانام صنم کیمی لاجینا،
قازینان دوئلودور گؤللو صنمین.

آلماسی الینده آتیپ توتماغا،
یاری اولان یارا غمزه ساتماغا،
«قوربانى» دئر: سونیونوبان یاتماغا،
دولانا بوینوما قولو صنمین.

قیرمیزی

گۆزللر جمع اولوب سول و ساغینا،
گئینیب هامیسی جانی قیرمیزی.
حوری لر پری لر ییغیناجاغینا،
گۆردوم گۆزلرده دوتو قیرمیزی.

بیرسی الینده قلمی یازار،
بیرسی سئیر ائدر عالمی گزر،
بیرسی عاشیقه ائیله یر نظر،
آخیدار گۆزوندن قانی قیرمیزی.

«قوربانی» عاشیق دیر او مه جمالا،
اونونچون دوشویدور بو قالماقالا،
حرامدان ال گۆتور بویور حلالا،
عاشیق لار معشوقا یانی قیرمیزی.

قىزلارين

آخشامدان ياغان قار چىخىدى ديزه،
كسىلىب بولاقدان يولو قىزلارين.
سنهين^{۱۱۱} دولدوروب قوياندا دوزه،
اوشودو بارماغى، الى قىزلارين.

گۆزلر يىغىلىپ هاميسى كنده،
سنهين دولدوروب بوردان اۋتنده،
شاماخى شدهلى^{۱۱۲} گردنبند تنده،
ايرىمچه دن^{۱۱۳} كىچىر بىلى قىزلارين.

«قوربانى» دثر: «بو دردلىرى بيله سيز،
قوهوم - قارداش يىغىلىيان گلە سيز،
آدنا^{۱۱۴} آخشامىندا بلگه^{۱۱۵} قويا سيز،
كسىله غوغاسى، قالى قىزلارين».

^{۱۱۱} - سَنَى: سَنَك، سو كوزه سى.

^{۱۱۲} - شَدَه: ساپا دوزولموش مىروارى.

^{۱۱۳} - ايرىمچه: اوزوك.

^{۱۱۴} - آدنا: آدينه، جوما، جمعه. آدنا آخشامى: جوما آخشامى، پنجشنبه.

^{۱۱۵} - بلگه: ائل آراسىندا اتولەنن اوغلان طرفىندن قىز اتوينه گۆندريلن بيرىنجى نىشان، اوزوك و اۋرېك.

کناریندا

بیر گون بیر گوزلین سئیرینه واردیم،
الینده شاناسی تئل کناریندا.
حالقاً - حالقاً، قیوریم - قیوریم، چین به چین،
اون دورد هئروک گوردوم بئل کناریندا.

قاپینا گلیمیشم سائیلیم، سائیل،
حاق وئرن پای لارا اولموشام قائل،
پریمین بوینوندا هئیکل حمائیل،
لعل بازوبند دوزوب قول کناریندا.

باشینا اؤرتوبدور شال و تیرمه چه^{۱۱۶}،
قوینوندا گؤرموشم قیزیل عنبرچه^{۱۱۷}،
قورخورام گوزلین کاروانی کئئچه،
اولمایا منیم تک قول کناریندا.

یولوندا اولمه گه منده حاضیرام،
حاق وئرن دردلره درمان یازیرام،

^{۱۱۶} - تیرمه: یون و یا اییکدن توخونموش ناخیشلی قیمتلی پارچا.

^{۱۱۷} - عنبرچه: قیزیلدان دؤش بزگی.

۱۰۰ / عاشق قوربانی

ترلانیمی ایتیرمیشم گزیرم،
اوولارام، گزرم گؤل کناریندا.

بال سوزولر یارین شیرین دیلیندن،
باش تاپمارام اونون فیتنه فٹلیندن،
مجنون کیمی بی وفا یار الیندن،
قورخورام کی قالام چؤل کناریندا.

مطلبیمین وصالینا وارمادیم،
ال اوزادیب غنچه گولون درمه دیم،
ایران گزدیم، توران گزدیم گؤرمه دیم،
بو تیمثال دا گؤزل ائل کناریندا.

«قوربانلی» دثر: «منیم سئزوم دوزگوندور،
یار الیندن یازیق جانیم اوزگوندور،
باخدیم، یارین گؤزو منه سوزگوندور،
بیر جوت اؤپوش آلدیم یول کناریندا».

گتیری

باشینا دؤندویوم وفالی دلبر،
ایرنگین داغلاردان لالا گتیری.
قاشلارین لعل اولسا، یوخدو قیمتی،
گؤزلرین باشیما بلا گتیری.

مجلسینده شیرین - شیرین دانیشی،
او ترلان دوروشو، قییا باخیشی،
او سرخوش یثریشی او ساللانیشی^{۱۱۸}،
کافیر اولسا یئنه یولا گتیری.

من قوربانام آلا گؤزون مستینه،
نه قییبسان شیرین جانین قصدینه؟!
ساللانا - ساللانا گلسن اوستونه،
یازیق «قوربانینی» حالا گتیری.

^{۱۱۸} - ساللانیش: یتیمه طرزی، ناز و ادا ایله یتیمک.

گرک

منله بحث ائيله ییب گؤزلم دئین،
آغ اوزونده تک بیر - تک بیر خال گرک.
او قایماق دوداغین صدف ایچینده،
اممک اوچون لب لرینده بال گرک.

ساری باشماق گئییب، نالچاسی گوموش،
زر تانالی کؤینک، حاشیه سینده قوش،
میرواری توپوقلو^{۱۱۹} توتایی ناخیش،
قیرخ ایشکه^{۱۲۰} قیز سنه خدمتکار گرک.

ناخیش لار ائیوان دیر تمام زرنیشان^{۱۲۱}،
آغ اوزونده قوشا خاللار هر نیشان،
آلا یازما دؤشک، خالی خوراسان،
«قوربان» بو دؤولته بیر اقبال گرک.

^{۱۱۹} - توپوقلو: اوزون بوغاز باشماق، بوغازلی چکمه.

^{۱۲۰} - ایشکه: اینجه، ظریف.

^{۱۲۱} - زرنیشان: قیزیل بزکلی،

گلین

یولونو سالیبان چشمه باشیندان،
قورخورام گلہ سن نظره گلین.
خومار گۆزلریندن قلم قاشیندان،
ناواخت دیر دوشموشم آزارا گلین.

گۆرمه میشدیم سنین کیمی مارالی،
صورتی دوم بیاض^{۱۲۲} گۆزو قارالی،
فرقتیندن دوشدوم ائلدن آرالی،
یوسف تک چکیلدیم بازارا گلین.

یازیق «قوربانی» نی دردلی یازگینان،
بیر قلم چال عؤمور باغین پوزگونان،
مزارینی آستاناندا قازگینان،
اؤز الینله ساللا مزارا گلین.

گورجونون

ساللانا - ساللانا اوستومه واردی،
ساتاشدی گؤزومه خالی گورجونون.
آپاردی حالیمی، چکدی هوشومو،
تؤکولدو اوزونه تئلی گورجونون.

اؤتوب آغ یاناغا قیرمیزی لالا،
بوی سونبوله بنزر قامتی دالا^{۱۳۳}.
بو بیچاره عاشیق قوربانیز اول،
اوزو کدن کئچردی بئلی گورجونون.

«قوربانی» دئر «سیزه آی گورجو قیزلار،
یئرده کی چیچک لر، گؤیده اولدوزلار!
یارالی یام، یارام هئی یانار، سیزلار،
وار اولسون دونیادا ائلی گورجونون!»

^{۱۳۳} - دال: آغاجین ایلکک بوداغی، بوداق، شاخه.

گۆرۈندۈ

خوبلار^{۱۲۴} كوچه سینه گذار ائيله ديم،
موراز^{۱۲۵} باغچاسينين باری گۆرۈندۈ.
ال اوزالتدیم یارین یاخاسین آچام،
گۆزۈمه گورجۈستان ناری گۆرۈندۈ.

جمالین اوخشاتدیم آیینان گونه،
گۆزلرین کافری گتیرر دینه،
سینه ن بیاض، دلبر، او یایلاق سینه -
گۆزۈمه ساوالان قاری گۆرۈندۈ.

قاشلارین قارادی، کیرپیکین اوخدو،
گۆزلرین تالادی، ایرانی ییخدی،
آی کیمی پارلادی، گون کیمی چیخدی،
طیفیل «قوربانی» نین یاری گۆرۈندۈ.

^{۱۲۴} - خوبلار: گۆزللر.

^{۱۲۵} - موراز: آرزو.

گۈزل

الینده آیناسی دوروب مقابل،
آینابند اوتاقد ا آیناسی گۈزل.
دستینده توتوبدور بنؤشه نرگیز،
باشینا ووردوغو شاناسی گۈزل.

باشیندا واریدی اطلس دن شالی،
عاشیقی یاندریر لنین بالی.
گئیب یاشیل آلی یاخدی ماحالی،
بونوندا میرواری داناسی گۈزل.

«قوربانی» اودونا یاندى آى پرى،
قويموشام يولوندا جان ايله سرى،
گيزلت جمالینی نامحرم گۈرو،
نه گۈزل دوغوبدور آناسی گۈزل.

لب لیرین

ای گۆزل، لب لیرین ییخدی ائویمی،
بورونموشدور آل دۇواغا^{۱۲۶} لب لیرین.
راحت قویمور بیر دم خومار گۆز لیرین،
سالمیش منی داشا، داغا لب لیرین.

شعری غزل من سؤیله دیم شانینا،
اولسون واریم قوربان سنین جانینا،
من یئتمم، بیر آل منی یانینا،
گلکسین اوندا کئف داماغ لب لیرین.

شیپ شیرین دیر دیلین،ن یئمەلی،
سانا لئیلی، اصلی، شیرین دئمەلی،
آغ بدن سن، اینجه بئل، گول ...مەلی،
ایشیق سالیر آل یاناغا لب لیرین.

تر غنچه سن، اگر خارین اولماسا،
بیر لاچین سان ساری، سارین^{۱۲۷} اولماسا،

^{۱۲۶} - دۇواق: شفاف و نازیک اولان اورتوک.

^{۱۲۷} - سار: قوش آدی، ادبیاتدا ضعیف لیک سمبولو.

منیم کیمی جان نثارین اولماسا،
دوشر اول دم چوخ سوراغا لب لیرین.

اولسون فدا مولکو مالیم زولفونه،
چکر منی درد، خیالیم زولفونه،
حئیران اولدوم من، آ ظالیم زولفونه،
قویمور آنجاق دانیشماغا لب لیرین.

«قوربانی» دئیر: «بسدیر منی پوچ ائتدین،
آلدین عاغلیم الدن، دلی، گنج ائتدین،
زحمتیمی، هم سعی یممی هئچ ائتدین،
آخیر سالدی قاراداغ لب لیرین».

منیم

وئر سازیمی نازلی دلبر اوخویوم،
ائللره خوش گلیر آوازیم منیم.
ساز الیمده نئچه پرده گزیشیر،
حق یانیندا واردیر نیازیم منیم.

سایغی یا گلمه یین عزتلی ائلر،
دوستا تعریف دئین الهام لی دیلر،
آچیلسین باغچادا او سوسان گولر،
الیمدن او چماسین شاهبازیم منیم.

«قوربانی» یم دائم چکرم من آه،
مرد ایگیدلر اولدو منه بیر پناه،
حقدن یاپیشانا کؤمکدیر آلاه،
نه چکدیلر یاخشی بو نازیم منیم.

نه اوزون دالدالار نه سینه باغلار

پشیکر خانیم خلوت ائتدی اوتاغی،
نه اوزون دالدالار، نه سینه باغلار.
.... او دیللری، قایماق دوداغی،
نه اوزون دالدالار، نه سینه باغلار.

زر نیمته^{۱۲۸} گئیپ - قوللاری نازیک،
آغ قولایاراشیر بورما بیلرزیك،
آلدیلار یاریمی من اولدوم یازیق،
نه اوزون دالدالار، نه سینه باغلار.

دویماق اولمور «قوربانی» نین سؤزوندن،
عجب عشوه سیندن عجب نازیندان،
بیر گؤزل تۆریپ عرب قیزیندان،
نه اوزون دالدالار، نه سینه باغلار.

^{۱۲۸} - نیمته: قالدین پالتاری نؤوعو.

وئەرمەم سەنى

باشىنا دۇندۇيۇم آي پرىزادا،
جان ايچىندە جانا وئەرمەم سەنى.
ئىلەرم بۇستەنى، ئىلەرم باغى،
يۇز باغ و بۇستەنا وئەرمەم سەنى.

داغلاردا مارال سان، دوزلردە جىئەران،
آلا گۆزلەرنە مەن اۋزۇم جىئەران،
اوردۇباد، نەجىوان، شامەخى، شىروان،
كەلى گۇرجۇستەنا وئەرمەم سەنى.

«قۇربانى» دەر: جان ايچىندە جان گەلە،
ياش يەرنە گۆزلەرىمدەن قان گەلە،
جەمالەن گۇرمەگە سەلىمان گەلە،
تەختى سەلىمانا وئەرمەم سەنى.

یاراشیر

گۆزلیکده تکز دوغوبدور آناسی،
یولدا یثرییهنده یولا یاراشیر.
خدام خوش گونونده یارادیب اونو،
قیزیل بازوبندی قولا یاراشیر.

گۆزلیکده یوخدور اونون همتاسی،
گۆزل یارادیبدی باری خداسی،
آیینه گئیینیب الوان لباسی،
شیرین دانیشماغی بالا یاراشیر.

«دیریلی قوربانی» یاندی اودلارا،
سیر سۆزونو دئمز بیل کی یادلارا،
قوربان اولوم حاقدا مین بیر آدلارا،
گوموش کمر اینجه بئله یاراشیر.

یثری

باشینا دؤندویوم قوربان اولدوغوم،
یثری - یثری آلا گؤزلو یار یثری.
کس دین طاقتیمی آلدین جانیمی،
یوخدور جسدیمده اختیار یثری.

گؤزللر هامیسی بورادان کنچدی،
سوسن سونبول تر بنؤشه گول آچدی،
نازلی دلبر کلمه - کلمه دانیشدی،
مزه‌لی شکرلی دوداقلار یثری.

اوجا داغ باشیندا گؤرموشم قاری،
دردینی چکمدن اولموشام ساری،
گئتمه «قوربانی» نین ای پری یاری،
دولانیم باشینا آی نیگار یثری.

قوشمالار

هـ - شكایت نامه لر

آمان آلاہ امداد ائیلہ بو ایشہ

قادر آلاہ، سندن بودور دیلہ ییم:

آمان آلاہ، امداد ائیلہ بو ایشہ!

سندن باشقا یوخدور منیم کؤمه ییم،

آمان آلاہ، امداد ائیلہ بو ایشہ!

بسم الله ائیلہ دیم، گیردیم میدانا،

اومیدیم باغلادیم شاهی - مردانا،

معجون کیمی منی قویما دیوانا،

آمان آلاہ، امداد ائیلہ بو ایشہ!

«قوربانی» دثر: «اصلیم قاراداغلی دیر،

یار اوزوندن اورک دویون داغلی دیر،

ظولم ائیلہ یں وزیر نامرد اوغلودور،

آمان آلاہ، امداد ائیلہ بو ایشہ!»

آیریلیق

من سنين اليندن چكرم آمان،
داد سنين اليندن آمان آیریلیق.
آیدین قامتیمی بؤكدون بئلیمی،
قویدون كؤنلوم ائوین وئران آیریلیق.

افسوس کی دویمارام یار باخیشیندان،
دومان کیمی توستو قالخیر باشیمدان،
بیر چشمه آچمیشام گؤزوم یاشیمدان،
وئردیگیم ایلقاری پوزان آیریلیق.

«قوربانی» دئز: بوگون آخیر زاماندی،
یار یاردان آیریلسا گؤرنه یاماندی،
آیریلیقدان الیف قدیم کاماندی،
بیخدی كؤنلوم ائوین یامان آیریلیق.

ائیله دیم

دوست یولوندا یاخا بیر تدیم، باش آچدیم،
گئجه گوندوز داد و بیداد ائیله دیم.
اؤزوم اؤز الیمله بیخدیم ائویمی،
مدعی لر ائوین آباد ائیله دیم.

تخمی - حسرت سینهم اوستده بیتیردیم،
گؤزومون یاشیلا بارا یتتیردیم.
جفا چکدیم، درد خیرمانی گؤتوردوم،
اونون آدین تهمت آباد ائیله دیم.

دوست یولوندا اوز قویوبان باش کسدیم،
گؤزلریمدن قطره - قطره یاش کسدیم،
شیرین اوچون بیستون دان داش کسدیم،
مناسب آدیمی فرهاد ائیله دیم.

شاهی - شونقار بی اوغلونون قولوندا،
سثیراخیلار هامی ساغ و سولوندا،
«قوربانی» دثر: «بیر نامردین یولوندا،
حئیف جاوان عؤمروم بریاد ائیله دیم!»

اویان سن مورشودوم آی شاه اسماعیل

گیزلین دردلرینه درمان گتیردیم،
اویان سن مورشودوم آی شاه اسماعیل.
ائتدیگیم پیمانی عهدی بیتیردیم،
اویان سن مورشودوم آی شاه اسماعیل.

من ائتدیگیم عهده ائيله دیم وفا،
حکیم لقمان تکین گتیردیم شفا،
سن دور دوشمان گلیر باشلا بیر داوا،
اویان سن مورشودوم آی شاه اسماعیل.

«قاراداغلی قوربانی» دن قاچماسن،
یئتیرنه اورک سیرین آچما سن،
بؤیله ناکام بو دونیادان کؤچمه سن،
اویان سن مورشودوم آی شاه اسماعیل.

ایسترم

شیخ اوغلو دردیمه گل ائيله شفا،
مرشد کامیل دن درمان ایسترم.
آنامی قویموشام گۆزلری یاشلی،
گۆزل شاهدان من بیر فرمان ایسترم.

بیر کامیل اوچویام شکار گزیرم،
ماحال ایتیرمیشم دیار گزیرم،
اول گنجه شهرینده نیگار گزیرم،
دوشمانلار باغیرینی آل قان ایسترم.

«قاراداغلی قوربانی» نی گۆره سن،
اوچان کۆنلون اۆز الینله هۆره سن،
درمانیم سنده دیر گرک وئره سن،
سندن بیر عدالت دیوان ایسترم.

تبریز

نه مدّت دیر غربت ائلده قالمیشام،
نه واخت دیر آلیرام سوراغین تبریز.
قفله نین قاطیرین گودرم یولون،
کسرم یوللارین قیراغین تبریز.

آغلایب رویوما توکرم یاشیم،
یولوندا قویموشام جان ایله باشیم،
همی وطنیمدیر همی سیرداشیم،
یاندیرار بختیمین چیراغین تبریز.

«قوربانی» دئر: باغریم دؤنوبدور قانا،
تنهالیق قصد ائتدی بو شیرین جانا،
ایل دولانار یوسف چاتار کنعانا،
اولارام بیر گئجه قوناغین تبریز.

جانیم

غربت ولایت ده غریب ائللرده،
عجب دوشدو بوردا یارالی جانیم.
حوسنونون دردیندن قالدیم حیرتده،
بولبول تک گولوندن آرالی جانیم.

آغامین الیندن ایچمیشم باده،
افسوس اولسون یئتیشمه دیم مراده،
قاباغیما چیخیب بیر نئچه جاده،
بیلیمیرم هانسی لا وارالی جانیم.

«قوربانی» یم نه مُرده یم، نه زنده،
باغیریم باشی چارلی چارپاز دویونده،
یازیق آنام منی گؤرسه بو گونده،
آغلار دئیر دوشوب فرالی جانیم.

دۇنوبدور

ھىجران گىئەلرى قاينى چىكىمىدىن،
اليف قەدىم ايرى يايا دۇنوبدور.
بد اصيلين ائشىدىن تىك سۇزلرين،
يىقىن ائتىدىم عۇمروم ضايا دۇنوبدور.

دونىادا قالمايىب ذرەجە خۇرمىت،
قارداش قارداشىنا ائىلر خىانت،
گىدار بى اولوب بى لر رعيت،
آغ پوللاردا آل ربايا دۇنوبدور.

اوچوشور دورنالار، سىكىر تىيھولار^{۱۲۹}،
نامرد آدام غالبلىگىن آرزولار،
بولاندى دريالار ھم داشدى سولار،
قايناق سىز بولاقلار چايا دۇنوبدور.

بىزدە قوناق اولدوق قارصلى عثمانا،
يونىس تىك لاپ دالدىق قىرى - عىمانا،
«قوربانى» دىر: «دۇنسۇن بىللە زامانا
گۆيدە كى اولدوزلار آيا دۇنوبدور».

^{۱۲۹} - تىيھو: گۆيرىچىن جىنىسىدىن قوش، چىل قوش.

قال ایندی ۱۳۰

آیری دوشدوم وطنمدن، ائلیمدن،
باشی چنلی، قارلی داغلار، قال ایندی!
ایچن اؤلمز درده درمان سویوندان،
آخار سولار، تر بولاقلار، قال ایندی!

بی وفاسان، من گۆرمه دیم وفانی،
چوخ چکمیشم سنین جور و جفانی،
مندن سونرا رقیب سورر صفانی،
فرش دۆشه لی آغ اوتاقلار، قال ایندی!

ایلقارسیزسان وفان یوخدور دونیادا،
دوستونون سیررینی وئیررسن یادا،
شامامانی دردیررسن خوریادا،
سیزه بوستان، ساری تاغلار قال ایندی!

«قوربانی» یم، یقین اولدو سۆزلریم،
عشق الیندن کاباب ایستر کۆزلریم،
قان تۆکرسن غربت ائلده گۆزلریم،
جانان دئییب آغلا، آغلار قال ایندی!

گل‌دیم

فلکین الیندن چرخین الیندن،
بیر شاهیم وار اونا امداد گل‌دیم.
آلیلار الیمدن نازلی پریمی،
بلکه چاتدیراسان مورادا گل‌دیم.

من حق عاشیقیم حق یولا مایل،
کتاییم قرآن‌دیر، اولموشام قایل،
ای منیم سلطانیم، ای شاه اسماعیل،
دردیمین الیندن فریادا گل‌دیم.

آنا یولوندا قوللاریم باغلی،
آتامین الیندن سینه‌مدی داغلی،
یثریم خبر آلسان بیل قاراداغلی،
دردیم حددن آشیب دونیادا گل‌دیم.

گلمیشم

دیری داغلاریندان، اوزاق یوللاردان،
البته کی، بیر مرادا گلمیشم.
عشقین ستمیندن، چرخین الیندن،
بیر شاهیم وار، اونا دادا گلمیشم.

فراغت اوتاقد اوتدوغوم یترده،
اوخویوب علمیمه چاتدیغیم یترده،
بیر شیرین یوخودا یاتدیغیم یترده،
ایچیریلر منه بادا، گلمیشم.

یامان اولدو من یازیغین گذاری،
گونو - گوندن آرتیر دردی، آزاری،
الیمدن آلیلار گول اوزلو یاری،
درد الیندن دوشوب اودا، گلمیشم.

بولبول ایدییم آیری دوشدوم گولومدن،
فلک ووردو جدا سالدی ائلیمدن،
«قوربانی»یم، قارا وزیر الیندن،
شیخ اوغلونا بیر امدادا گلمیشم.

گلیمیشم

باشینا دۇندویوم عدالت شاهیم،
سنی دئییب اصفهاننا گلیمیشم.
پروانه تک دولانیرام شام لارا،
سمندر تک یانا - یانا گلیمیشم.

اۆلدورسه لر یالان گلمز دیلیمه،
من بولبولم حسرت قالدیم گولومه،
او پریمین الین وئرین الیمه،
اوندان اؤترو بیر فرمانا گلیمیشم.

گوئی گئینیپ قارالاری باغلایام،
یانیق باغری دویونلویم داغلی یام،
آدیم «قوربانی» دیر میرزه به بین اوغلو یام،
من خسته یم سن درمانا گلیمیشم.

منه دَیدی یا رب یارا دَیمه سین

آچیلیمیر غوغادان بلالی باشیم،
منه دَیدی یا رب یارا دَیمه سین.
قضادان دوز گلمیر هئچ منیم ایشیم،
منه دَیدی یا رب یارا دَیمه سین.

پریمین باغیندا بیر دسته گولو،
ال دَیسه اوزوندن داغیلار تتلی،
اوستومه اسیدی ظالیم سام یئلی^{۱۳۱}،
منه دَیدی یا رب یارا دَیمه سین.

«قوربانی» یم بیتمز اولدو دیله گیم،
جفا چکدیم باده گئتدی امه گیم،
ایندن بئله حرام اولدو بیرلیگیم،
منه دَیدی یا رب یارا دَیمه سین.

^{۱۳۱} - سام یئلی: آسیا و آفریقا صحرالاریندا اسن چوخ شدتلی، ایستی و قورو یئل.

منیم

مرشد کامیلیم، شیخ اوغلو شاهیم،
بیر عرضیم وار قوللوغونا، شاه منیم!
عزیر باشین اوچون، اوخو یازغومو^{۱۳۲}،
آگاه اول حالیمدان، قبله گاه، منیم!

درین - درین دریالاری بویلا دی،
خنجر آلیب قارا باغیریم پئیله دی،
اوغلو اولموش وزیر قضا ائیله دی،
گئتمز داماغیمدان دود و آه منیم.

یغیلیبان بیر آرایا گل دیلر،
شیرین جانیم عشق اودونا سال دیلار،
دؤیدولر سؤیدولر یاریم آلدیلار،
آختیدیلار گؤز یاشیم بالله منیم.

شاعیر اولان درسین آلار پیریندن،
غواص اولان دور گؤتورر دریندن،
گؤزو یاشلی کنج دیدیم خدا فریندن،
اوزوم گولمز، هنج آچیلماز، آه، منیم!

«قوربانی» دئر: «بهار اولور، گلیر یاز،
گؤللرده اوزوشور اوردک ایله قاز،
سریم توگادیر^{۱۳۳}، اوزوم پایانداز،
یوخدور بوندان غیری بیر ماته منیم!»

^{۱۳۲} - یازغو: عریضه.

^{۱۳۳} - توکا: باغیشلانمیش شی.

یتیش امدادیمای آغا هارای

آه چکرم گنجه - گوندوز آغلارام،
یتیش امدادیمای آغا هارای.
آغلاری گؤتوروب قارا باغلارام،
یتیش امدادیمای آغا هارای.

قاناییندی یاناقلارین یاراسی،
بیر درده دوشموشم یوخدور چاراسی،
غریب ایله اولار کیمین آراسی؟
یتیش امدادیمای آغا هارای.

«قوربانی» یم اصلی قاراداغلی یام،
گؤی - گؤی گئییب قارالاری باغلیام،
غم الیندن آز قالیرام آغلیام،
یتیش امدادیمای آغا هارای.

قوشمالار

و- شكاييت نامه لر (سئوگى حاقدا)

آلماغا گلیمیشم

انلر کۈچدو، یایلا سینا دایاندی،
سیزین داغدان قار آلماغا گلیمیشم!
کۈنول قوشو دۈور ائیله ییر بو باغدا،
زنبور منم، بار آلماغا گلیمیشم!

او گۈروکن ساوالانین داغی دیر،
سئیراغبیلار تمام من له یاغی دیر،
او پری نین قوینو جنت باغی دیر،
مشری یم، نار آلماغا گلیمیشم!

سئوگیلیمین قاشی کعبه کونجودور،
من اولنده کیملر اونا یۈنجدور؟
آغیز صدف، دیشلر دوردور اینجی دیر،
صراف منم دور آلماغا گلیمیشم!

باشینا دۈندویوم شاهلارین شاهی،
سنی گۈردو گۈزوم، چکمرم آهی،
«قوربانی» دئر: «بودور سۈزون کوتاهی،
مختصری یار آلماغا گلیمیشم!».

آیری

سحری بولبوللر نه فغان ائیلر،
دوشرسه گذاری چمندن آیری!
سحر - سحر غنچه سیندن آیریلان،
شقایق لر گولمز سمندن^{۱۳۴} آیری!

یانیندا دایانان یولداشلارین وار،
سیررینی ساخلایان سیرداشلارین وار،
سنین ائلین، گونون، قارداشلارین وار،
منیم کیمسه نم یوخ، یار، سندن آیری!

بو واختیندا اختلاط^{۱۳۵} دا دم اولماز،
مصاحب اؤلمه سه، عؤمور کم اولماز.
عاغیل باشدان گئتدی، داها جمع اولماز،
سنین تک بیر بیاض بدنن آیری!

دئدیم، پری، نه ائلرسن، مہپارا،
منیم حسرت گؤزوم هئچ اویماز خارا،
بیر قطره یاش تۆکدون، بیرده دوبارا،
عقیق دن، یاقوت دان، یمَندن آیری!

«قوربانی» دئر: «مگر آخیر زامانندی؟!
سنوگی سنوگی سیندن آیری یامانندی.
سنین قوینون منه باغی رضواندی،
منیم اوزوم گولمز وطنن آیری!

^{۱۳۴} - شقایق و سمن گول آدلاری دیر.

^{۱۳۵} - اختلاط: گؤروشوب صحبت ائتمک.

ازل کی محبت هانی عزیزیم

باشینا دؤندویوم آی گؤزل خانیم،
ازل کی محبت هانی عزیزیم.
سنه قوربان اولسون بو شیرین جانیم،
ازل کی محبت هانی عزیزیم.

آغلارام اوز آرا آخار گؤز یاشیم،
عجب بلالری چکییدی باشیم،
نه ائلیم نه قوهوموم قارداشیم،
ازل کی محبت هانی عزیزیم.

گونش جمالینا ریحان دئیردیم،
گوروکن کندلره ویران دئیردیم،
سن «قوربان» دئیهنده من جان دئیردیم،
ازل کی محبت هانی عزیزیم.

عاشق قوربانی / ۱۳۵

الیم اتگیندن اوزمه سن باری

باشینا دؤندویوم آلا گؤز نیگار!

الیم اتگیندن اوزمه سن باری!

گؤروم کی، اولاسان اماما زوآر،

الیم اتگیندن اوزمه سن باری!

«دیریلی قوربانی» سن ده سال یادا،

امگینی وئرمه، آماندیر، بادا!

هر ایکیمیز گل شرط قویاق آرادا،

الیم اتگیندن اوزمه سن باری!

انقلاب

باشینا دؤندویدم آلا گؤز پری،
بوندان بئله عالم اولار انقلاب!
تئز مرحمت قیلیب، بیر احسان ائیله،
سئوگیلیم، اوزوندن آت ایندی نقاب.

باغچامیزدا بیتن نارینجی گول بو،
آخار گؤزلریمدن قطره - قطره سو،
جانی یانمیش باغبان لایققدیمی بو،
نئجه فرحله نیر گول اوستده غُرَاب^{۱۳۶}!

گؤزلر ایچینده سن کی اعلاسان،
آینالار دوزدوردون خطّ و خالاسن،
ایسته سن کی، جانی مندن آلاسان،
«قوربانی» ده چکر دائم العذاب.

ائيله دی

سحر - سحر ناگاه چيخدی يول اوسته،
آليان عاغليمی باشدان ائيله دی.
گۆزلرينه باخانمادیم دو يونجان،
آلا گۆزدن قلم قاشدان ائيله دی.

قوربان اولوم اونون کیمی بالایا،
منی سالدی مین بیر ایکی بلایا،
زولفلری قاباقدان آتدی دالی یا،
او منی خورمايی ساچدان ائيله دی.

قدم آتیب آستا - آستا گلدی یار،
گۆز آلتینجا منه باخدی گولدو یار،
«قوربانى»نین جانین الدن آلدی یار،
آيیردی کسکگی داشدان ائيله دی.

ائیلەدی

بیر پری سئومیشم سیزین ائللرده،
منی جمالینا حیران ائیلەدی.
بونجا بیر گۆزلی بولمادی کۆنول،
گزدی بو جهاننی سئیران ائیلەدی.

دویماق اولماز یارین خطّ و خالیندان،
هئی امه یدیم لبلرینین بالیندان،
بیر آی دوغدو اونون مە جمالیندان،
قارانلیق کۆنلومو روشن ائیلەدی.

باخاندا جانیمی دردلره سالدی،
غوغاسیز خنجرسیز جانیمی آلدی،
باشیندا قیرخ نفر انتظار قالدی،
منی گۆرجک یاریم دؤوران ائیلەدی.

اصلی خانزاده دیر، اسمی دیر پری،
یولوندا قویموشام جان ایله سری،
بیر تکلیف ائیلەدی گیردیم ایچری،
بیر جوت بوسه منه احسان ائیلەدی.

حتم باغچاسیندا اوینار گولونن،
گلدیم قابیسیندا قلام ایلینن،
من غریبی یوزمین شیرین دیلینن،
آیله ییب بیر گنجه مهمان ائيله دی.

گوموش پیاله لیم، آلتون^{۱۳۷} آیاقلیم،
صُراحی^{۱۳۸} گردن لیم، قایماق دوداقلیم،
او جئیران یئریشلیم آینا قاباقلیم^{۱۳۹}،
«قوربانلی» دئر: منی جانندان ائيله دی.

^{۱۳۷} - آلتون: قیزیل.

^{۱۳۸} - صُراحی: اوزون بوغاز شوشه قاب.

^{۱۳۹} - قاباق: اوز، صورت.

ائیلەدی

آغزیم آچیم سیزه بئله سؤیله ییم،
ایبین قذیمی کامان ائیلەدی.
چوغول آدام سنه ناله ائیلە ییم،
خوشلوغو آلیان یامان ائیلەدی.

شمشیر دَییب باشدان آخیدیر قانیم،
یارا قوربان اولابو شیرین جانیم،
قوناق کافر اولابو تۆکمزلر قانین،
امداد منه قادر سبحان ائیلەدی.

ایشیقلى گون اولدو منیمچون گئجه،
قبول اولماز سۆزوم اندم التجاء^{۱۴۰}،
«قوربانى» دئیر: منیم کیمی بیر آجا،
چۆرک وئریب پریم مهمان ائیلەدی.

اور گیمده

بی مروتین، بی انصافین بالاسی،
من سنی سئومیشم ساغ اور گیمده.
قییا باخدین، اور تالیغا قان تؤکدون،
قارا نقطه قویدون آغ اور گیمده.

معجبت بیر دریا، کئچه بیللمرم،
آیریلیق شربتین ایچه بیللمرم،
سیر سؤزوم یادلارا آچا بیللمرم،
گئندر قیامته داغ اور گیمده.

«قوربانی» چیخماییب غم لباسیندان،
گؤز دویماز گؤزلرین تمناسیندان
جهنم خوفوندان، عشق هاواسیندان،
اریدی، قالمادی یاغ اور گیمده.

اوز توتوبان پریم ساری گلمیشم

سنه قوربان اولوم ناظر ممدعالی،
اوز توتوبان پریم ساری گلمیشم.
منه بو تا وئریب حضرت علی (ع)،
اوز توتوبان پریم ساری گلمیشم.

ایلم نازلی یارین الینه ییتر،
بولبول آخیر گلیب گولونه ییتر،
غریبلر قاییدار ائلینه ییتر،
اوز توتوبان پریم ساری گلمیشم.

«قوربانی» ده آیری دوشدو ائلیندن،
بولبول کیمی باغچاسیندان گولوندن،
مطلب آلیب عبدالله خان دیلیندن،
اوز توتوبان پریم ساری گلمیشم.

اوزولدو

گنججه گوندوز آرزولارین چکمکدن،
یولون گۆزله مکدن جانیم اوزولدو!
موشک و عنبر قوخور سیاه تئلیندن،
نییه گلمز او کاروانیم اوزولدو؟

دولانیرسان چرخه، بری باخمازسان،
بولبولوسن بو گولشنه چیخمازسان،
دیندیریین منی یادا سالمازسان،
بو گردش دن او دؤورانیم اوزولدو.

«قوربانی» دئیر: «سۆزوم قالدی دخی»^{۱۴۱} نه؟!
کۆنول کئچ بند اولور زنخدانیندا»^{۱۴۲}،
بونجا داد ائيله دیم شاهلار شاهینا،
گول کی، غمگین بیر زبانیم اوزولدو».

۱۴۱ - دخی: داهی.

۱۴۲ - زنخدان: چنده و یا یاناقددا اولان چوخور.

اولو

دئدیم، کؤنول سئومه خوبلار خوبونو،
اونون هر مویوندا یوزمین قال اولو.
ناگاه سنی درده گرفتار ائیلر،
قاشی فتنه، غمزه سینده آل اولو.

اولو دیوان لاردا چکیلیز آدیم،
عرشه بلند اولوب درد و فریادیم،
سو یئرینه قان ایچه جکک جلدیم،
شمشیری الینده، قدیم دال اولو.

هانی بو معنایا فیکیر وئرلر،
ظاهر ده باطن ده کؤنول هؤرنلر،
آلا گؤز پرینین اوزون گؤرنلر،
یا کئچر سریندن یا آبدال اولار.

جمالی یوسفی - اینی یعقوبون،
عالمه شمس اولان حوسنو حبیبین،
آلا گؤزلو، شیرین سؤزلو محبوبون،
زنخدانی دورر شعله لی خال اولو.

گونش نه یاندیریپ، قمر نه یاخار،
قطره لر اویناییب عَمّانا آخار،
«قوربانی» دئر: «هر کیم شاها کج باخار،
اونون کمالینا تتر زاوال اولو».

اوندان اۆلدور

باشینا دۆندویوم، آی خانلار خانى،
کۆنلومون مطلبین ییل اوندان اۆلدور!
سن اول تانری، منه غضبناک اولما،
لطف ائيله، اوزومه گول، اوندان اۆلدور!

غم اهلی یم، دیندیرمه سن دینرم،
عشق اودونا آلیشمیشام سؤنرم،
تا اۆلونه دئیگیمدن دؤنرم،
آپار یار قوینونا سال، اوندان اۆلدور!

«قوربانى» یم، عشق الیندن بوریانام،
تا اۆلونه من او قیزا قوربانام،
قوللوغوندا گۆزو باغلی ترلانام،
چالیش شکار بندین آل، اوندان اۆلدور!

اویانندیم یوخودان یاری گۆرمه‌دیم

باشینا دۇندویوم گول اوزلو آتا،
اویانندیم یوخودان یاری گۆرمه‌دیم.
فلک منی سالیب بیر یانار اودا،
اویانندیم یوخودان یاری گۆرمه‌دیم.

قارلی داغلار کیمی منده آلیشدیم،
چای لار کیمی دریالارا قاریشدیم،
صبحه کیمی دئییب گولوب دانیشدیم،
اویانندیم یوخودان یاری گۆرمه‌دیم.

یاخشى اولار بو یئرلرین حاجی‌سی،
گئتمز اورگیمدن دوشمان آجی‌سی،
آدی پری عبدالله‌خان باجی‌سی،
اویانندیم یوخودان یاری گۆرمه‌دیم.

باغلا سین

یارالاندیم اورگیمین باشیندان،
یارا دئین، یارالاریم باغلا سین!
اوخلانمیشام کیریگیندن قاشیندان،
من اؤلورم، اونو آلاسه ساغلا سین!

ناشی طیب درده درمان ائتمه دی،
جانان گلیب گوز اؤنوندن اؤتمه دی،
حسرت اؤلدوم، الیم یارا چاتمادی،
وزیرده منیم تک کامین آلماسین!

«قوربانی»نین دردی حددن زیاده،
چاغیرسام آغامی، یتیشر داده،
دئسه لر نجه دیر او بینوا دی:
«من آل گئیدیم، او، قارالار باغلا سین!»

«گوللو قافیه»

بو

دئدیم: دیلبر، گنتمه، بیردم دانیشاق،
دئدی: سؤزون یوخدور، بهانه دیر بو!
دئدیم: بیر نظر قیل عاشیق حالینا،
دئدی: عجب دلی، دیوانه دیر بو!

دئدیم: ای وای، حالیم یامان اولوبدور،
دئدی: غمدن بئلیم کامان اولوبدور،
دئدیم: والله، سینهن میدان اولوبدور،
دئدی: من ییلمه نم خزانه دیر بو!

دئدیم: قوی گؤزومه قیوریم تئلرین،
دئدی: لازیم دئیل وحشی گوللرین.
دئدیم: سن ییزیم سن، بیزده ائلرین،
دئدی: چکین بوردان، ییگانه دیر بو!

دئدیم: سانا عاشیق اولان جان بودور،
دئدی: سنین عشقین آخار بیر سودور.
دئدیم: جاوان عؤمروم چورویوب گئدیر،
دئدی: عبث سؤزدور، افسانه دیر بو!

دئدیم: من «قوربانام» یارین آدینا،
دئدی: ائله سنسن دوشن یادینا.
دئدیم: من ها یاندیم عشقین اودونا،
دئدی: شاما یانان پروانه دیر بو!

بیر دردیم وار من درمانا گلیرم

باشینا دؤندو گوم مهربان خانیم،
بیر دردیم وار من درمانا گلیرم.
آلیشیب اودونا یانیدی جانیم،
بیر دردیم وار من درمانا گلیرم.

سنه قوربان اولوم حاصلارین خاصی،
سیلینیب کؤنلومون گئدییدی پاسی،
یولو نشان وثریب مردلر آغاسی،
بیر دردیم وار من درمانا گلیرم.

«قوربان» یم دوغرو یولدا ایتمرم،
گیزلین سیرلریمی بیان ائتمرم،
مطلبیمی آلمایینجا گئتمرم،
بیر دردیم وار من درمانا گلیرم.

پری

بیر آلماز گۆندر دیم یارا یاد یگار،
آلمادی آلمازی باغری داش پری.
کۆنول طلب ائدر مندن نه ییم وار،
اود توتوب جیسمیمی العطش^{۱۴۳}، پری.

بولبول آیریلیغی ستم دیر گوله،
گولابتین^{۱۴۴} ناخیش سوسن سونبوله،
بادیله نیمتنه^{۱۴۵}، اوستدن سلسله^{۱۴۶}،
سراندازدان^{۱۴۷} تۆکوب باشاباش پری.

«قوربانی» ده عشق اودونا قالاندی،
یار یولوندا شیرین جانی تالاندی،
گۆز اۆنونده اجل قوشو دولاندی،
جان گئدیر جسدله، حالاللاش، پری!

^{۱۴۳} - العطش: سوسوزلوق.

^{۱۴۴} گولابتین: نازیک ساپ شکلینه سالیئمیش قیزیل کی اونونلا پارچانین اوسته ناخیش وورارلار.

^{۱۴۵} - نیمتنه: قولسوز قادین گئییمی.

^{۱۴۶} - سلسله: کنچمیش ده قادینلارین باشلارینا تاخدیقلاری بیر - بیرینه کنچیریلیمیش حالقالار.

^{۱۴۷} - سرانداز: مقعه، قادینلار باشینا آتان اؤرتوک.

تاپیلماز

دئیم بیر - بیر دردیم سنه، یاز، قلم،
بیلیمز حسابی، سانی تاپیلماز.
باغلا دفتر، چوخ ائيله مه ناز، قلم،
اله دوشمز بو داستانی تاپیلماز.

شریک اول دردیمه، سن ده بوی آرا،
یوز مین اولوب بو سینه مده بو یارا،
یولچوسویام، یالواریرام بو یارا،
شیرین دیلده بیر نقصانی تاپیلماز.

عاریف اؤزو بیلر، مطلبین قانان،
یوخدور منیم کیمی عشقینده یانان،
کؤنلوم ایستک لی سی سن کیمی جانان،
یوز ایل گزسم بو دونیانی تاپیلماز.

قوربانی اولدوغوم، گل بیر انصافا،
نه بیلر قدرینی چکمه ین جفا،
سئچر دورر وئرسن خوجا صرافا،
بئله احمر^{۱۴۸} گؤهر کانی تاپیلماز.

کسمه نظرینی بو خطی چالدان،
خسته بم، اؤلرم، دوشموشم حالدان،
باش آلیب گئدیرم سیزین ماحالدان،
آختارساندا بو «قوربانی» تاپیلماز.

چك پردەنى نامحرملر گۆرمەسین

خاندی گلن، وزیرلردە یانینجا،
چك پردەنى، نامحرملر گۆرمەسین!
اؤلوم یئی دیر بو گونلره قالینجا،
چك پردەنى، نامحرملر گۆرمەسین!

سس یاییلار، سیریمیزی بیلدیرر،
دوست دوشمنی آخیر بیزه گولدورر،
مختئین سۆزو آدام اۆلدورر،
چك پردەنى نامحرملر گۆرمەسین!

«قوربانى» نین یولون یاغیش قار آلا،
ائلدن آیریلانین کۆنلو دارالار،
یاد باخیشی بیر اوخ اولار یارالار،
چك پردەنى نامحرملر گۆرمەسین!

حسرتدی گول جمالین گۆرمگه

سئوگیلیم بورونر گۆزه گۆرونمز،
اثل حسرتدی گول جمالین گۆرمگه.
یاشیل باش سونادی آشکارا چیخماز،
گۆل حسرتدی گول جمالین گۆرمگه.

جور و جفالارین چکر اولموشام،
هیجران وادی سینده پکر اولموشام،
بیر گۆزل یولوندا نؤکر اولموشام،
قول حسرتدی گول جمالین گۆرمگه.

اؤزو ایله نییدی بیر خاقان کیمی،
«قوربانی» یه امر ائله بیر خان کیمی،
خاوری زمیندن گون چیخان کیمی،
چؤل حسرتدی گول جمالین گۆرمگه.

خانیم^{۱۴۹}

منی گۆرچک اوربند چکدی گول اوزه،
 یولوندا چکیرم آزاری خانیم.
 قورخوم بودور خوریات باغدان گول اوزه،
 کسילה گوللویون مداری^{۱۵۰} خانیم!

چوخ ایشلره او ائیله یر اراده،
 فلک قویماز من یتیشم مراده،
 سئیراقیب هئچ گون گۆرمه سین دونیادا،
 هئچ نجات تاپماسین اغیاری، خانیم!

مارال خانیم ناقص ایشلر ائیله یر،
 خنجر آلیب جیگریمی تئیله یر،
 «قوربانی» بو یارسیز باغی تئیله یر،
 پوزولار عؤمرونون پرگاری^{۱۵۱} خانیم!

^{۱۴۹} - بو شعر یری ردیفیله ده سؤیله نمکده دیر.

^{۱۵۰} - مدار: رونق، رواج.

^{۱۵۱} - پرگار: نیظام.

دئیرسن ۱۵۲

جانیم قاصد منیم عرضی حالیمی،
گئدر اولسان نازلی یارا دئیرسن.
اگر خبر آلسا یار احوالیمی،
قلبی سینیق، گونو قارا دئیرسن.

گئدرسن پری نین خاکی - راهینا،
بیر دوعا ائیلرسن حق درگاهینا،
قصریندن چیخاندا سئیرانگاهینا،
یانینجا تتر وارا - وارا دئیرسن.

سنی او گؤرجگین بلکه دیندیردی،
دردیم انبیز - انبیز^{۱۵۳}، درمانیم بیردی،
معشوق عاشیقینی اودا یاندیردی،
پروانه دردینی نارا دئیرسن.

آیلن اؤلکه سینده بیر زامان دایان،
گؤرسه، خبر آلاز او شیرین زبان،
سن اولاسان سنی شاه خوراسان،
صادق قالسین دوز ایلقارا دئیرسن.

^{۱۵۲} - بو شعر دورنالار ردیفی ایله ده گلیمشدیر.

^{۱۵۳} - انبیز: چوخ، حددن آرتیق.

قازانما دیق بو دونیانین مالینی،
گئینمه دیک یاشیلینی آلینی،
من غریبین بؤیله عرضی حالینی،
چشمی جلاد ستمکارا دئیر سن.

آخیب - آخیب دریالارا دولموشام،
سارالیان گول رنگی تک سولموشام،
«قوربانی» یم ایندی دوستاق اولموشام،
اوزو دؤنموش خوش نیگارا دئیر سن.

دئییلیم

اختیار سنیندی وفالی دلیر،
من سنین خطرینه دین دئییلیم.
سبب ندیر مندن کنار گزیرسن؟
سیر سوزون یادلارا دئین دئییلیم.

هر گنجه وایغامدا^{۱۵۴} گؤرورم سنی،
سن آلا، سن تانری، سنده گؤر منی.
چیخسین ایلقاریندان دؤنه نین جانی،
دؤنس ایلقاریندان، ییهن دئییلیم.

دوغرو ۱۵۵

نە اول، بىر شادلىق خىبرى گلە،
يۈكلەنە بارخانام^{۱۵۶} ائللەرە دوغرو!
ناشى اووچو برە^{۱۵۷} بىكلەر^{۱۵۸} آيلەنەر،
ماراللار سايىرشار^{۱۵۹} چۇللەرە دوغرو.

سحردن يۈكلەنە نازلىمىن كۇچو،
جَنَّتِ المأوادر قوينونون ايچى،
ابرىشم تىللرى، مرصَع^{۱۶۰} ساچى،
هردم شىتاب ائىلر بىللەرە دوغرو.

سئودىگىمىن گورجوايمىش آتاسى،
اسكىك اولماز قوچ ايگىدىن خطاسى،
قاشىن كمان، سىنەم اونون بوتاسى،
قاتى^{۱۶۱} ياي چكىلر قوللارە دوغرو.

۱۵۵ - دوغرو: يۇن، سارى، طرف، جەت.

۱۵۶ - بارخانا: ائو شىلىرى، جەيزىە.

۱۵۷ - برە: اوو گۈزلەن يىر، ماريق.

۱۵۸ - بىكلەمەك: گۈزلەمەك.

۱۵۹ - سايىرشماق: قاچىشماق.

۱۶۰ - مرصَع: نظم وئىرلىمىش، جواھىرلە بىزىلىمىش.

باغچالاردا قورودولار باراما،
ناشی طبیب ملحم ائیلر یاراما،
دئدیم، پریم زولفلرینی داراما،
کۆنول گشته چیخار تئللره دوغرو.

«قوربانی» دئز: «نالهم یانديرار داشی،
اوستومه گلمه سین طبیی - ناشی،
عمانا دؤننده گؤزومون یاشی،
آخاندا تۆکولر سئلره دوغرو.

دیلبر منی جانندان ائیلهدی

پنجره دن هاییل - ماییل باخان یار،

باخان دیلبر منی جانندان ائیلهدی.

خون جیگریم عشق اودونا یاخان یار،

یاخان دیلبر منی جانندان ائیلهدی.

عَنابی لب لَرین یاقوت و یمن،

مست اولار، سست اولار اونلاردان امن،

چاک اولوبان^{۱۶۲} یاخان گؤرسندین،

یاخان دیلبر منی جانندان ائیلهدی.

قورخوم یوخدور سلطانیندان خانیندان،

آت اوخلارین گلیب کئچسین جانیمدان،

آغ الله «قوربانی» نین قانیندان،

یاخان دیلبر منی جانندان ائیلهدی.*

^{۱۶۲} - چاک اولدو: سؤکولدو، جیریلدی.

* - ایکی بند ده باشقا واریانتلاردا وار: من سنی سئومیشم گنجه لاجینی،
آلان اولماز آغ اوزوندن ماجینی،
هر طرفدن دوققوز هوروک ساجینی،
یاخان دیلبر منی جانندان ائیلهدی.

عرقچنین قویوب خانیم بیر یانا،
باغیریم حسرتیندن دؤنوبدور قانا،
گؤزلریندن یاشی هئی - هئی یانا - یانا،
آخان دیلبر منی جانندان ائیلهدی.

ساقی نین

وارمی منیم کیمی بیر قانی دولموش،
عیشین قورموش اوتاغیندا ساقی نین؟!
چهار زولفو بیر - بیرینه وورولو،
قانلار اوینار بوخاغیندا ساقی نین.

جیسیمه اود دوشدو یاندی تۆکولدو،
کولوم سورمه اولدو گۆزه چکیلدی،
کۆنلوم بینام اۆز الیمله سؤکولدو،
مدام گزدیم فراغیندا ساقی نین.

گۆزوم یاشی دریالارا قاتیلدی،
آی ایله گون بیر - بیرینه چاتیلدی،
دوغرام - دوغرام اولدو مزه توتولدو،
قارا باغیریم بیچاغیندا ساقی نین.

هومای کیمی دؤور ائیلرم هاوادا،
بابام اؤلدو، یتیم قالدیم یووادا،
بیر الی اللرده، آغزی دوعادا،
بیر الی ده آياغیندا ساقی نین.

۱۶۲ / عاشق قوبانلی

کم توتارلار من یازیغی سۆزومدن،
زهر یاغیر مخته‌نین گۆزوندن،
گۆرجگین جمالین گئتدیم اؤزومدن،
باشیم گۆردوم قوجاغیندا ساقی‌نین.

«قوربانلی» دثر: بو درد منده قالینجا،
جانیم چیخیب یار خطرینی آلینجا،
پاییز گئجه‌لری صاباح اولونجا،
چشمیم یاغی چیراغیندا ساقی‌نین».

سنه قوربان

دیندیریرم، نییه دینمیرسن، آی قیز؟
بیر زامان لال اولار، دیل سنه قوربان!
گولوب نئشتر ایله تۆکدون قانیمی،
نازیکک اللرینله سیل سنه قوربان!

مارال گئدر اوتلار داغین ایچینده،
پیلته شعله وئرر یاغین ایچینده،
باغبانی دیندیردیم باغین ایچینده،
آچیلان لاله لر، گول، سنه قوربان!

یازیق «قوربانی» یم آی گولو خندان،
بیر جوت آی باش وئریب چیخیب یاخاندان،
دئدیم: «بیر بوسه وئر او زنخداندان»،
آجیقلا ندی دئدی: «آل، سنه قوربان!».

سئلەنیر

گئجه - گوندوز، واخت - بی واخت آغلارام،
چشمیم یاشی جئحون^{۱۶۳} اولور، سئلەنیر.
یاز موسیمی بولبول دیل - دیل اؤتندە،
باغ - باغچالار نرگیزلەنیر، گوللەنیر.

قایتماق ایستەمز گؤزوم گؤزلدن،
قایغیمی آرتیرار دردیم تزلەدن،
اثللردە قایدادیر روزی - ازلدن،
گؤزللرین شاماماسی اللەنیر.

مرد اودورکی، ایشین توتا مرد ایلن،
ار ایستەسن، کئچ نامرددن، ار دیلن،
رمز آنلایان، سؤز دوشونن، درد بیلن،
عالم لردە شەرتلەنیر، بللەنیر.

کؤنلوم طلب ائدیپ آختاریر یارین،
خالق ایجرە ضای ائیلر ناموسون، عارین،
یار یارینا گوندە اولسا مقارین^{۱۶۴}،
کؤنلو شنلیک ائیلیر، روحو تئلەنیر.

«قوربانی» یم، درد چکمیشم نهانلار،
خیالیم سئومک دیر سن تک جانانلار،
یاناشسا اوزومه مشتاق دهانلار،
نفس دیر، جیغلاری یئلەنیر.

^{۱۶۳} - جئحون: چای آدی دیر.

^{۱۶۴} - مقارین: یاخین.

ظالم دادی

هیجران صنعتکاری، غم تجاری یام،
دردیمین درمانی او ظالم دادی.
تعریفین ایلرم دهان ایچینده،
خاللارین دورره سی^{۱۶۵} جمالین دادی.

آبی رضوان کیمی یار یانینا آخارسان،
کئچن عاشقلری اودا یاخارسان،
سیلکینیین اوجالاردان باخارسان،
کهلیک گولوشلرین خیالم دادی.

عاشقده معشوقون یانديرار یانی^{۱۶۶}؟
منور زولفلرین بوینوم اورغانی،
«قوربانی» دئر: «جان جانانین قوربانی،
جانان اختیاریم اوز الینده دی».

۱۶۵ - دورره: دوره، دور، بویوک مروارید.

۱۶۶ - یانی: یعنی.

قالان من اولدوم^{۱۶۷}

کۆچ - کۆچ اولدو، کۆچدو ائلر، اوبالار،
بایقودان^{۱۶۸} وئراندا قالان من اولدوم.
چای لار جوشدو، یوللار ایشله مز اولدو،
اؤز یاریندان یاندا قالان من اولدوم.

ازل باشدان سؤز اوستادی گلنده،
قاشی جلا، گؤزو جادو گلنده،
او گؤزل یاریمین آدی گلنده،
الی گریباندا قالان من اولدوم.

آیاقلانندیم یولدا بیتن اوت تکی،
کافر اولدوم یارا باخدیم بوت تکی،
ال اوزدوم یئر گوی دن عنکبوت تکی،
جانی آسیماندا قالان من اولدوم.

سنه قوربان اولوم منیم همدیم،
گون به گون آرتماقدا محنتیم غمیم،
هیجران دریاسیندا غرق اولدو گمیم،
گمییسی طوفاندا قالان من اولدوم.

«قوربانی» یم، فیکیر قوشوم آسماندا،
جانان هاردا اولسا، جان آلا ر آندا،
یعقوب کیمی یار قان آغلار کنعاندا،
یوسیف تک زنداندا قالان من اولدوم.

^{۱۶۷} - بو شعر جانیم هئی و من اولدوم ردیفله ده گلیمشدر.

^{۱۶۸} - بایقو: بایقوش.

قالدی

ستم له آیریلدیم آنا وطندن،
یاریمین باغبان سیز باغلاری قالدی.
آلا گۆز چیچکلی تر شامامالی،
بوستان سینه سینین تاغلاری قالدی.

کۆچ - کۆچ اولدو، کاروان یولا دوزولدو،
یارین گۆزلریندن قان - یاش سوزولدو،
آمان، دوستلار، الیم یاردان اوزولدو،
دوشمین سینه مده داغلاری قالدی.

آرتیب «قوربانی» نین دردی غباری،
باشینین سئوداسی، دیل آه و زاری،
باخماقدان گۆزلری وطنه ساری،
اریدی قاراسی، آغلاری قالدی.

كاغیذ

اگر گندر اولسان یارین یانینا،
یارینان دئگیلن گولگونن کاغیذ.
اگر خبر آلا یار احوالیمی،
یارین احوالیمی ییلگینن کاغیذ.

بیر نامه یازارام قوهوما یادا،
قادر آلاهی اؤزون یتیر فریادا،
دئینن یارین آرازباردا صحرادا،
یارینان دردلری بؤلگونن کاغیذ.

بیچاره «قوربانی» نه باتدین یاسا،
بولبول کیمی سالییدیلار قفسه،
اگر یارین باخیب جواب وئرمهسه،
ایلن قوللوغوندا قالگینان کاغیذ.

كنچن وار

وفالى يار اوچون ايلقار اوجوندان،
باشى جانندان كللى واردان كنچن وار.
دوغرو سوزون اعتبارى اوجوندان،
باغچادان باغلاردان باردان كنچن وار.

اوجا داغ باشيندا قارى ساخلايار،
ايگيد ناموس غيرت عارى ساخلايار،
ترلان ايتيب صياد سارى ساخلايار،
دردى آرتيب صد هزاردان كنچن وار.

يوغورموسان منى محنت داشيندان،
اوزومه خط دوشوب ديدهم ياشيندان،
آليشيب يانان وار عشق آتاشيندان،
پروانه تك بال و پردن كنچن وار.

بو درد قالسا قيامته سينه مده،
صرف ائيلرم ساتا - ساتا سينه مده،
باخ حسرته بو هيهاتا سينه مده،
«قوربان» قورخما گوناھلاردان كنچن وار.

گلین

چوغول لار جمع اولوب سول و ساغینا،
انشاءالله آرامیز دوزهله گلین.
قبول اولسا منیم بو شیرین جانیم،
قورباندی سن کیمی گؤزله گلین.

قیزیل گولو دسته توتوب درگین،
دریب اونو پنهان یترده سرگین،
آغ اوزوندن بیر جوت بوسه وئرگین،
حسرت دوداغیمی مزهله گلین.

تانری بیزی یامان گونه سالماسین،
سئیراقیلار گلیب قیصاص آلماسین،
«قوربانی»نین گؤزو یاشلی قالماسین،
غریب کؤنلومو تزهله گلین.

گلمیشم

باشینا دۇندوگوم مهربان خانیم،
بیر دردیم وار مین درمانا گلمیشم.
آلاهی کۆنلومده یاد ائيله میشم،
اوز دۇندریب او سبحانا گلمیشم.

آغامین الیندن ایچدیم باده نی،
نشان وئردی منه یولو جاده نی،
سنده مایوس ائتمه بو بی زاده نی،
اوز توتویان بو مکانا گلمیشم.

گۆی - گۆی گئییب قارالاری باغلام،
عشق الیندن آز قالیرام آغلام،
«قوربانی» یم میرزه عالی بی اوغلو یام،
عشق الیندن یانا - یانا گلمیشم.

گندرم

شوکور جلالینا مین بیر آدلی نین،
یار سالیبدی منی یادا گندرم.
اوی و فالارین ستمکارلارین،
آخر اللریندن دادا گندرم.

آیننه گئیبیدیر آلی گۆزلر،
اوزونه دؤیدوروب خالی گۆزلر،
آخر منی درده سالی گۆزلر،
شاه الیندن ایچیپ باده گندرم.

«قوربانی» یم ایتیرمیشم یولومو،
خزان یولو سولدوروی دو گولومو،
ترک ائتمیشم وطنیمی ائلیمی،
گنجه دئین بیر مرادا گندرم.

گۆردوم جمالینی منده خدافیظ

سيزه قوربان اولوم ييغيستان قيزلار،

گۆردوم جمالینی منده خدافیظ.

شيرين - شیرين گولوب دانیشان قيزلار،

گۆردوم جمالینی منده خدافیظ.

يیغیشیب صحرايا دوشوبسوز چۆله،

گلین بوردا وئرك يیزده ال - اله،

من گندیرم بوردان اوزاق بیر ائله،

گۆردوم جمالینی منده خدافیظ.

«قوربانی» یم منده دوشدوم چۆللره،

جانیم قوربان اولسون شیرين دیللره،

سونا کیمی تک گلیسن چۆللره،

گۆردوم جمالینی منده خدافیظ.

گۆرموشم

آی آنا، جان گندیب قالیدی نفس،
بو نیشاندا بئله یاری گۆرموشم.
بونجا کی گۈزلی تاپمادی کۈنول،
آه چکین انتظارى گۆرموشم.

گۈزلیکده کیمسه یوخدور تهرینه،
اونونچون چکرم یارین قهرینه،
نه ایران نه توران گنجه شهرینه،
جانلار آلان او نیگاری گۆرموشم.

آی آنا، سن منی ائتمه گوناھکار،
بسدی، بونجا نه ائدرسن آه و زار؟!
«قوربانی» دئر: «الدىن گندیب اختیار،
خوبلار شاهى او سردارى گۆرموشم».

مطلبیمدی، پری اوچون گلیمیشم

باشینا دؤندویوم گنجهنین خانی،
مطلبیمدی، پری اوچون گلیمیشم!
بویور جلا دلارا تۆکسون قانیمی،
مطلبیمدی، پری اوچون گلیمیشم.

کیچیک لردن خطا، بؤیوک دن عطا،
مرد ایگید اودور کی دئدیگین توتا،
شاهلار شاهی منه وئریدی بوتا،
مطلبیمدی، پری اوچون گلیمیشم.

هئچ چیخما دیم نازلی یارین کۆشکونه،
بولانما دیم عنبرینه موشکونه،
ترحم ائت من فاغیرا دوشگونه،
مطلبیمدی، پری اوچون گلیمیشم.

«قوربانی» دئز: «دیریلیم من، دیری،
یولوندا قویمو شام جان ایله سری،
گیزلین آدی نیگار آشکاردا پری،
مطلبیمدی، پری اوچون گلیمیشم!».

منه گؤندر

نامه یازدیم، یار یانینا یوللادیم،
دارچین دان، میخک دن، هیل منه گؤندر.
بهار اولسا باغچانیزدا او گوللر،
درگیلن بیر دسته گول منه گؤندر.

یوللارین روان دیر، آزان اولماسا،
سئیراقیب داغینی قازان اولماسا،
قلم توتوب کاغید یازان اولماسا،
بیرله شیب شکرله دیل منه گؤندر.

«قوریانی» ده اصیل لیگین ایتیرمز،
آغلاماقلا حق دیلگین بیتیرمز،
دردیم چو خدور، نرمایالار گؤتورمز،
کرگدن اولماسا، فیل منه گؤندر.

مندن

یثری داغلار سنله همدم اولمارام،
داغلار اسیر گه دین قاری دا مندن.
سئیراقیین او طعنه لی سؤزلری،
آخیر آیری سالار یاری دا مندن.

بو کؤینگین، بو یاخاسی، بو باغی،
بو سینه مین، بو دویونو، بو داغی،
ازلیندن من بئجر دیم بو باغی،
باغبان اسیر گه دی باری دا مندن.

بو دنیا دئیگیل بیر بوش الک دیر،
حقیقین مین بیر آدی اوندا گر کدیر،
«قوربانی» دئر: «بو نه چرخ - فلک دیر،
ظلم له آیردی یاری دا مندن».

منم

بیر پری عشقیله دوشدوم چؤلله،
بیابانلار گزن یارالی منم.
قاراداغ ائلیندن تک یولا دوشوب،
ائلیندن یوردوندان آرالی منم.

آنام چوخ آغلادی تک دوشمه یولا،
یا قسمت او نیگار قسمتیم اول،
سن گلینجه آنان اوله یا قالا،
قوهومدان قارداشدان فرالی منم.

یارادان ائیله سین دردیمه داوا،
سیزلاییب هر دَیقَه ائیلرم نوا،
گول اوزلو پری دن گۆرمه سم وفا،
«قوربانی» یم بختی قارالی منم.

منیم

عالمی رۇيادا يارىمى گۇردوم،
گۇرۇندۇ گۇزۇمە ھارالار منیم.
ایوب کیمی قارا باغیریم دلیندی،
باش وئردی سینەمدە یارالار منیم.

شیدا بولیول گولشнімده اؤتمەدی،
جانان گلیب گۇز اؤنۇندن گنتمەدی،
ھا آرادیم، الیم یارا یتمەدی،
گون بە گون ایرنگیم سارالار منیم.

ازل باشدان بئله یازیلیب یازی،
کیمدی اولسون بو دونیادان ایراضی،
شاهیم شفاعتچی، حق اؤزو قاضی،
«قوربانى» یم ایشیم آرالار منیم.

ندندیر؟

ای نازنین صنم بو گئن دونیادا،
ناموسو اغیارا ساتماق ندندیر؟
گر سنین آدینا دئییلیب شاهباز،
سؤیله شیکارینی آتماق ندندیر؟

ایلرم هر یترده سنین سوراغین،
یاندیرار جیسمیمی یاخار فراغین،
اؤز الینله یاندیردیغین چیراغین،
شعله سینه کینه توتماق ندندیر؟

حفظ ائيله سین تانری سنی بلادان،
آییرماسین گؤروم سنی سیرادان،
هر ایکیمیز وصله یتک دوعادان،
هیجرائین اودونا چاتماق^{۱۶۹} ندندیر؟

نه گؤزدلی سنین شیرین سؤزلرین!
زائل ائتدی منی آلا گؤزلرین،
ای سئودیگیم، قایداسی دیر قیزلارین،
گاه و بی گاه بو سؤز آتماق ندندیر؟

عالمه عیان دیر دلبر سئودیگیم،
«قوربانی» دئر: بیر شئی ایستر، سئودیگیم،
آی اوزونو ییزه گؤستر، سئودیگیم،
سؤیله گؤروم بس بو یاشماق ندندیر؟

^{۱۶۹} - چاتماق: قالاما. اوجاق چاتماق: اوجاق یاندیرماق.

هاندادی

بسم الله ائيله ديم گيرديم ميدانا،
عاشيقلار اوستادی گؤرون هاندادی.
بیر دردیم وار پنهان - پنهان چکرم،
دوررو گؤهرلریم هله کاندادی.

فلکین الیندن من سینه داغام،
شاهین دن آییغام، قازدان سایاغام،
ثریا تک یاتمامیشام، اویاغام،
گؤزلریم گؤزله ییر، صبح و داندادی.

شاهین - شونقار بیر ترلانا صیادام،
دؤوره سینده دولانیرام من مدام،
گنجه شهرینده شوخ پرزادام،
بیلمیرم کی، قسمت نه مکان دادی.

سنه قوربان اولوم، یا حضرت علی (ع)
سائيله بخش ائتدین قاتارلا مالی،
یتیم «قوربانی» نین فیکری، خیالی،
آخیری مطلبیم پری خاندادی.

یار

بايرام اولور، خينا ياخير دسٲينه،
گول گؤندرير همدمينه، دوستونا.
ناشي طيب، گله يارام اوستونه،
اؤزو گلسين، مني درده سالان يار.

يوز ايل كئچسه، اؤز ياريمدان دؤنمرم،
ايلقار وئرديم، ايلقاريمي دانمارام،
لبلرinden اممه يينجه قانمارام،
عشق الinden ساراليان سولان يارا!

گل سنه سؤيله ييم پنهان درديمي،
باغيندا گوللري ساران^{۱۷۰} خارديمي؟
بيز دئين يوخ، اغيار دئين اولدومو،
نوردان باده ايچيب عشقه دالان يارا!

یار منیم گلدیگیم قیامه^{۱۷۱} دن دیر

گاه گئدیرم، گاه گلیرم بو داما،
یار، منیم گلدیگیم قیامه دن دیر.
یولونو گؤزلرم صبح دن شاما،
یار، منیم گلدیگیم قیامه دن دیر.

گنجه نین یاریسی من یولا دوشدوم،
آجدیم اور گیمین دو یونون دئشیدیم،
قاپی لار باغلی دیر دیواردان آشدیم،
یار، منیم گلدیگیم قیامه دن دیر.

حتم باغچاسیندا دومان دیر یولوم،
حسرتین چکمکدن نزیلیدی بئلیم،
بیر سرو آغاجینا سؤیکه دیم بئلیم،
یار، منیم گلدیگیم قیامه دن دیر.

دریادان آیریلار نئچه آدالار^{۱۷۲}،
یئل ووردوقجا سیاه تئلین سادالار،
منه گلسین سنه گلن قادالار،
یار منیم گلدیگیم قیامه دن دیر.

«قوربانی» دئر: «یاریم خاصا، دیل خاصا،
سنی گؤردوم، من ده گلدیم احساسا،
اوزونو گؤرمه سم، باتارام یاسا،
یار منیم گلدیگیم قیامه دن دیر.

^{۱۷۱} - قیامه: سحر صبح نامازینا یوخودان قالدان واخت.

^{۱۷۲} - آدا: جزیره، عاشق ادبیاتیندا بیر جوخ یترده کیچیک چای و آرخ معناسیندا ایشله نیب. آلبشیق.

یثریدی

ای عارف لر، عینیم یاش ایله دولدو،
سئل - سئل اولدو، اوزوم اوسته یثریدی.
عالم رؤیادا گۆردوم جمالین،
اٹله بیلدیم، ملک لرین بیریدی.

قیزیل گولو دسته - دسته درم من،
درب - درب پنهان یثرده سرم من،
عهدیم بودور، بیرده یاری گۆرم من،
گۆزوم گۆزلرینین انتظاری دیر.

ازل باشندان بٹله یازیلدی یازی،
شیرین دی، صحبتی، شیریندی سازی،
گنجه شهرینده زیادخان قیزی،
«قوربانی» نی اودا سالان پری دیر.

قوشمالار

ز- هجولر

« مکرر »

چپ آچپ

چاپا - چاپا گلدیم، چپ آدام گۆردوم،
چپ یئریر، چپ ساواشیر، چپ آچپ.
چاپ قازماينان، چاپ دیواری، قازمالا،
چپ دانیشیر، چپ دیللہ شیر، چپ آچپ.

چپ چالمانی، چپ چالیدی، چپ باشا،
چپ سورمه‌نی، چپ چکیدى، چپ قاشا،
چپ، چپ یاراشیر، چپ دؤشه،
چپ یئریر، چپ ساللاشیر، چپ آچپ.

چپ اووچودور، چپ مینیدی، چپ آتا،
چپ تفنگین، چپ دولدورا، چپ آتا،
چپ قیزی دیر، چپ نه‌نه‌سی، چپ آتا،
«قوربانی» ده چپ شعر قوشور، چپ آچپ.

دولانیم

بیر آریق دوه یه بنزر صفتین،

قاری نه نه کووانیوا دولانیم.

دئییه ک قیزدی کؤنلو اوغلان ایسته ییر،

دوروم سنین ایمانیوا دولانیم.

قاری نه نه، سن بیر آریق دوه سن،

قانقال گره ک، خیردا - خیردا گوه سن،

قیز دئیلسن جاهیل اوغلان سئوه سن،

قاری نه نه، او جانووا دولانیم!

پامیقدا ن دا آغدی سنین آغ باشین،

آلتمیش دان آرتیق دیر، ییلگینن یاشین،

قالما ییب دهاندا تک بیرجه دیشین،

قاری نه نه، دهانووا دولانیم!

«قوربانی» دئر: «بو سؤزلریم یازیلار،

تئزلیک ایله سنه قییر قازیلار،

منیم کؤنلوم بیر پرینی آرزولار،

قاری نه نه، گومانووا دولانیم!»

قوشمالار

ح- قارغاملار

اولسون

بیر سۆز دئیم قبول اولسون دایلمدن،
ناظر گرک گۆزلریندن کور اولسون.
جام الینده عطش توتسون دایلیندن،
ایچدیگی سو دهانیندا شور اولسون.

ناظر ممدعلی سن اولاسان لال،
وجودوندان آلمایاسان بیر کمال،
سن اندیردین بو باره ده کج خیال،
اثل ایچینده شیرین جانین خوار اولسون.

«قوربانی» یام یارانمیشام بیر انسان،
گۆندربیدی منی او شاه مردان(ع)،
لطف ائتدی حقیمده بو عبدالله خان،
دۆرد یانیندا اثل طایفاسی جار اولسون.

قوشمالار

ط - جهان نامه لر

ائیلہ دی

شو کور در گاہینا قادر آلاہین،
 محمد (ص) دیننی بیان ائیلہ دی.
 صدق ایلہ چاغیر سان ساقی کوثر،
 ہامی در دلرینہ درمان ائیلہ دی.

فاطمہ زہرا (س) خاتون محشر،
 شفقت بابامیز شبیر و شبیر^{۱۷۳}،
 عابدین (ع)، باقرین (ع)، اول امام جعفر (ع)،
 آلاہ اونون علمین عمان ائیلہ دی.

موسی کاظم (ع) اولمو شام مائل،
 اونون حور متینہ شاد اولدو سائل،
 سککیزینجی امام رضا (ع) یا قائل،
 آہونو صیادان امان ائیلہ دی.

یاز اولاندا لالہ بورویر داغی،
 ہمیشہ سبز اولسون مؤمن لر باغی،
 دوققوزونجو امام محمد تاغی (ع)
 کیم اینام ائتمہ دی زیان ائیلہ دی.

گل سنہ عرض ائدیم بولدان ارکاندان،
 قیمتلی گوہر لر بیلینر کاندان،
 حسن عسکری (ع) دن، صاحب زمان (عج) دان،
 اونو خلق ایچیندہ نہان ائیلہ دی.

^{۱۷۳} - شبیر: امام حسن (ع)، شبیر: امام حسین (ع)

ایندی وئر جوابی سن اولما دلگیر،
 اصول الدّین بشش دیر، دئیم بیر به بیر،
 اولی توحید دیر، آلاهی بیل بیر،
 ایکنجی بیر عادل دیوان ائيله دی.

بی وفا دونیادا غؤمر گندير بادا،
 اوچونجو نبوت دوشوبدور یادا،
 یوز اییرمی دؤرد مین پیغمبر زادا،
 محمد (ص) ختمینی زمان ائيله دی.

درد الیندن سارالیان سولموشام،
 آه چکین دریا لارا دولموشام.
 دؤردونجو امام دیر یقین بیلیمش،
 اون ایکی امامی عیان ائيله دی.

دونیایا گلنده کؤنلوم اولدو شاد،
 هر قونان هر کنچن قورور بیر بنیاد،
 آخیر آشکار اولار بشینجی معاد،
 روز هشت و هفتی^{۱۷۴} پنهان ائيله دی.

اؤلومو سال یادا قیلما عنادی،
 فروع الدّین اون دور، سؤیله اون آدی،
 نماز قیل، اوروج توت، ائيله جهادی،
 خمس و زکات حجّی نفس ایمان ائيله دی.

^{۱۷۴} - روز هشت و هفت: قیامت گونه اشاره دیر کی جماعت سککیز قابیلی جتّه و یا یئددی قابیلی جهنمه گنذر لر.

خدا بیلیر عؤمرو مدن نه باقی دیر،
امر بالمعروف، نهی عن المنکر چاغی دیر،
تولاً، تبراً روح ییغناغی دیر،
آلتمیش اوچ مسائل پیمان ائيله دی.

مقدمات یئددی یوخدور خلافی،
اولی طهارت، آبی مضافی،
وضو، تیمم، غسلین کافی،
انسانی پاک صدقین کلان ائيله دی.

هاوادا گشت ائیلر سلیمان تختی،
یئددی دیر ایراست بیل قبله نین واختی،
محمّده (ص) گلن قرآندا حاقدی،
توراتی موسی یا (ع) روان ائيله دی.

مقارنات سککیز، نمازدا احرام،
اولی قیامت، قرائت تمام،
او رکوع، تشهد، سجود و سلام،
اسماعیل واجبی قوربان ائيله دی.

سن گؤرگون بو دونیانین ایشینی،
ستوگی ایراق ائدیر کؤنول قوشونو،
واجب بیلدیم شکیاتین بئشین،
بئش سهوی کلامی امکان ائيله دی.

نه مرکّب نه جسمی نه جانی وار،
هئچ کیمسه نه بیلیمیر نه مکانی وار،

نه وزیرِ شریکی نه هم شانی وار،
بی غافیل نوروندان بنیان ائیلهدی.

او سککیز جنتین بیرِ باقی دیر،
آلتَمیش اوج مسائل ایندی چاغی دیر،
معرفت الله دیر بیرِ ساقی دیر،
آلتینجی غسل بیزی آسان ائیلهدی.

غسل میّت، مس میّت، جنابت،
حیض و نفاس استحاضه تمامت،
استحاضه اولوب بیلین اوج نوبت،
اوجده کی واجبی زنان ائیلهدی.

متوسّطه، کثیره، قلیل،
خدایا سن بیزی ائیلهمه ذلیل،
کعبه نی تیکدیردی ابراهیم خلیل،
قبله نی ده اسلام نشان ائیلهدی.

«قوربانی» آبدال دیر سؤیله مز یالان،
حسنه (ع) حسینه (ع) جانیمیز قوربان،
یوسفین (ع) نصیبی یئددی ایل زندان،
میصیرده بیر عالی سلطان ائیلهدی.

یاراتدی

حق - تعالی کۆنلونده نظر ائيله دی،
ازل باشدان بو دونیانی یاراتدی.
اؤز آدی بیر ایکن هزار ائيله دی،
چکدی سودان او ائیوانی یاراتدی.

حقیقی - تعالی قویوب عدالت دیوان،
یولویلا گئتمه یین اولار بدگمان،
عالمه چیرؤوقان^{۱۷۵}، اولدوزا دوشمان،
آیی، گونو، شیر اصلانی یاراتدی.

ایگیدین دیلینده بیر آلاک گرک،
هر نه دیلک توتسان اولار مبارک،
ائیوانیندا نه چادیر وار، نه دیرک،
دوققوز دسته حامیلانی^{۱۷۶} یاراتدی.

«قوربانی» قوربانندی حاققین اؤزونه،
گنجه - گوندوز یوخو گئتمز گؤزونه،
پرده سی چکیلیب عرشین اوزونه،
گؤیلر بولود، اول دومان یاراتدی.

^{۱۷۵} - چیرؤوقان: چیراغبان.

^{۱۷۶} - حامیلان: گؤیلری و یئرلری ساخلایان ملکلر.

قوشمالار

ی - باشقا موضوعلاردا

آلی عثمانی

شیخ اوغلو امر ائتدی بوتون قوشونا،
سیز قیرین داغیدین آلی عثمانی،
قویمایین هاوادا قوشودا اوچا،
اونلارا تنگ ائدین یئری آسمانی.

جنگینه گئدیردی هامی دان قاباق،
لشکر اونو گؤرجک اولاردی اوزاق،
جمالی ائله یدی میثالی چیراق،
بوتون جنگ لرین اویدو آصلانی.

«قوربانی» عثماندا زنداندا قالدی،
دوشمانین ایچینه ولوله سالدی،
شیخ اوغلو مورشودوم قیلینجین چالدی،
قان ایله دولدوردو بوتون صحرانی.

اوستا سازیم دوزلت یولا سال منی

باشینا دؤندویوم گول اوزلو اوستا،
اوستا سازیم دوزلت یولا سال منی.
مثیلیم بودور چاتام وفالی دوستا،
اوستا سازیم دوزلت یولا سال منی.

آی آغالار نئيله میشم نئيله یم،
خنجر آلیب قارا باغیریم نئيله یم،
ایستیرم غربته سفر ائيله یم،
اوستا سازیم دوزلت یولا سال منی.

نه گونده یدی وحی گللدی موسی(ع) یا؟
نئچه سؤزلر یازیلیمیشدیر عصایا؟
سنی آند وثررم حضرت عیسی(ع) یا،
اوستا سازیم دوزلت یولا سال منی.

ایمدی

سن تعریف ائتدیگین اول سمند آتین،
کله مانقو^{۱۷۷} توتوب، یامان دیر ایمدی.
نالی، میخی دوشوب، چوخ پیس گونده دیر،
آی نوروبی، اولو سیچان دیر ایمدی.

آریق چیخیب، قیشدان ایریلمه سی یوخ،
نوختلانیب یثره سورولمه سی یوخ،
چو خدان کی اولودور، دیریلمه سی یوخ،
بیر دری، بیر سوموک، پالان دیر ایمدی.

قارغا، قوزغون ائدیپ جمدگین پارا،
اوچ میل دن قالیبدیر دیشلر آغارا،
اومسوق ائتدین منی، قویدون آوارا،
دئدیم، یقین، بیر شیر، آصلان دیر ایمدی.

یاش گؤنون دوزلاییب ساتمیشام پولا،
اول کی قایدادا دوشموشم یولا،
دئدیم کی، دوستلوق دا بیرجه نه اول،
قویموسان کؤنلومو ویران دیر ایمدی.

نه بیلیم، بئله ده نحس اولور مگر،
دوش یولا، گزگیلن هر شام و سحر!
«قوربانی» سؤدیگین آتدیر سا اکر،
سؤیله، آت یثیشلی قوربان دیر ایمدی.

^{۱۷۷} - کله مانقو: خسته لیک نوعو.

بلی دی

اوتور موشدوم «تک تو کلونون»^{۱۷۸} باشیندا،
اوجاق قیراغیندا، پیرین توشوندا،
منه باده وئردیلر صفر آیینین بشینده،
آلدیم نوش ائيله دیم، دئدیم «بلی» دی.

شاعیریدیم، شاعیرلیگیم بیلیردیم،
آغلاییردیم گؤز یاشیمی سیلمیردیم،
ایندی یه دک اوستادیمی بیلیردیم،
ایندی بیلدیم شاه مردان علی (ع) دیر.

گتير منە

سەخنورى شىرىن، لەھجەسى قومرو،
اوستا بو نیشاندا ساز گتير منە.
قولو پرگار اولسون، چاناغى يومرو،
سنى آلالە سن تانرى تتر گتير منە.

ياخشى سىنى گتير قىزىل قلمە^{۱۷۹}،
بىر اوۋوۋج وئىرم قىزىل قالاما^{۱۸۰}،
يازان يازىب سالىب قىزىل قلمە،
گلمەسىن اوزومە سۆز، گتير منە.

مئىدانا گىرندە چاغىرەلى (ع)نى.
لال ائىلەدىن مەختىن دىلىنى.
«قوربانا» گۆستردى گىجە يولونو،
گۆسترن گۆستىرەب دوز گتير منە.

^{۱۷۹} - قىزىل قلمە: آغاچ نوعو.

^{۱۸۰} - قىزىل قالاما: بىر چوخلو قىزىل.

گنجه‌نین یوللاری هارادان گئدر؟

باشینا دؤندویوم حرامی باشی،
گنجه‌نین یوللاری هارادان گئدر؟
کؤنلوم شوشه‌سینه سن ووردون داشی،
گنجه‌نین یوللاری هارادان گئدر؟

من گلنده گیله‌نارلار گؤیودو،
گلمه‌سه‌یدییم گلدیگیمدن یئی دی،
سنه قوربان اولوم حرامی ایگیدی،
گنجه‌نین یوللاری هارادان گئدر؟

من گلنده بی‌زیم یترده یازی دیر،
گؤل‌لر تمام اؤردک‌ایدی، قازی دیر.
مگر «قوربانی» یه پری آزی دیر،
گنجه‌نین یوللاری هارادان گئدر؟

منیم

یاتمیشدیم یو خودا رؤیا ایچینده،
گوزومه گؤرسندی گؤزل شاه منیم.
باغلی قاپی لاری آچدی اوزومه،
اولدو درد لر یمدن او آگاه منیم.

علی (ع) دئدیم الگیندن الندی،
بلی دئدیم بلگینه بلندی،
یثری گؤیو یاراداندان دیله ندیم،
وئردی مطلبیمی سیر الله منیم.

اخلاص کمرینی باغلادیلار بئلیمه،
حقیقتدن سو باغلاندی گؤلومه،
معریفندن بیر یول دوشدو الیمه،
دوشوبدور الیمه دوغرو راه منیم.

«قوربانی» دئر: یاتمیشیدیم اویاندیم،
باطل ایدیم حق نورونا بویاندیم،
سائل اولدوم قاپیسیندا دایاندیم،
سسیمه سس وئردی قبله گاه منیم.

قوشمالار

ك- باشقالارينين ديليندن

۲۰۶ / عاشق توبانی

اجازہ وئر یاریم گلیب

جانیم قارداش گوزوم قارداش،
اجازہ وئر یاریم گلیب.
بودور سنہ سوزوم قارداش،
اجازہ وئر یاریم گلیب.

نامہ یازیرام هر یانا،
گوز یاشیم دؤندو عَمَنا،
منی قویما یانا - یانا،
اجازہ وئر یاریم گلیب.

اریسین داغلارین قاری،
تؤکولسون داغلارا ساری،
«پری»نین ده نازلی یاری،
اجازہ وئر یاریم گلیب.

آی اوغلان

شیرین یوخوسونا قوربان اولدوغوم،
گۆزلرین آچ، مهربانیم آی اوغلان!
بو حسرت گۆزلریم باخسین گۆزونه،
تزهله نسین دین - ایمانیم، آی اوغلان!

کناردان باخماقلا دویا بیلیمیرم،
اوزوم اوزون اوسته قویا بیلیمیرم،
خوبان یاتیمدا دیر، دئییه بیلیمیرم،
اویانگینان، چیخدی جانیم آی اوغلان!

آرتیرما کؤنلومون دردی سیرینی،
یاخشیی وار، یامان وار، بوندا گؤرونو.
باشینا دولاندیر مظلوم پرینی،
آچ گؤزونو، یوخ توانیم آی اوغلان!

اویان گۆزلرینه قوربان اولدوغوم

دان یثرینه یئنگی دوشدو نیشانه،
اویان گۆزلرینه قوربان اولدوغوم.
شیدا بولبول اوچوب باغی گلشنه،
اویان گۆزلرینه قوربان اولدوغوم.

شاهین دا قوللاری کمر بسته دیر،
گۆرهن دئیر بو بیچاره خسته دیر،
بیر جوت نارینج، تورونج سینهم اوسته دیر،
اویان گۆزلرینه قوربان اولدوغوم.

گئجه لر صبحه دک بیدارم بیدار،
جمالین گۆرمه سم اوللام انتظار،
بیر اسمیم پری دیر بیر اسمیم نیگار،
اویان گۆزلرینه قوربان اولدوغوم.

امانت دیر جان بالامین جان سنین

باشینا دؤندویوم آی تاجیر باشی،
امانت دیر، جان بالامین، جان سنین.
ایندن بئله گلر گؤزومون یاشی،
امانت دیر، جان بالامین، جان سنین.

بولبول کیمی قالخانمادیم پروازا،
چوخ دیلکک دیله دیم نذیر نیازا،
صبحه کیمی کورک وئردیم آیازا،
امانت دیر، جان بالامین، جان سنین.

یاخشى اولار هر ایگیدین وطنی،
آختارمازلار غربت ائلده ایتنی،
یوخودایمیش مولام وئریب بوتانی،
امانت دیر، جان بالامین، جان سنین.

داد ائیلرم بیر کس ییتمز فریادا،
آرتدی دردیم اولدو حددن زیادا،
میرزه علی نین بیر اوغلو وار دونیادا،
امانت دیر، جان بالامین، جان سنین.

«بانو» دئیر: «گنجه گوندوز آغلارام،
سینه م اوستون چارلی چارپاز داغلارام،
ایللر بویو منده قارا باغلارام،
امانت دیر، جان بالامین، جان سنین.

پای گتیردین من پای آلان دئیلم

نه مدت دیر منده یوللار گلیرم،
پای گتیردین من پای آلان دئیلم.
گنجه - گوندوز عرضی حالیم بیلیرم،
پای گتیردین من پای آلان دئیلم.

درباریمدان آغیر معرفت گؤتوردوم،
اؤزومو گتیریب سیزه یتیردیم،
داها اؤولاد حسرتینی یتیردیم،
پای گتیردین من پای آلان دئیلم.

بو درویشین سیزه بودور کلامی،
شاه مردان (ع) سیزه وئرر انعامی،
میرزه عالی یا یتیر مندن سلامی،
پای گتیردین من پای آلان دئیلم.

قوشمالار

ل- ياريمچيق قوشمالار

بو دونیا یا گلدی نئچه عالی شان،
گل سنه سؤیله ییم نشان به نشان.
طور داغیندا مین بیر کلمه دانیشان
موسانی (ع) دا آلا له اؤزو اؤلدوردو.

بو دونیا یا گلدی نئچه مین جانلار

بیر آه چکدیم، آهیم گتندی هاوایا،
مانشیق^{۱۸۱} اولسون هم اولدوزا، هم آیا،
بیر اود دوشسون یار ایله شن سارایا،
اودا یانسنین، منله برابر اولسون.

بوستان اکدیم تر شاماما یئتیردیم،
اونون سویون داغدان، داشدان گتیردیم،
گؤزلیمی بو دنیا دا ایتیردیم،
اونو تاپان هئج راستکار اولماسین.

اورمونون یوللاری دوزوم - دوزومدو،
اورمو کاروانینین یو کو اوزومدو.
گول صنمیم منیم ایکی گۆزومدو،
خبر وئرن هاردادی یاریم گله.

قیش گئدین، یاز آیلاری گلنده،
داغلار دامانیندان قار ایستر کۆنول.
حوری، پری، ملک لری گۆرنده،
خسته یم، اونلاردان نار ایستر کۆنول.

اولکردن ده گۆیده او مارس قلبی دی،
ایکی دنیا پادشاهی بیر علی دی.
اسمیم «قوربانی» دیر کندیم دیری دی،
قاراداغدان قاراباغا گئدیرم.

«قوربانی» دئر: یاتدیم بیر جمع ایچینده،
منور نور گۆردوم بیر جام ایچینده،
آغام باده وئردی بیر جام ایچینده،
گنجه ده پریمین جمالین گۆردوم.

فلکین آلتیندان قاجیب قورتارماق اولماز،
هارد اولسان اوزون سنه یتیرر.

قوروموش آغاجدا سوسوز باغچادا،
کۆنلو اولسا تر شاماما بیتیرر.

چوخ عذاب چکمیشم گنجه یولوندا،
اوف دئمه دیم بو ذکته آی آتا.
بو گۆزل دیاردا شیکار یولوندا،
ظالم فلک سالدی تورا آی آتا.

کۆنول آختار گینان تاپگینان بابین،
شکسته کۆنلومون گتیریر تاین،
«قوربانی» دئر: یوخسول ایله اربابین
ائیلر دیوانینی اؤز آغام علی(ع).

گرایلی لار

ائیلە مەک اولماز

فەند ائیلە مە فئەللی درویش،

بئە کار ائیلە مەک اولماز.

یەخییسان کۆنلوم ائوینی،

مەرغزار^{۱۸۲} ائیلە مەک اولماز.

درویش اول درویش لار ایلە،

حەققا لاییق ایشلار ایلە؛

ھەر سینانامیش لار ایلە،

بئە - بازار^{۱۸۳} ائیلە مەک اولماز.

سۆیلە دردین بیلنلەر،

درد باشینا گلنلەر.

ھەر اوزونە گولنلەر،

اعتبار ائیلە مەک اولماز.

«قوربانی» یە گتیر مزە،

کۆھنە دردیم اولدو تزە،

درد بیلەنی درد بیلمزە،

گرفتار ائیلە مەک اولماز.

^۱ - مەرغزار: یاشیللیق، چمن لیک. آبادلیق و شادیانالیقدان کنایە دیر.

^{۱۸۳} - بئە - بازار: سۆزو بوتۇلوک، وعدە دە دوزلوک.

اولماز

دلی کؤنول مجنون اولما،
نامردله نان یئمک اولماز.
یالانچی یولداشدا سنه،
نه وفا نه امک اولماز.

منجّم وئریر اذانی،
گتیرین یازی یازانی،
یاخشى آدام دوست قازانی،
پیس آدامدان کؤمک اولماز.

«قوربانى»نین گولمز اوزو،
يامان گونو گوردو گوزو،
ائل ايچينده پنهان سوزو،
آچيب آشکار دئمک اولماز.

شاه خطایی - شاه خطایی

گوزل شاهیم شیخ اوغلودور،

شاه خطایی - شاه خطایی!

شاه - مردانا باغلی دیر،

شاه خطایی - شاه خطایی!

بو دونیادا بیر حاق دیوان،

او دونیادا جنت مکان،

قوی وار اولسون تورکو زبان،

شاه خطایی - شاه خطایی!

«قوربانی» تک قول پناهی،

قبله - عالمین ماهی،

اول جهانین قبله گاهی،

شاه خطایی - شاه خطایی!

گلدی

یا تمیشیدیم امدادیم،
اوّل شاه لافتی گلدی.
نیشان وئردی گنجه ائلین،
لطف ائيله دی عطا گلدی.

جبرائيله (ع) اولان اوستا،
دوشمنلری ائدهن خسته،
بیر بوتاً^{۱۸۴} دولدوروب طاسدا^{۱۸۵}،
وئردی جانا شفا گلدی.

«قوربانی» ائتدیم دیل ازیر،
بیر آدی دیر یا غضنفر^{۱۸۶}،
اودور یثره گؤیه سرور،
اول معدن وفا گلدی.

^{۱۸۴} - بوتاً: یوخودا عاشیق لره وئرلن محبت باده سی.

^{۱۸۵} - طاس: کاسا.

^{۱۸۶} - غضنفر: شیر، قوی هیکل کیشی.

گۆرونور

من سئودیگیم نازلی دیلبر،
حوری قیلمان گۆرونور.
خسته کؤنلوم تاپار شفا،
حکیمی لقمان گۆرونور.

گونش نوروں ساچان کیمی،
یوخو گۆزدن قاچان کیمی،
یار یاخاسین آچان کیمی،
جنت رضوان گۆرونور.

عاریف سۆزلریمی آرا،
اورگیمه وورما یارا،
«قوربانی» دئر: نازلی یارا،
بو جانیم قوربان گۆرونور.

آی قیز پریم آمان پریم

باخیشیندی جانلار آلان،
آی قیز پریم، آمان پریم.
من یازیغی درده سالان،
حالیم اولوب یامان پریم.

مارال کیمی سن باخیرسان،
جانیمی اودا یاخیرسان،
غمزه یله کیرپیک چاخیرسان،
آی قاشلاری کامان پریم.

هانسی داغلارین قاری سان،
هانسی باغلارین باری سان،
پری «قوربانی» یاری سان،
دئیرم هر زامان پریم.

آیاق ساخلا پریم گله

منی دارا چکن جلاد،

آیاق ساخلا پریم گله.

قویما داها ائدم فریاد،

آیاق ساخلا پریم گله.

غربت ائله غریب گلدیم،

غریب گلدیم غریب اولدوم.

الیمده ساز غریب اولدوم،

آیاق ساخلا پریم گله.

«دیریلی قوربانی» یانندی،

یار هیجرینده آلوولانندی.

بیلیرم آخیر زامانندی،

آیاق ساخلا پریم گله.

آیلنمز کۆنلوم آیلنمز

گلدیم گیردیم اوتاغینا،
آیلنمز کۆنلوم آیلنمز.
دوروم دوشوم آياغینا،
آیلنمز کۆنلوم آیلنمز.

عشق سمندین چاپایینجا،
یېخیق کۆنول یاپایینجا،
سئودیکیمی تاپایینجا،
آیلنمز کۆنلوم آیلنمز.

«قوربانی» دثر: کئچدیم سردن،
تیغینه باغلادیم گردن،
محبت اولمایان یثردن،
آیلنمز کۆنلوم آیلنمز.

ائیلہ دین

نیگار خانیم اوغرون باخیب،
سن منی جانندان ائیلہ دین.
جانیمی اودونا یاخیب،
شوکت دن شانندان ائیلہ دین.

طووز تکی دوروشوینان،
کھلیک تکی یثیشین،
الینده کی ناخیشینان،
ایکی جهانندان ائیلہ دین.

او نازیک شیمشاد^{۱۸۷} اللرین،
قومرو^{۱۸۸} تک شیرین دیلرین،
آغ اوزده سیاه تئلرین،
دیندن ایمانندان ائیلہ دین.

«قوربانی» یم گلدیم دادا،
قوللوق اتمیشم اوستادا،
سن منی ای ملک زادا،
دورودوم کاندان^{۱۸۹} ائیلہ دین.

^{۱۸۷} - شیمشاد: آغاج نوعو کی همیشه یاشیل دیر، مقایسه لرده قامت، ال، بارماق اونا اوخشادیلار.

^{۱۸۸} - قومرو: گؤزل بیر قوش آدی دیر.

^{۱۸۹} - کان: معدن.

ائیلرلر

سیزین یثرده عادت بویמוש،

آشنالاری یاد ائیلرلر.

آیاقلارلار حاق - سلامی،

حۆرمتی هئچ زاد ائیلرلر.

یارام سیزلار طیب ناشی،

دیدهم دن آخیدیر یاشی،

یار یولوندا وئررم باشی،

بیلسم کی امداد ائیلرلر.^{۱۹۰}

بیر گۆر فلکین دؤورونو،

من چکمیشم چوخ جؤورونو،

یازیق «قوربانین» کؤنلونو،

گاه غمگین گاه شاد ائیلرلر.

^{۱۹۰} - بو بند عاشیق خسته قاسیمین عینی گرایلی سیندا دا گندییدیر. باخ خسته قاسیم - توپلایان: محمد عبادی

قاراخانلو «آلیشیق» - تبریز - اختر نشریاتى ۱۳۸۴ ص ۱۵۹.

اولا

نئجه دئیم پنهان سؤزوم،
قورخورام تتر عیان اولا.
شاه گلیب قیزا اوستونه،
آرادا ناحاق قان اولا.

عشقین باده سین ایچرم،
باش ایله جانندان کنچرم،
سیریمی اوندا آچارام،
شرط ایله حاق دیوان اولا.

سریمده عشقین اثری،
حسین بی تانیر گؤوهری،
«قوربانی» ایسته ییر پری،
شاه وئره دوز پیمان اولا.

پوزغونندو پریم پوزغونندو

سنه دئیم قیرخ حرامی،
پوزغونندو پریم پوزغونندو.
بیر آلاها باخ حرامی،
پوزغونندو پریم پوزغونندو.

او داغلارین باشی قاردی،
من چکدیگیم آهی زاردی،
منیم یاریم انتظاردی،
پوزغونندو پریم پوزغونندو.

قوشون گلدی صف - صف اولدو،
دره لر تپه لر دولدو،
شاختا ووردو گولوم سولدو،
پوزغونندو پریم پوزغونندو.

«قوربانی» یه وئرمه عذاب،
ننجه وئرسن سن جواب،
اورگیمده قالمادی تاب،
پوزغونندو پریم پوزغونندو.

تتۈز - تتۈز

جانېم طېيب - گۈزوم لقمان،
 منېم دردىم آرا تتۈز - تتۈز.
 بو درد منى چوخ اينجيدير،
 سيزيلداير يارا تتۈز - تتۈز.

سئودېم گۈزللر مۇيونو^{۱۹۱}،
 ھىچ كسە وئرمز اوۋونو،
 تولك ترلانىن اوۋونو^{۱۹۲}،
 قىسمت ائتمە سارا^{۱۹۳} تتۈز - تتۈز!

«قوربان» آغلار ائلدن اۋترو،
 بولبول آغلار گولدن اۋترو،
 بيرجە نازىك بئلدن اۋترو،
 گونوم كئچدى قارا تتۈز - تتۈز.

^{۱۹۱} - موى: توك، ساچ، زولف.

^{۱۹۲} - اوۋى: اوۋو، شىكار.

^{۱۹۳} - سار: سئوچە سىنقىندىن اولان يىرتىجى قوش.

دیلبر

دوروم دولانیم باشینا،
عاشیقیندن کوسن دیلبر.
گۆزلرینی دیک گۆزومه،
نه من دینیم نه سن دیلبر.

ایتیرمیشم مارالیمی،
بیر سینه سی یارالیمی،
گوندوز صبر و قراریمی،
گنجه یوخوم کسن دیلبر.

بو نه عادتدیر انساندا،
اختیار قویمادی جاندا،
بو ظلم اولماز مسلماندا،
کافیرمی سن نه سن دیلبر؟

«قوربانی» اؤزونه بی دی،
یار حسرتی قدیم آیدی،
نه دئدیم خطرینه دیدی،
بو من دیلبر بو سن دیلبر.

قاداسین آلدیغیم

سحرین دان یئلی کیمی،
اسمه، قاداسین آلدیغیم!
منیم صبر و قراریمی
کسمه، قاداسین آلدیغیم!

بیزیم باغدا گول درگینن،
سیخ کۆنلونه، تئل هۆرگونن،
آغ اوزدن بوسه وئرگینن،
اسمه^{۱۹۴} قاداسین آلدیغیم!

«قوربانی» عاشیق اوزونه،
قورباندی آلا گۆزونه،
باخما یادلارین سۆزونه،
کوسمه قاداسین آلدیغیم!

قوينوندا

خبر آلماق عيىي دئىيل،
اوندير پرى قوينوندا؟
اۆلدوررسن من يازيغى،
ساخلارسان نارى قوينوندا.

اوتاغينا قدم باسديق،
صحبتينه قولاق آسديق.
... دؤشك، ... ياسديق،
سال ياتاق يئرى قوينوندا.

اوبالارى اويماق - اويماق،
آغيز سوددور، دوداق قويماق،
يالان سؤزدور ياردان دؤيماق،
ساخلا من يارى قوينوندا.

يار - ياريندان نه تئز دؤيدون،
باغريمين باشيني اويدون.
«قوربانيني» آغلار قويدون،
قاليب اللرى قوينوندا.

قىزلار قويون پريم گلسين

نه عجب سئودا يا دوشدوم،
قىزلار قويون پريم گلسين.
اجل شربتيني ايچدیم،
قىزلار قويون پريم گلسين.

داغلارين باشى دوماندى،
ديده مين ياشى عئماندى،
بو گلن «شاه خوياندى»،
قىزلار قويون پريم گلسين.

الينه آليبدى عصا،
گلير يانين باسا - باسا،
بو گلن ده «چولاق خاصا»،
قىزلار قويون پريم گلسين.

يئنه بدبخت اولان منم،
يار اودوندا ياندى سينه م،
بو گلن «شاهزاده صنم»،
قىزلار قويون پريم گلسين.

طورا يوللانان موسادى،
دستينده توتوب عصادى.
بو گلن تئللى «نسادى»،
قىزلار قويون پريم گلسين.

يولوندا قويموشام جانى،
کيرپىك لرین تۆکر قانى،

بو گلندە «شەربانی»
قیزلار قویون پریم گلسین.

بو ایشی قایران فلکدی،
الینده کی بوش الکدی،
بو گلن کنچل «ملک» دی،
قیزلار قویون پریم گلسین.

دییک^{۱۹۵} ده دؤیولن دوزدور،
گۆیده سانانماز اولدودور.
بو گلندە «جییلدودور»
قیزلار قویون پریم گلسین.

آیننه گئیب قیرمیزی،
یالاو کیمی یانیر اوزو،
بو گلن وزیرین قیزی،
قیزلار قویون پریم گلسین.

اصلی نین یاری کرم دیر،
اورگیم دردلی، ورم دیر.
ایندی گلن باش حرم دیر،
قیزلار قویون پریم گلسین.

من آغلارام زاری - زاری،
بو طولمو گۆتورمز تاری.
بو گلن «قوربانین» یاری،
قیزلار قویون پریم گلسین.

^{۱۹۵} - دییک: داش و یا آغاجدان قایر یلمیش بؤیوک هۆنگ.

گل‌دیم

یار، سنی عدالت بیلدیم،
من قاپینا دادا^{۱۹۶} گل‌دیم.
چوخ جفا چکدیم یولوندا،
عؤمور وئردیم بادا گل‌دیم!

لیین ایچیب چشمیم قانی،
اولموشام جَلّاد قوربانی،
قوینوندور عطار دوکانی،
نه عجب بو، دادا^{۱۹۷} گل‌دیم!

«قوربانی» دیر منیم آدیم،
مؤولامدان آلدیم مرادیم،
سینه‌ندی چارشیم^{۱۹۸} بازاریم،
نوغولا، ناباتا گل‌دیم!

^{۱۹۶} - داد: کۆمک، هارای.

^{۱۹۷} - داد: لذت، نشعه.

^{۱۹۸} - چارشى: بازار.

گوله - گوله

گیردیم یارین باغچاسینا،
دردیم بیر گول، گوله - گوله.
من اونا ائله موشتاغام،
نئجه بولبول، گوله - گوله.

ناشی باغبان ساتما گولو،
حرامدی آخچاسی پولو،
کوسدوردون شیدا بولبولو،
ائيله مز یول گوله، گوله.

«قوربانی» یم اثرمه میشم^{۱۹۹}،
یار قصرینه گیرمه میشم،
بئله جلااد گورمه میشم،
جان آلیر اوّل گوله - گوله.

من

هنچ گل میرسن بولاق اوسته،
گونده اوچ یول گلیرم من.
اوزومه سویوق باخیرسان،
اورگینی بیلیرم من.

کاش کی گؤزل اولمایایدین،
سارالیا سولمایایدین،
منله آشنا اولمایایدین،
آیریلاندا اولورم من.

گول دیینی خارا قویدون،
بولبولو آه - زارا قویدون،
«قوربانی» بچارا قویدون،
گوز یاشیمی سیلیرم من.

مندن گول اوزلو او یارا

بادی صبا خبر آپار،
مندن گول اوزلو او یارا.
آیلار ایللر دو عاجی یام،
منی جیگر هزار پارا.

عشق جامین ایچمک اولماز،
کۆنول سیررین آچماق اولماز،
هئچ نحو ایله کئچمک اولماز،
توکل پرورد گارا.

«قوربانی» یم وارا - وارا،
قالدیم چؤللرده آوارا،
گلدیم گلمه میش دیارا،
دادا یتیش دوشدوم دارا.

منی

وئران قالسین دیری داغی،
حسرت قویدو یارا منی.
کیمسه م یوخ توتا قولومدان،
یئتیره دیلدارا منی.

پریم منی خوش ائيله دی،
عشق ایله سرخوش ائيله دی،
واخت سیز اجل توش ائيله دی،
اوو سونسوز شاهمارا منی.

«قوربانی» یوخ احتیاجی،
ایندی اولاً تختی تاجی،
تابوتوم دور سرو آغاجی،
آپاریر مزارا منی.

منی

آی آقالار، آی قاضی لار،
یار یامان آلداتدی منی.
ال آتدیم خان آتگینه،
خان کنارا آتدی منی.

جنتینن ناری ایدیم،
آلا گۆز خوماری ایدیم،
یوز ایلین بیماری ایدیم،
گلدی یار او یاتدی منی.

تور قوردوم چشمیم گؤلونه،
ایلیشدی سونام تئلینه،
دوشدوم دیل بیلمز الینه،
آلدی، اوجوز ساتدی منی.

آی چکیلدی یانا دوردو،
ملاکه لر سانا دوردو،
وزیر جلادا بویوردو،
غم چولقادی توتدو منی.

هئچ گوزو توتماسین پرده،
ایشیم دوشدو بو نامرده،
سالدی قورتارمایان درده،
غوغالارا قاتدی منی.

«قوریانی» دیر منیم آدیم،
آدم آتادیر بنیادیم.
شش آتدیم چهار اوینادیم،
آخر فلک اوددو منی.

وار

عبداله خان بیر رحم ائله،
گۆزو یولدا قالانیم وار.
یولا باخیر قوهوم قارداش،
قارا باغری تالانیم وار.

بیر آدی دیر پری خانیم،
اونا قوربان شیرین جانیم،
گل بو قلدَر قویما یانیم،
غم هاواسین چالانیم وار.

«قوربانی» یم باغیریم سیزلار،
انتظار یولوندا گۆزلر،
آنامدا یولومو گۆزلر،
ساراللیان سولانیم وار.

ييتيرمه سين

وزير سانا قارغايرام،
حاق ايشيني ييتيرمه سين.
گويدن مين بير بلا ائنسە،
بيرين سندن اؤتورمه سين.

اؤينده دوشەسن ناچاق^{۲۰۰}،
ساغ گؤزونه باتسين بيچاق،
اوغول - اوشاق دوشسون قاچاق،
حاق ديله گين^{۲۰۱} ييتيرمه سين.

اوتوروسان آغ اوتاقد،
قان قوساسان لاختا - لاختا،
سنى گؤروم اؤلن واختدا،
ديلين كلمه^{۲۰۲} گتيرمه سين.

اؤلوب قالاسان بورادا،
بير كس يئتشمە سين دادا،
مئيتين قالسين آرادا،
اثل يىغىليب گؤتورمه سين.

سن مانا^{۲۰۳} اولوبسان خايين،
الينده توتوبسان يايين،
«قوربانى» نين حاققين سايين،
بار ايلاهيم ايتيرمه سين.

۲۰۰ - ناچاق: خسته، مريض.

۲۰۱ - ديلك: ايستك، آرزو.

۲۰۲ - كلمه: كلمه شهادت.

۲۰۳ - مانا: منه.

بیر قاری یا قوناق اولدوم،
نه یامان چم - خمه سی^{۲۰۵} وار.
دؤولتینی خبر آلدیم،
بیر اینک بیر داناسی وار.

قاری گلیر بره یوووق^{۲۰۶}،
ال - آیاغین توتوب سو یوق،
هینلره ییغیلیر تو یوق،
یوزدن چوخ یومورتاسی وار.

قاری دئی ندە تۇزلانار،
گلین دئی ندە نازلانار،
قاباقدا قارپیز گیزلەر،
دالیندا توپ خاناسی وار.

قاری یایینماز هنج سۇزدن،
گئینیب آغ چیتدن بئزدن،
چوخ قورخورام اسمر قیزدان،
الینده بیر زوپاسی^{۲۰۷} وار.

«قوربانی» له چوخ دور ایشی،
داوادان آچیلیمیر باشی،
دوشوب اوتوز ایکی دیشی،
بیر کؤتوک نیشاناسی وار.

۲۰۴ - بو شعر کوراوغلو آدینا چاپ اولموشدور.

۲۰۵ - چم - خم: ناز و غمزه.

۲۰۶ - یوووق: یاغین

۲۰۷ - زوپا: دینک، چوماق.

آغاجداندير

سازيم، گل منيمله دانيش،
سنين اصلين آغاجداندير.
آغاج دئديم، بيکنف اولدون،
خورماداکی آغاجداندير.

دلی کؤنول باتما یاسا،
اوزون سؤزون ائيله قيسا،
موسی(ع)نین الينده عصا،
اوداکی وار، آغاجداندير.

آچیلدی صبحون ايشیغی،
جبرائیل(ع) وئردی کنشیکگی،
حسن(ع) - حسینین(ع) بشیکگی،
اوداکی وار، آغاجداندير.

اوستادا وئررم سلامی،
سسیم اویادار عالمی،
آغام عباس(ع)ین عَلمی،
اوداکی وار آغاجداندير.

«قوربانی» دیلر دیلگی،
صاحب زامان(عج)دیر کؤمگی،
مکّه ائوینین دیرگی،
اوداکی وار آغاجداندير.

دولانا - دولانا

آلچاق یئردن دومان قالخار،
داغی دولانا - دولانا.
گۆی اوزونو آلار بولود،
یاغی^{۲۰۸} دولانا - دولانا.^{۲۰۹}

کیمی آغا، کیمی نؤکر،
نؤکر اولان جفا چکر،
بولبول آغلار، قان یاش نؤکر،
باغی دولانا - دولانا.

بازاردا ساتیلار میسرلر،
آرالیقدان گئتسین پیسرلر،
بوستانچی شاماما بسلر،
تاغی دولانا - دولانا.

ییری موللا، ییری قاضی،
حاق اولار سیزدن ایراضی.
قیلارلار بئش واخت نمازی،
چاغی دولانا - دولانا.

«قوربانی» مرادا چاتدی،
جانان گلدی بوردان گئتدی،
نوبات^{۲۱۰} گلدی منه یئتدی،
ساغی^{۲۱۱} دولانا - دولانا.

^{۲۰۸} - یاغی: یاغار.

^{۲۰۹} - بو بیت یئله ده دئییرلر: قصد الله ییب جانیم آلا،
یاغی دولانا - دولانا.

^{۲۱۰} - نوبات: نوبه.

جانیم پری گوزوم پری،
چو خدا ندر زار و مضطرم.
وصالینا چاتار اولسام.
مین قویون قوربان کسرم.

لایق دئیل سنه قویون،
خانیمی قوربان دئمیشم.
سن منه چوردا سؤیله سن،
جان ائشیدیب، جان دئمیشم.

کنار گئتمه نازلی جانان،
سن «قوربانین» جیسمی جانی،
بار ایلاهیم بیر بارات چک^{۲۱۲}،
راضی قیل عبدالله خانی.

^{۲۱۱} - ساغی: ساقی، منی پایلایان.

^{۲۱۲} - بارات چک: احسان ائيله، کرم ائيله.

«نقاراتلی گرایلی»

کئچدی

داغ دۇشوندە مارال گزر،
تئللرینی دارار گزر،
یاریم مندن کنار گزر،
قویمون، خانلار، یاریم کئچدی،
کؤنلو آهی زاریم کئچدی!

بو داغلارین باشی بوتون،
اورگیمین باشی بوتون،
.....
قویمون خانلار یاریم کئچدی،
گؤزو انتظاریم کئچدی!

اریسین داغلارین قاری،
تؤکولسون چای لارا ساری،
بو کئچن «قوربان» ین یاری،
قویمون خانلار یاریم کئچدی،
اوزو گول عذاریم کئچدی!

شاهیم

.

«عذاب دن»^{۲۱۳} یوز اوچ کئچنده،

اجل جامین ایچدی شاهیم،

بو دونیادان کؤچدو شاهیم.

قالدی

«قوربان» اولموش اسمیم منیم،

ایلان یوردودور مسکیم،

بئله ایمیش سون قیسمتیم،

آخیر پریم هاردا قالدی.

من نئیلیم

آغلارام آغیمی بیلمز،

دستمال لا گؤز یاشیم سیلمز،

افعی دیر اوؤسونا گلمز.

بئله شاهمارا من نئیلیم.

^{۲۱۳} - شاه اسماعیل صفوی نین اولومونه ماده تاریخ یازیلیمیشدیر. خ: ۷۰، ذ: ۷۰۰؛ ۱: ۲، ب: ۲، د: ۴، ن: ۵۰، =

۸۲۷ + ۱۰۳ = ۹۳۰. ق. شاه اسماعیلین اولوم تاریخی. آلیشیق

تجنیس لر

اویادا منی

(آیاق تجنیس)

بیر غریب کیمسه نه اوستومه گلدی،
یا تمیشدیم یوخودان اویادا منی.
بیر گؤزل گؤرستدی آدی پری دیر،
او پریم سالییدی بو یادا منی.

منیم آغام شاه مردان علی (ع) دیر،
نظر سالسا داغی داشی اریدیر،
بیر گؤزل سئومیشم آدی پری دیر،
او پریم سالییدی بو یادا منی.

درین - درین دریالارا دالمیشام،
سارالیان هئیوا تکیین سولموشام،
غم چکمدن آهی وایا دولموشام،
هر گلیب گئدنلر او یا دا منی.

اویادا منی

(آیاق تجنیس)

خسته دوشوب غربت ائلده یاتیرام،
بیر کیمسه نم یوخدور اویادا منی.
او سیاه تئللرین، شیرین دیللرین،
سالییدی سؤنمه یین، اوئی، اوڤا منی.

اؤیینین دالیندا چشمه ده سو وار،
گؤزوم گؤردو، کؤنلوم ائیلهدی قوبار،
بلکه مندن غیر ی بیر سئوگی سی وار،
اوئل سبب دن سالمیر اوڤا یادا منی.

سنسن «قوربانی» نین گول اوزلو یاری،
قالسا غربت ائلده، آرتار آزاری،
هر دم اوغرون باخیر او منه ساری،
یاندیریر آتسه، اوئی، اوڤا منی.

آغلاما پریم

بو گون بیر گؤزلین سئیرینه واردیم،
توتوبدور دستینده آغلی ماء^{۲۱۴} پریم!
بو گؤزلیک سانا کیمدن وئریلدی؟
کئیییدیر اینینه آغ لامه^{۲۱۵} پریم!

دولدور گینان نارگیله نئی مزه آرا،
گول ایرنگیم سولوب دؤندر مه زارا،
آغ نازیک الینله قویسان مزارا،
اوندا دا اوستومده آغلاما پریم.

«قوربانی» یار دئی ر اودا، آتشه،
اوخو واجباتی اودا آتشه،
جبرائیل غرق اولدو اودا آتشه،
درس آلیب اونلاردان، عاغلیم آ پریم.

^{۲۱۴} - آغلی ماء: زهرلی سو.

^{۲۱۵} - لامه: پالتار، بیر نوع گتیم.

آی اسر ایندی

سحر - سحر بیر گؤزله اوغرادیم،
اوندان دَیدی منه آی اثر ایندی.
عاعلیم زایل اولدو حالیم دگرگون،
نه کی وار اندامیم آیه سریندی^{۲۱۶}.

بهار اولجاق داغلار آی لاله‌لندی،
بیزله مئی ایچنلر آی لاله‌لندی!^{۲۱۷}
بولود زولف اوزونه آی لال‌الندی،
تؤکولوب صدرینه^{۲۱۸} آی اسر ایندی.

اؤرتوبدو باشینا شال قضا ایشین،
قویمایین دانلایا ائل قضا ایشین،
«قوربانی» دئر: «گئت گؤر اول قضا ایشین،
ترلان اووون آلمیش آیا سار ایندی؟

^{۲۱۶} - سرین: سویوق.

^{۲۱۷} - آی لار ایله له‌لندی.

^{۲۱۸} - صدر: سینه

بیرجه اوز ایندی

عین لام ایچینده، سین آراسیندا،^{۲۱۹}
یار منه گۆندهردی بیر جَویز^{۲۲۰} ایندی.
آیلار، ایللر حسرتینی چکدیگیم،
لطف ائيله لیمه بیرجه اوز ایندی.

گۆزلر ییغیلیب قیا باخاندا،
زولفو دال گردن ده قیا باخاندا،
نیگار، پنجره دن قیا باخاندا،
عۆمرو مون ریشه سین بیرجه اوز ایندی.

گۆزلر اوتورموش گۆز بولاغیندا،
سورمه تک قوورولدوم گۆز بولاغیندا،
هیجران دریاسیندا، گۆز بولاغیندا،
«قوربانی» چالخانیب بیرجه اوز ایندی.

^{۲۱۹} - منظور عسل، بال دئمکدیر.

^{۲۲۰} - جَویز: گیرده کان، قوژ.

بیر دالا

الیف قد دین، بئی بوخونون، ثئی ساجین،

نه یین بنزر حرف ایچینده بیر دالا؟^{۲۲۱}

هر مویونا مین گؤهردی تای ساجین،

غواص اولان یک دریا یا بیر دالا.^{۲۲۲}

غواص اولان دریالارا دالییدی،

صراف لعلی قیمتینده آلییدی.

چون بولبولون خار اورگین دلییدی،

زاغی بیر گؤر، دولانییدی بیر دالا.^{۲۲۳}

سوسن لی سن، سونبوللوسن، یارا سن!

تیغی آلیب باغریم باشین یاراسان.

«قوریانی» دئر: جانیم آلدین یار آسان،

هاچاق اولور، بیزده وئرک بیر دالا؟^{۲۲۴}

^{۲۲۱} - دال حرفی.

^{۲۲۲} - دریا یا جوما.

^{۲۲۳} - بیر شاخه به دولانییدی.

^{۲۲۴} - دالدا یا چکیلک.

بیرده یاز

گنجه - گوندوز بولود کئچر هاوالار،
 بئله گئتمز، البت، گلی بیرده یاز.
 اوخویور بولبولر، موغام هاوالار،^{۲۲۵}
 سیزیلداشیر یارام آمان بیرده یاز.^{۲۲۶}

بولود اولان اثر درینده^{۲۲۷} گزر،
 عاشیق اولان یارین درین ده گزر،
 غوّا ص اولان گیرر درینده^{۲۲۸} گزر،
 بیر درین وار، بیر درگه وار، بیر دایاز^{۲۲۹}.

«قوربانی» گول دسته باغلار اوخ اونا،
 سینه توتار یارین موژگان اوخونا،
 بیر نامه یاز، هر دیوان دا اوخونا،
 گورن دئسین، وار اللرین، بیرده یاز.

^{۲۲۵} - هاوا: آهنگ.

^{۲۲۶} - یاز: کس دوغرا، جراح لبق ائت.

^{۲۲۷} - قاپیندا.

^{۲۲۸} - درین لیک، عمق.

^{۲۲۹} - دایاز: درینلگی آز.

خال خالا

یازیچیلار یازی لاری یازاندا،
بیزیم ده یازینی یازدی خال - خالا^{۲۳۰}.
جفا چکدیم، جان چوروتدوم، یار سئودیم،
انصاف دیرمی، من آلمایام، خال^{۲۳۱} آلا؟

خانین اوتاغیندا ایپک خالی وار،
محبّتدن اور گیمده خالی وار،
یارین یاناغیندا قوشا خالی وار،
حدّ تیندن حسد ائیلر خال - خالا.

گؤزل بیر قیز باشا چالما چالیدی،
میرزه لر وصفینده قلم چالیدی،
ایمی قوینوندا شاهمار چالیدی،
درمان دئدیم، بویوردولار خالخال^{۲۳۲}.

دوست قوناق ائيله دی بیر شاما منی،
یاندیم اوخشاتدیلار بیر شاما منی،
ظولمونن بسله دیم بیر شامامانی،
انصاف دیرمی شامامانی خال خالا^{۲۳۳}؟

زمستاندا داغلار باشین قار آلا،
من یازانی فلک پوزار، قارالار،
«قوربانی» آه چکسه یئر - گوی قارالار.
چاتار سسی اردیبله - خالخال^{۲۳۴}.

^{۲۳۰} - خال - خالا: نقطه به نقطه، حرف به حرف.

^{۲۳۱} - خالغ: خالق، خلق.

^{۲۳۲} - خالخال: بیتگی آدی دیر.

^{۲۳۳} - خال خالماق: آفت ووروب خاللاماق.

یار آلا منی

(گوللو قافیه)

دئدیم: پریم، یاندیم عشقین اودوندا،

دئمه دیم: آتش دن یار آلا منی.

دئدیم: شفا اوچون لوغمانا گلدیم،

دئمه دیم: اوخلاییب یارالا منی.

دئدیم: نییه ترسه دؤندو باخدی یار؟

دئمه دیم: چؤللری گزه، باخ دیار.

دئدیم: عاشیقینه اولا بختی یار،

دئمه دیم: ها، ساتا یار آلا^{۲۳۵} منی.

دئدیم: «قوربانی» یم، بیر گول^{۲۳۶} ایسترم،

دئمه دیم: بولوت دان بیر گول^{۲۳۷} ایسترم.

دئدیم: اللریندن بیر گول ایسترم،

دئمه دیم: چاتدیرسین یار آلا^{۲۳۸} منی.

^{۲۳۴} - خالخال شهری.

^{۲۳۵} - آل: حيله، کلک

^{۲۳۶} - گولمک.

^{۲۳۷} - گول: اود، آتش.

^{۲۳۸} - آلاق، اوت، انجر.

یارا یار

بیر اوخ آتدین سییر اولدوم اوخونا،
قان سوزولدو باغیریم اولدو یارا یار.
گۆزله الین بله نمه سین او خونا^{۲۳۹}،
نئشتر گۆتور دقت ایله یارا یار.

یار باغیندان سوسن سونبول درده سن،
هئچ دئمه دین گل ایچری درده سن.
منی سالدین بیر چاراسیز درده سن،
کۆمک سیزم ایندی درده یارا یار^{۲۴۰}.

عاشیق اولدو حق یولوندا «قوربانی»
سن بانی سان اوچوق قلبی قور، بانی^{۲۴۱}.
منیم باشیم آلا گۆزون قوربانی،
قایدا بودور قوربان اولار یارا یار.

^{۲۳۹} - خون: قان.

^{۲۴۰} - کارا گل، فریادا یت.

^{۲۴۱} - بانی: بینا ائيله ين. تیکن.

یارا یوز

گۆزل آدام، گل آلاهی سئورسن،
دالدا لایما، بیرده گۆرکز یارا یوز^{۲۴۲}.
یاستانا گۆر یارین آستاناسیندان،
قوللوق ائیله، خدمت ائیله یارا یوز^{۲۴۳}.

ساغدان ووردو، سولدان چیخدی ساغ الیم،
ساغ قونشودو، سول لشکردی، ساغ عَلم.
بدهت^{۲۴۴} دیر من بو درددن ساغالیم،
طیب بیردی، درد مین بیردی، یارا یوز.

«قوربانی» دثر: «موندا گلدیم یار اوچون^{۲۴۵}،
کس - کس کباب دوغرا باغیریم، یار ایچین،
یار اودور کیم، یاردان سونرا یار اوچون،
زولف داغیدا، یاخا ییرتا، یارا یوز^{۲۴۶}».

^{۲۴۲} - یوز: اوز، صورت.

^{۲۴۳} - یوز چوخلوغو کثرتی گؤستریر.

^{۲۴۴} - بدهت: ثبوت احتیاجی اولمایان.

^{۲۴۵} - اوچونجو دفعه.

^{۲۴۶} - اوزون یارالایا.

یاری سان پری

حوری لر پری لر صف سالان اولسا،
اونلار برابری، یاریسان^{۲۴۷} پری.
ظولمت گئجه لریم سنگی داغ اولسا،
آی کیمی پارلایب یاریسان^{۲۴۸} پری.

ایستر دایاناسان ایستر دؤنه سن،
ایستر گئینه سن نئجه دونا سن،
ایستر بوز باغلایب ایستر دونا سان،
گون دیمیش قار کیمی یا آری سن پری.

عشقیمین گؤلونده اوزن سونا^{۲۴۹} سان،
عؤمرومو یئتیرن اوزن^{۲۵۰}، سونا^{۲۵۱} سان،
اؤزون باریشاسان اؤزون سونا سن،
«دیریلی قوربانی» یاری سان پری.

^{۲۴۷} - اونلاریاری برابر، سن ایسه یاری برابر سن.

^{۲۴۸} - یاریسان.

^{۲۴۹} - سونا: یاشیل باش اؤردک.

^{۲۵۰} - اوزن: تماما چاتدیران.

^{۲۵۱} - سونا: آخیرا.

یایینان پریم

حوری سن پری سن یادا صنوبر،
هر زامان گؤزومدن یایینان ^{۲۵۲} پریم.
ناشی اولدوم تور قورمادیم برهیه،
ووردوم تیر کامانلا، یایینان ^{۲۵۳} پریم.

من سنی سئومیشم گنجه مارالی،
صرافی یام دوشدوم گنجهم ^{۲۵۴} آرالی،
آخیردا جانیمی گنجه مار آلی،
یا اینانما گینان یا اینان پریم.

«دیریلی قوربانی» قورباندی سنه،
چارپازین آچیقدير گؤرونور سینه،
آلگینان قوینونا بلکه ایسینه ^{۲۵۵}،
ایسته میرم قیشی یایینان ^{۲۵۶} پریم.

^{۲۵۲} - یایینان: اکیلن، گیزله نن.

^{۲۵۳} - یای: کمان، تیر کمان

^{۲۵۴} - گنج: جوان.

^{۲۵۵} - ایسینه: قیزیشا.

^{۲۵۶} - یای فصلی.

یایینان پریم

(ایکینجی واریانت)

باغچالار گزمیشم داغلار آشمیشام،
هر زامان گؤزومدن یایینان پریم.
ناشی اولدوم اؤز اووومو یيلمه دیم،
ووردوم تیرکامانان یایینان پریم.

ایلقار وئردیم ایلقاریمدا دؤزورم،
سن گلن یوللارا گوللر دوزورم،
جفا چکیب هر جبیره دؤزورم،
یا اینانما گینان یا اینان پریم.

«قوربانى» دئر قویما داردان سن منى،
گؤره سن کویینده درده سن منى،
سالميسان بلایا درده سن منى،
جیسمیم بوز باغلاير یایینان پریم.

ديوانى لږ

ائیلہ مہ

بیر گولو کی دَرتمیرسن دریب خندان^{۲۵۷} ائیلہ مہ.
بیر قلبی کی هؤره نمیرسن ییخیب وئران ائیلہ مہ.
دیری واختی بیلمه لی سن بیر آدامین قدرینی،
اؤلن گونو تزویر^{۲۵۸} ائدیب آهی فغان ائیلہ مہ.

زولفو کیمی قارا گلدی، یاتدی بختی پیریمین،
بوش قالیدی ناله چکر تاجی - تختی پیریمین،
کاش اولایدیم باشی اوستده اؤلن واختی پیریمین،
بیر دئیهدیم قوی من اؤلوم ترکی جهان ائیلہ مہ.

«قوربانی» ده گلیب گؤردو مورشودونون اؤلمه سین،
گؤزل شاهیم حؤکم ائیلهدی توتدوم اونون کلمه سین،
فلک چرخین یانا دؤنسون گؤروم اوزون گولمه سین،
آی اوزونو شیخ اوغلونون بئله پنهان ائیلہ مہ.

^{۲۵۷} - خندان: آغزی آچیلیمیش، گولو خندان ائیلہ مک: گولو یاریب پارچالاماق.

^{۲۵۸} - تزویر: حیلہ بازلیق، ریا.

اولا

فلک سنله ووروشماغا بیر قایل میدان اولا.
آچیلا حاققین قابی سی عدالت دیوان اولا.
گتتمیشیدیم مور شودومون دردینه داوا قیلام،^{۲۵۹}
من نه بیلیم من گلینجه خاک ایله یکسان اولا.

پیریم لطفون سایه سینده بیر آزدا یاتماق گرک،
تابوتون سرو آغاجی کفنن یارپاق گرک،
تتر یویون تتر گؤتورون منزله چاتماق گرک.
بار ایلاهیم نجه قیدین اولن بو جاوان اولا.

گئیگیلن قارانی کؤنلوم، لین خندان ائيله مه،
بار ایلاهی بو خاندانی هنج وخت ویران ائيله مه،
صدا گلدی: ای «قوربانی» آهی فغان ائيله مه،
اولا بیلمز خاندان صفوی ویران اولا.

^{۲۵۹} - اؤن سؤزده آچقلاندی کی قوربانی شاه اسماعیلین درمانینن دالیسینجا گتتمیشدیر.

ایسته مه

گل منیم دیوانه کۆنلوم داھی میدان ایسته مه.
چک سمندین ساخلا باشین بیرده جولان ایسته مه.
نامرد ایله اولفت قیلما دوستلوغون گئتمز باشا،
منیم کۆنلوم قارا داشدان گۆهری کان ایسته مه.

سن ایسته مه دۆرد کیمسه دن حاجتین اولماز روا،
پیر مفسد دن نصیحت، بیرده عورت دن وفا،
ناکس ایله دؤوران سورمه دائم چکرسن جفا،
بیرده ناکس کیمسه لردن بزم احسان^{۲۶۰} ایسته مه.

یئددی یتردیر یئددی گۆی دور بئش ستون بیر لنگری،
یئددی درویش یئددی سرپوش اودور دریا اکبری،
«قوربانی» یم بو مثیدان دا چاغیرارام حیدری،
منیم آغام پُره نردی یاددان آمان ایسته مه.

جومعه ده ۲۶۱

كۆنول حقه سن عبادت قیل مبارک جومعه ده.
جهد ائله بو كۆنول پاسین سیل مبارک جومعه ده.
وئر صلوات فخر عالم مصطفی نین شأنینه،
یتیمیش مین کعبه ثوابی بول ۲۶۲ مبارک جومعه ده.

اوخوندو آلا له و اکبر ییغیلدی شاه و گدا،
بویونون دا فرض ۲۶۳ اولانلار ائيله بیر حقیقین ادا،
او داغ بویدا گونا ه اولسا عفو ائیلر باری خدا،
بیر کلمه صدق ایله دئسه دیل مبارک جومعه ده.

عاشیق صادق اولانین ترکی دونیادیر ایشی،
دووران دؤنر چرخى فلک هر دم وورار گردیشی،
جماعت لر جومعه گونو آغلار تۆکر گۆز یاشی،
بیر ثوابی مین یازیلار اول مبارک جومعه ده.

حق دن سؤیله حقیقی دانیش دیلیم سنه نصیحت،
آلاهی ییل لاشریک دیر لامکان دیر وصیت،

۲۶۱ - بو شعر بالؤولو میسکینین ده آدینا چاپ اولموش دور.

۲۶۲ - بول: اله گتیر.

۲۶۳ - فرض: دینی واجبات.

۲۷۰ / عاشق قربانی

ایسته سن کی سن تاپاسان حقیقت له معرفت،
آللاهین امر ائتدیگینه گل مبارک جومعه ده.

اوخوندو آلاه و اکبر محرابا گلدی امام،
حق تعالی دان امر اولوندو ملک لر دور دو تمام،
ای بیچاره «قوربانی» سن آه چکیر سن ایل مودام،
بیر کلمه یله آزاد اولار قول مبارک جومعه ده.

شاهی حیدره

گل ای کؤنول هیجران چکمه بیر باخ شاهی حیدره.
سیغینگینان دردینی دئی دورما سنده صفدره.
بیر بارماقدان نیشان وئردی سنه روی زمینی،
دئی دردینی گل اونوتما مرتضی اطهره.

خلیل الله یاندی نارا چون کی نارا آتیلدی،
علی (ع) مولا او بربرده غلام اولدو ساتیلدی،
کیم سسله دی دادا چاتدی آنی اوردا تاپیلدی،
بئله سرور تاپانماز سان سؤیله دردین سروره.

آتی دولدول قولو قنبر هاردا بئله مولا وار،
داردا قالسان چاغیر گینان اولار سنه مدد کار.
گل ای «دیریلی قوربانی» داهی ائتمه آهی زار،
صدق دیلله سؤیله دردین سنده شاهی قنبره.

گرک ۲۶۴

کوفه اهلی بی حیلار شرمی حیانی آتدیلار.
آدم اوغلو یولدان چیخدی بیر - بیرین آلداتدیلار.
قاضی لاردا رشوت آلیب شریعتی ساتدیلار،
بو دیوان کی دیوان دئیل عدالت دیوان گرک.

آخشام اولجاغین مشرقده باتدی شمس دوغدو قمر،
یئر اوزونه غلغله دوشدو کی تا اولدو سحر،
بیر حوسنو جمالین گؤردوم من، عاغلیم ایتدی سراسر،
پیریم گیریپ اول نیقابا، گنتمه یدی^{۲۶۵} جاوان گرک.

گرک بیچاره «قوربانی» سن بو جیره دؤزه سن،
ال اوزالدیب او یاسمن باغدان بیر گول اوزه سن،
یاشین یتیردی اللی یه ایندی اوز توت یوزه سن،
اصلیمیز تراب دان دیر مسکنیمیز کان گرک.

۲۶۴ - سهوا بو شعر «گۆزل» ردیفله ده دئییلیدیر.

۲۶۵ - گنتمه یه یدی.

من

نامه م گئٲسن قندهارا^{٢٦٦} منيم اولو شاهيما،
دئيرسن كي عثمانلي دا دوشموشم زيندانا من.
حيله كاردان فيتته كاردان چكينمرم قورخمارام،
دانشاندا دانشارام مجلسيده مردانه من.

گولوستان دا گوللر آچيب بولبولون نواسي دير،
شاه اسماعيل سلطان پاشا چالديران داواسي دير،
خير آلسا بو هاواني عثمانلي هاواسي دير،
ياراديب يازيب گونده رديم وطن - ايرانا من.

شاه اسماعيل شاه داغي نين سيلسيله ده باشي دير،
برير شهرينده اولان قلعه بابكيمين ياشي دير،
دنيزلرين درينينده «قورباني» نين داشي دير،
آختاريان دريالاردا گزيرم دوردانه من.

^{٢٦٦} - پروفنسر سديك پاشايٲون دئديگينه گؤره اردبيلين بير آدي دا قندهار اولويدور.

هانی

منہ بیان ائیلہ گیلن ازل کی دوران هانی؟
ایتگین ائتدین انسانلاری الینده فرمان هانی؟
زال اوغلو رستمی سالدین دیلده داستان ائیلهدین،
نتجهلری گریان قالدی گزدیگی جانان هانی؟

علی(ع) کیمی مولا گلمز سؤیله اونو نئیلهدین؟
کیمیسینین یار یولوندا جیگرینی پئیلهدین،
اؤزون دئدین اؤزون بیچدین اؤزون سؤزو سؤیلهدین،
هامی گئدر سن قالارسان سنه گلن جان هانی؟

گل ای «دیریلی قوربانی» سنده داستان اولارسان،
گون اولارکی آچان گول تک سارالارسان سولارسان،
آدین دوشر تاریخ لره تاریخ لرده قالارسان،
آددان سونرا بو دونیادا شوکت هانی شان هانی؟!

دئیشمه لر

الف - دیلشمه لر، دردلشمه لر

آناسی ایله دردلشمه (۱)

قوربانی:

كۆنول قالخدی برده^{۲۶۷} ساری یئیریدی،
اوردا بیر اۆلكه وار آدی گنجه هئی.
گۆزللری محبوبلاری خوبلاری،
خوب باتییلار مالا مولكه گنجه هئی.

آناسی:

باشینا دۇندویوم گول اوزلو اوغلان،
درد چككمكه هئچ کیم اولماز منجه هئی.
گۆزل سئویب آبدال اولوب چاشیسان،
تایین یوخدور سلطانجا هئی خانجا هئی.

قوربانی:

قارینجالار^{۲۶۸} یوواسینی قاییردی،
گۆزل کهلیک بالالارین دووردو،
فلک ووردو گۆزو یاشلی آیردی،
آرام دوشدو نازلی یاردان گئنجه هئی.

^{۲۶۷} - برده: بردع، گنجه نین یاخیلیغیندا بیر شهر آدی دیر.

^{۲۶۸} - قارینجا: قارشقا.

آناسی:

یاتماق اوچون گؤزلرینین خوابی وار،
درد چکمه یه من یازیغین تابی وار،
هر آدامین تایی توشو بابی وار،
توتماق اولماز هر یتن له پنجه هئی.

قوربانی:

«قوربانی» دثر: ووصالینا اثرمه دیم^{۲۶۹}،
ال اوزالیدی قونچا گولون درمه دیم،
ایران گزدیم، توران گزدیم گورمه دیم،
گؤزلیکده محبوب لوقدا اونجا هئی.

آناسی:

من «بانو» یام الدن گتندی واریمیز،
کیملر چکیب ناموس ایله عاریمیز،
چون کی اولدوق خیره شره یاری بیز،
گلسن بؤلک جوورو سنله گنجه هئی!

آناسی ایله درد لشمه (۲)

قوربانی:

جانیم آنا، گوزوم آنا،
بیر دوعا قیل، منده گئدیم.
سنه قوربان اوزوم آنا،
بیر دوعا قیل، منده گئدیم.

آناسی:

جانیم اوغول، گوزوم اوغول،
آلاها تاپشیردیم سنی.
بودور سنه سوزوم اوغول،
آلاها تاپشیردیم سنی.

قوربانی:

سودون منه حلال ائله!
بیر خدادان سنده دیله!
منده گلیم گوله - گوله،
حاق دئیینه عمل ائدیم.

آناسی:

قوربانی:

«قوربانی» یم وارا - وارا،
قوربان اولوم نازلی یارا.
گئجه - گوندوز یولوم اورا،
سیرر سؤزومو سنه دئدیم.

آناسی:

«بانودا» جان یوخدور داهی،
سنه کؤمک شاهلار شاهی،
سن اونوتما بیر آلاهی،
آلاها تاپشیردیم سنی.

آناسی ایله درد لشمه (۳)

قوربانی:

باشینا دؤندویوم گول اوزلو آنا،
گنجه دئییب یانا - یانا گنديرم.
سودونو اَمَمیشم من قانا - قانا،
ایندی قییب شیرین جانا گنديرم.

آناسی:

باشینا دؤندویوم گول اوزلو اوغول،
آپاریب جانیمی یاری گنديرسن.
آتانی ایسته سن هندوستان دادی،
ندن او گنجه یه ساری گنديرسن؟

قوربانی:

بیر اویناغان قاشلی، بیر آی قاباقلی،
بیر لاله یاناقلی، نسرین بوخاقلی،
بیر بادام زبانلی، پوسته دوداقلی،
درده سالیب او لوغمانا گنديرم.

آناسی:

کبابی قیراغا آتمازلار کؤزدن،
حق سنی ساخلا سین هر یامان گؤزدن،
اوزونو حفظ ائله حیاسیز اوزدن،
ساخلا گینان ناموس عاری گنديرسن.

قوربانی:

«قوربانی» یول اوسته تانری یا یالوار،
آلییدی عاغلیمی او گؤزو خومار،
انتظار قالیدی سئوگیلیم نیگار،
تئلینه اولماغا شانا گنديرم.

آناسی:

«بانویام» یادیما سالارام هردن،
آتان ایستر سنی گلسه سفردن،
حق اؤزو ساخلا سین خوف و خطرден،
کمک اولسون سنه تاری گنديرسن.

آناسی ایله دردلشمه (۴)

قوربانی:

مشقّت داغلاردان، آياز گنجهدن،
من عاشیقم، بیر مورادا گنديرم.
عشقين ستمیندن دؤران الیندن،
دردیم اولوب چوخ زیادا گنديرم.

آناسی:

مشقّت داغلاردان اوزاق یوللاردان،
عاشیق اولوب بیر مورادا گنديرسن.
دولانارسان پروانه تک شاملارا،
سمندر تک یانیب اودا گنديرسن.

قوربانی:

هر کسه آچارام منده بو سیرری،
گؤردوم کی قاباقدا دایانیب بیرری،
عالم رؤیادا قیرخلارین بیرری،
ایچیردیبدر منه باده گنديرم.

آناسی:

صدق ایله چاغیرسان: یا شاهی حیدر!
دولدولون صاحبی آغایی قنبر!
اوستونده یار اولسون ساقی کوثر،
سنه ایچیردیبدی باده گنديرسن.

قوربانی:

«قوربانی»نین بودور سنه دوز سؤزو،
یثرین چیچگی دیر، گؤیون اولدوزو،
گنجه شهرینده زیادخان قیزی،
پری کیمی ملک زادا گنديرم.

آناسی:

داغلارین باشیندان اسکیک اولماز قار،
سن گلینجه من چکرم انتظار.
«بانو» دوعا ائیلر جلیل جبار،
ائيله سین یولونو جادا گنديرسن.

عاشیق قاسیم ایلہ دردلشمه

عاشیق قاسیم:

خواب ایچینده یاتان، ای جاوان اوغلان،
سؤیله گؤروم نه مکاندان گلیرسن؟
یا حوری سن، یا پری سن، یا قیلمان،
یا عیسی (ع) سان، هفت آسمان دان گلیرسن؟

قوربانی:

سورما عاشیق جالای - وطن اولموشام،
باش گؤتوروب گنجه دئییب گئدیرم.
غواص کیمی دریالارا دالمیشام،
عشقه دوشوب اینجه دئییب گئدیرم.

عاشیق قاسیم:

جمالین بنزهیر اولدوزا آیه،
کیرپیگین اوزونه سالییدی سایه،
شیخ صنعان کیمی دوشوب بلایه،
بلکه اولوب دین ایمان دان گلیرسن؟

قوربانی:

سئوگیلی سئوگینی کؤنلونن توتا،
صدقینی باغلایا عین الیاقتا^{۲۷۰}،
شاهلار شاهی اؤزو وئریدی بوتا،
باش گؤتوروب اونجا دئییب گئدیرم.

عاشیق قاسیم:

نه اولویدو بئله عشقه دوشوبسن؟
نه سئو دادی قارا باغرین دئشیسن؟
یوخسا سنده «قاسیم» کیمی بیشیسن،
ایندی کئچیب باش و جاندا ن گلیرسن؟

قوربانی:

«قوربانی» تاب ائتسین بو درده نئجه؟
قراریم کسلیب گوندوز، هم گئجه،
بیر گؤزل سئومیشم هامیدان اینجه،
باش گؤتوروب اینجه دئییب گئدیرم.

خوجا ایله دیلله شمه

قوربانی:

بیر سۆزوم وار سنه آی گلن خوجا،
سۆیله گۆروم نه مکاندان گلیرسن؟
رحمین گل سین سنین چیلپاغا آجا،
سۆیله گۆروم نه مکاندان گلیرسن؟

خوجا:

صحرا لاری گشت ائیله یں خان اوغلان،
ایشین ندیر نه مکاندان گلیرم.
حوسن ائوینده شهرت اوغلان شان اوغلان،
ایشین ندیر نه مکاندان گلیرم.

قوربانی:

آتامین - آنامین داشین آتمیشام،
جانی جیگر عشق اودونا قاتمیشام،
ایندی گلیب داغ دامنین توتמושام،
سۆیله گۆروم نه مکاندان گلیرسن؟

خوجا:

تولک ترلان گۆیده وۇرار لاجینی،
آلان اۆلمز آغ اوزونون ماچینی،
عاقل اولان داغا چکمز کۆچونو،
ایشین ندیر نه مکاندان گلیرم.

قوربانی:

«قوربانی» یام بو دیارا یتتینجه،
هر یتتن انسانلا توتمارام پنجه،
ائیلیم قاراداغ دیر، گئتدیگیم گنجه،
سۆیله گۆروم نه مکاندان گلیرسن؟

خوجا:

آلیجی قوش کیمی ائلدن جداسان،
قارا باغیریم کباب اتتدین اودا سان،
«خوجا» دئیر یار یولوندا فدا سان،
ایشین ندیر نه مکاندان گلیرم.

مصطفیٰ^{۲۷۱} ایله دیللمشه

مصطفیٰ:

جاوان اوغلان نه مکان دان گلیر سن،
سبب ندیر دئ دوشویسن چۆله سن؟
گۆزل سئویب آبدال اولوب چاشیسان،
من باخیرام نابلدسن یولا سن.

قوربانی:

باشینا دؤندویوم آی پیر وقوجا!
بیر پری سالییدی چۆللره منی.
نه گونوم گوندوز دور، نه گنجهم گنجه،
بیر پری سالییدی چۆللره منی.

مصطفیٰ:

مال ایسته سن، دؤولتیم وار، واریم وار،
ناموسوم وار، غیرتیم وار، عاریم وار،
اوغول اولسان، گوزوم اوستده یثرین وار،
بیر قیزیم وار، اونا همدم اولاسان.

قوربانی:

خبر آلسان، بودور سؤزومون دوزو،
سیزیلدا بیر یارام، سپمه گل دوزو.
عبدالله باجی سی، زیادخان قیزی،
او پری سالییدی چۆللره منی.

مصطفی:

«مصطفی» بیل، ایلقاریندا بوتون دور،
یئری، اوغول منزلینه یئت ایندی،
آختاریب پرینی تاپماق چتیندی،
دووام بودور: سئودیگینی آلاسان.

قوربانی:

«قوربانی»نین دردی اولوب زیادا،
آلاهی چاغیررام یئتیشر دادا.
بیر گوزل سئچمیشم فانی دونیادا،
او پری سالییدی چؤللره منی.

قاری ایله دئییشمه

قاری:

باشینا دؤندو گوم گول اوزلو جاوان،
گل آلما قیزیمی - ساری دیر ساری!
سندن اؤترو بسله میشم شیرین جان،
گل آلما قیزیمی - ساری دیر ساری!

قیز:

میمون نفسینه بنزر نفسی،
تؤ کولوبدور اتی، قالب قفسی.
خسته به درمان دی قیزین ... سی،
گل آلما آنامی - قاری دیر قاری!

قاری:

عشوه منده، غمزه منده، ناز منده،
عاشیق اؤلدورمه به شیرین سؤز منده.
اؤپمک اوچون بوخاق منده، اوز منده،
گل آلما قیزیمی - ساری دیر ساری!

قیز:

قاری لاردا عشوه غمزه ناز اولماز،
بیر گولونن بهار اولماز یاز اولماز.
گونو کنچمیش قاری گلیب قیز اولماز،
گل آلما آنامی - قاری دیر، قاری!

قاری:

«ماه بانویام» چوخ اختلاط قاتارام،
گئجه گوندوز عشوه غمزه ساتارام.
یار دئییب قوینوما آلیب یاتارام،
گل آلما قیزیمی - ساری دیر ساری!

قیز:

«اسمرم» اوزومو سانایلدیررم،
آغلادیان گؤز یاشینی سیلدیررم.
کوسولو اولساندا سنی دیندیررم،
گل آلما آنامی - قاری دیر قاری!

پری خانیم ایله دردلشمه (۱)

پری خانیم:

آلتی یول گلیمیشم بونونلا یئددی،
اؤلدوم بو باغچانی گزه - گزه من.
دئدیم، یار سئومیشدیم اونوتدو گئتدی،
اؤلدوم بو باغچانی گزه - گزه من.

قوربانی:

شب نشین ائيله ییب من یولا دوشدوم،
یار منیم گلدیگیم ییلمه دینمی سن؟
قاییلار باغلی دیر دیواردان آشدیم،
یار منیم گلدیگیم ییلمه دینمی سن؟

پری خانیم:

کؤنول دویماز سنین کیمی جاناندان،
جانانین ایتیرن تئز اولار جاناندان،
اینانمیرسان سوروش شاهی خوباندان،
اؤلدوم بو باغچانی گزه - گزه من.

قوربانی:

من قوربانام سنین کیمی جانانا،
اولموشام دردیندن دلی - دیوانا،
داغیلسین اوتاغیم - ائو ایله خانای،
یار، منیم گلدیگیم ییلمه دینمی سن؟

پری خانیم:

«پری» سنه قوربان دیریلی قوربان،
یولوندا فداییر بو باش ایله جان،
بیر الیمده فانوس یانیمدا خوبان،
اؤلدوم بو باغچانی گزه - گزه من.

قوربانی:

«قوربانی» دئییر کی سوناسان سونا،
گۆرمه سم قالاردیم من یانا - یانا،
قاراباش گۆنده ردیم عهدی پیمانای،
یار منیم گلدیگیم ییلمه دینمی سن؟

پری خانیم ایله دردلشمه (۲)

پری:

دردین آلیم اسمر اوغلان،
دور گل قوینوما، قوینوما!
یازیق جانیم سانا قوربان،
دور گل قوینوما قوینوما!

قوربانی:

آلا گۆزلو نازلی پری،
یوخ، پریم گله بیللمرم!
سنه قوربان جان و سریم،
یوخ پریم گله بیللمرم!

پری:

اوتاغینا قدم باسدیق،
قصدیم بودور قاتام دوستلوق،
سالیم دۆشک، قویوم یاسدیق،
دور گل قوینوما، قوینوما!

قوربانی:

نیگار پنجره دن باخار،
اوزویون بارماغا تاخار،
مکر ائلر، ائویمیز ییخار،
یوخ، پریم گله بیللمرم!

پری:

من «پری» یم بویوم بسته،
زولفوم دال گردن ده دسته،
یثرین ساللام سینهم اوسته،
دور گل قوینوما، قوینوما!

قوربانی:

اؤزوم گۆردوم ارنلری،
منه باده وئرئلری.
«قوربانی» نین نادان یاری،
یوخ، پریم گله بیللمرم!

شاهگول خانیم ایله دیلله شمه

شاهگول خانیم:

عجم دیاریندان ای گلن عاشیق
منه سؤیله نه مطلبه گلیسن؟
التفاتین اولسا من اوللام معشوق،
منه سؤیله نه مطلبه گلیسن؟

قوربانی:

یاخشى یثرده گلدین دوستمون دوستو،
او پریمین سوراغینا گلیمش.
پنهانی کؤنلومون بیل بودور قصدی،
او پریمین سوراغینا گلیمش.

شاهگول خانیم:

بوردا بیر پری سندن باج آلا،
اگر باج وئرمه سن زندانا سالار،
چوخ جاوانلار گلیب بوردا بند آلا،
منه سؤیله نه مطلبه گلیسن؟

قوربانی:

من گلیمش او پری دن باج آلام،
چیخام گنج اوستونده بیر منزل سلام،
امم لبلرینی یانیندا قالام،
او پریمین سوراغینا گلیمش.

شاهگول خانیم:

الیندن آلام اوغلان بو سازی،
من اوزومم بو دریانین غواصی،
آدیم «شاهگول» او پری نین کنیزی،
منه سؤیله نه مطلبه گلیسن؟

قوربانی:

اوستادینا سؤیله گلکین مثیدانا،
غرق اولارسان بو دریای عمانا،
عبث یثره دوشمه جنگی «قوربانا»،
او پریمین سوراغینا گلیمش.

دئیشمه لر

ب - قیفیل بند دئیشمه لر

شیروانلی دوستو ایله دئییشمه^{۲۷۲}

شیروانلی دوستو:

اوندیر کی، آلچاق لاردان آخاییر؟
اوندیر کی، یثردن گۆیه باخاییر؟
اوندیر کی، نردیوان دان قالخاییر؟
اوندیر کی، نردیوان دان ائتر هئی! ..

قوربانی:

او، سودور کی آلچاق لاردان آخاییر،
او، انسان دیر، یثردن گۆیه باخاییر،
جاوانلیق دیر، نردیوان دان قالخاییر،
قوجالیق دیر، نردیوان دان ائتر هئی! ..

شیروانلی دوستو:

اوندیر کی، گنججه، گنججه چوخ اولور؟
اوندیر کی، گون دیمه میش یوخ اولور؟
اوندیر کی، ال دینده اوخ اولور؟
اوندیر کی، ال دیمه میش دؤنر، هئی! ..

^{۲۷۲} - بو دئییشمه خسته قاسیم ایله لرگی احمد و تبریزی عاشیق جعفر ایله قیزیلو تگلی عاشیق عالی آدینادا دئییلیبدیر.

قوربانی:

او، اوروح دور، گنجہ - گنجہ چوخ اولور،
او، اولدوز دور، گون دیمه میش یوخ اولور،
او، کیرپیکدیر، ال دینده اوخ اولور،
او، قاشدیر کی، ال دیمه میش دؤنر هئی! ..

شیروانلی دوستو:

«دوستو» دئیر: کیمدیر دستینده باده؟
او کیمدیر کی، بویون ایمز قرآنه؟
او کیمدی، عؤمرونو وئریدی باده،
او کیمدیر، هارادا تویدا اولار، هئی؟

قوربانی:

«قوربانی» دئر: علی (ع) دستینده باده،
او، شیطان دی، بویون ایمز قرآنه،
او، انساندی، عؤمرو وئریدی باده،
عزراییلدی، عرش ده تویدا اولار هئی! ..

عاشیق احمد ایله دئییشمه (۱)

عاشیق احمد:

میدانیمما گلن عاشیق،
نه گونونده گون اولار مات؟
عیسی (ع)نین باباسی کیمدیر،
پیغمبر ندن اولدو ذات؟

قوربانی:

آل جواین کامیل اوستاد،
محشر گونو، گون اولار مات.
عیسی (ع)نین باباسی پوف دور،
پیغمبر نوردان اولدو ذات.

عاشیق احمد:

نه ایدی عرش ده یورولدو؟
نه ایدی اؤلدو دیریلدی؟
هارادا دیوان قورولدو؟
نه اوستونده دوشدو جهاد؟

قوربانی:

بوراق^{۲۷۳} دیر عرش ده یورولدو،
مگس دیر^{۲۷۴} اؤلدو دیریلدی،
کربلادا دیوان قورولدو،
دین اوستونده دوشدو جهاد.

عاشیق احمد:

ندن اؤترو اولدو اثر؟
او کیم ایدی ساقی کوثر؟
«احمد» دئییر سؤز مختصر -
کیمه گؤیدن گللی خلعت؟

قوربانی:

عشق الیندن اولدو اثر،
علی (ع) دیر ساقی کوثر،
«قوربانی» بو سؤزو کسر،
فاطمه یه (س) گؤیدن گللی خلعت.

^{۲۷۳} - بوراق: پیغمبری (ص) معراجا آپاران مرکبین ادی دیر.

^{۲۷۴} - شخص آدی دیر.

عاشیق احمدله دئییشمه (۲)

عاشیق احمد:

بو میدانا گلن عاشیق،
اوندان خبر وئرسن ایندی.
یئددی یئردن - یئددی گۆیدن،
اوندان خبر وئرسن ایندی.

قوربانی:

آل جوانین کامیل اوستاد،
مندن خبر سن آل ایندی.
همی یئردن همی گۆیدن،
مندن خبر سن آل ایندی.

عاشیق احمد:

نه ایدی ماهی نین آدی؟
نئچه مین بنددیر قانادی؟
کیم ایدی اونون صیادی؟
اونندان خبر وئرسن ایندی.

قوربانی:

سَمردی^{۲۷۵} بالیغین آدی،
دو خسان مین بنددیر قانادی،
حضرتی یونس (ع) صیادی،
مندن خبر سن آل ایندی.

عاشیق احمد:

«احمد» دئیر یئددی - یئددی،
یئددی لر دونیادان گئتدی،
قرآنین ندیر کیلیدی،
اوندان خبر وئر سن ایندی.

قوربانی:

«قوربانی» چاغیرار آلاه،
دیلینده دی واللاه - ییلاه،
قرآن کیلیدی بسم الله،
مندن خبر سن آل ایندی.

عاشیق احمدله دئییشمه (۳) ۲۷۶

عاشیق احمد:

سندن خبر آلیم آی گلن عاشیق،
گۆیدن یثره نئچه وراق ائیبیدی؟
کیمین خوشلوغونا دنیا یارانندی،
کیمین اذنی ایله بوراق ائیبیدی؟

عاشیق قوربانی:

سنه جواب وئریم آی عاشیق احمد،
گۆیدن یثره یتمیش وراق ائیبیدی.
محمد (ص) خوشلوغونا یارانندی دنیا،
علی (ع) اذن وئریب بوراق ائیبیدی.

عاشیق احمد:

نئچه دیرناغی وار نئچه باشی وار؟
نئچه قانادی وار نئچه دیشی وار؟
سؤیله منه اونون نئچه یاشی وار؟
دئه گوروم نه اوستده رواق ائیبیدی.

۲۷۶ - بو دئییشمه نادر و محمد آدینادا چاپ اولموشدور. باخ ائل عاشیق و ائل شاعیرلری، سلمان ممتاز

عاشق قوربانی:

یتمیش دیرناغی وار، یتمیش باشی وار.
یتمیش قانادی وار، یتمیش قاشی وار.
آللاه بیلیر اونون نچجه یاشی وار.
سدره المنتهی دان رواق ائیبیدی.

عاشق احمد:

او کیمدیر جنت ده یارانندی باقی؟
او کیمدیر مجلس ده اولوبدو ساقی؟
نه ایله یانار پیلته نین یاغی؟
او کیمدیر الینده چیراق ائیبیدی؟

عاشق قوربانی:

آدم دیر جنت ده یارانندی باقی،
محمد (ص) مجلسینده علی (ع) دی ساقی،
زیتون ایله یانار پیلته نین یاغی،
فاطمه (س) الینده چیراق ائیبیدیر.

عاشق احمد:

«احمد» کیم ائدر درده چارانی؟!
اوندیر کی یازار آغی قارانی؟

او کیمدیر ساخلادی جاندا یارانی؟
او کیمدیر ایماندان ایراق ائیبیدیر.

عاشیق قوربانی:

«قوربانی» یم علی (ع) ائیلر چارانی،
او قلمدیر یازار آغی قارانی،
ایوب دور ساخلایار جاندا یارانی،
شیطان دیر ایمان دان ایراق ائیبیدیر.

عاشیق احمد ایله دئییشمه (۴)

عاشیق احمد:

گل - گل عاشیق سندن خبر آلایم،
او ندیر کی اون ایکی دیر اون اوچدور؟
او ندیر کی ایستی اولور بوژاندا،
او ندیر بس اون دؤردونده او دوشدور؟

عاشیق قوربانی:

گل - گل عاشیق سنه خبر وئراییم،
ایلیمیز دیر اون ایکی دیر نه کی اون اوچدور.
او کوفه دیر ایستی اولور بوژاندا،
اودا آی دیر اون دؤردونده او دوشدور.

عاشیق احمد ایله دئییشمه (۵)

عاشیق احمد:

گل - گل عاشیق سندن خبر آلایم،
اوندیر بس دنداننی وار پری وار؟
هئچ گروها وئرمز باجی خراجی،
موئو یوخدور اوسته سیاه دری وار؟

عاشیق قوربانی:

گل - گل عاشیق سنه خبر وئراییم،
شب پرہ^{۲۷} دیر دنداننی وار پری وار.
هئچ گروها وئرمز باجی خراجی،
موئو یوخدور اوسته سیاه دری وار.

عاشیق احمد:

اوندیر کی اوستونده وار قالاسی؟
اوندیر کی زبون ائدر آلماسی؟
نه گروہ دور گئتمز کؤنلونون پاسی؟
اوندیر کی سئیر ائتمگه پری وار؟

عاشق قوربانی:

توسباغا دیر اوستونده وار قالاسی.
قورقوشوندور زیون ائدر آلماسی.
بی نماز دیر گئتمز کؤنلنون پاسی.
اودا روح دور سئیر ائتمگه پری وار.

عاشق احمد:

هانسی داغدیر یاغار قاری اریمز؟
هانسی داغدیر لاله بیتر بورومز؟
او ندیر کی اؤلمز ایتمز چورومز؟
او ندیر کی سئیر ائتمگه سری وار؟

عاشق قوربانی:

ساوالان دیر یاغار قاری اریمز،
طور داغی دیر لاله بیتر بورومز،
او اوروح دور اؤلمز ایتمز چورومز،
قاف داغی دیر سئیر ائتمگه سری وار.

عاشق احمد:

او ندیر کی گونده یئیشیر جانا؟
او ندیر کی شعله وئیرر باخانا؟

۱۳۰۴ / عاشق قربانی

او نه اود دور جاندا چکر زبانه؟
«احمد» دئیر سینهم اوسته یثری وار.

عاشیق قوربانی:

پيله قوردو گونده یئتیشر جانا،
او آینادیر شعله وئرر باخانا،
عشق اودودور جاندا چکر زبانه،
«قوربانی» دئر پریم سینهم اوسته یثری وار.

عاشیق احمد ایله دئیشمه (۶)

عاشیق احمد:

سندن خبر آلیم آی گلن عاشیق،
بهشتین چیراغی نه ایچینده دی؟
ندندیر پیلته سی ندندیر یاغی؟
ندن قورشانییدی نه ایچینده دی؟

قوربانی:

آل جوانین دئیم آی عاشیق احمد،
بهشتین چیراغی نور ایچینده دی.
نورداندی پیلته سی نورداندی یاغی،
نورا قورشانییدی نور ایچینده دی.

عاشیق احمد:

سؤیله گؤروم پیغمبرین (ص) یاشینی؟
نئچه تراش اصلاح اتندی باشینی؟
هارداسیندیر دیلار اونون دیشینی؟
نه یه بو کولوبدور نه ایچینده دی؟

قوربانی:

آلتیش اوچدور پیغمبرین (ص) ییل یاشین،
سکسن تراش اصلاح ائیلهدی باشین،
جنگ اُخده شهید اتتدیلر دیشین،
نورا بو کولوبدور نور ایچینه دی.

عاشیق احمد:

«احمد» بو سۆزلری بیلمه سه دئمز،
اوستادیندان درسین آلماسا دئمز،
حوری قیلمانی گۆرمه سه دئمز،
یئددی نار جمع اولوب نه ایچینه دی؟

قوربانی:

«قوربانی» بو سۆزلری بیلمه سه دئمز،
آغاسیندان درسین آلماسا دئمز،
جنتی رضوانی گۆرمه سه دئمز،
یئددی نار جمع اولوب اود ایچینه دیر.

دده یئدییار ایله دئییشمه (۱) ^{۲۷۸}

دده یئدییار:

مندن سلام اولسون جاوان عاشیغا،
ازل - ازل هانسی شهر سالیندی؟
بس کیمه جان گلدی، قلم چالیندی،
نئچه مین ایل دنیا لم سیر قالدی؟

قوربانی:

آل جواوین وئریم، دده یئدییار!
ازل - ازل کوفه شهری سالیندی.
آدمه جان گلدی قلم چالیندی،
یئتمیش مین ایل دنیا لم سیر قالدی.

دده یئدییار:

ندن حاصیل اولوب دولدولون سنگی؟
نه یه بنزر ایدی اونون ایرنگی؟
جنابی امیرین ازل کی جنگی،
ازل ذوالفقارین بس کیمه چالدی؟

قوربانی:

داشداڭ حاصیل اولوب دولدولون سنگی،
گۆی ماهوتا^{۲۷۹} بنزر اونون ایرنگی.
جنابی امیرین ازل کی جنگی -
ازل ذوالفقارین عتتره چالیدی.

دده یئدییار:

ندن حاصیل اولدو اسرافیل صورو؟
کیم جمال گؤستردی یاندیردی طورو؟
هانسی پیغمبرین آلتیندا نورو،
اونو کیم گؤرجگین مسلمان اولدو؟

قوربانی:

نوردان حاصیل اولدو اسرافیل صورو،
حق جمال گؤستردی، یاندیردی طورو.
محمد(ص) پیغمبر - آلتیندا نورو،
خدیجه(س) گؤرجگین مسلمان اولدو.

دده یئدییار ایله دئییشمه (۲)

دده یئدییار:

سندن خبر آلیم عاشیق قوربانی،
ندیر گۆیدن یثره هاچا گلیبیر؟
یوز اییرمی دؤردمین پیغمبر حقدی،
مرسلی افضللی نئچه گلیبیر؟

قوربانی:

آل جوایین دئیم دده یئدییار،
قلم گۆیدن یثره هاچا گلیبیر.
یئددی سی مرسل دی، بئشی افضل دی،
قالانینی سای گؤر نئچه گلیبیر.

دده یئدییار:

او کیمدیر عرشی ده قوردوردو طاسی؟
او کیمدیر هارادا قالدی عصاسی؟
اسماعیلا(ع) گلن قوچون آناسی،
هانسی آی هانسی گون قوچا گلیبیر؟

قوربانی:

علی(ع) دیر عرشی ده قوردوردو طاسی،
موسی(ع) دی طوردا قالدی عصاسی،
اسماعیلا(ع) گلن قوچون آناسی،
شوآل دا چرشنه قوچا گلیبیر.

دده یئدییار:

او کیم ایدی اونو ووردو یول بورکو؟
کیمیدیر قهریندن گۆتوردو لؤکو؟
جنت ده شجری طوبی نین کؤکو،
ننچه مین، ننچه مین هاچا گلیبیدیر؟

قوربانی:

او شیطان دیر، اونو ووردو یول بورکو،
موسی حق قهریندن گۆتوردو لؤکو،
بهشت ده شجری طوبی نین کؤکو،
یتمیش مین یتمیش مین هاچا گلیبیدیر.

دده یئدییار:

او کیمیدیر اوخودو ایکی نن اوچو؟
او کیمیدیر بهشت دن چاتیلدی کؤچو؟
او کیمیدیر باشیندا شریعت تاجی،
«یئدییار» سورو شور ننچه گلیبیدیر؟

قوربانی:

آدم دیر اوخودو ایکی نن اوچو،
شیطانین بهشت دن چاتیلدی کؤچو،
محمد(ص) باشیندا اسلامین تاجی،
«قوربانی» معراج دان گنجه گلیبیدیر.

دده یئدییار ایله دئییشمه (۳)

دده یئدییار:

سندن خبر آلیم عاشیق قوربانی،
آدمی صفی دن نچه مین ایلدی؟
بو یتردن دومانانا، دومان دان گونه،
گوندن آسیمانا نچه منزلدی؟

قوربانی:

آل جوایین دئیم دده یئدییار،
آدمی صفی دن یتمیش مین ایلدی.
بو یتردن دومانانا، دومان دان گونه،
گوندن گؤیه دوز دوخسان مین منزلدی.

دده یئدییار:

او کیمدیر دونیادا هر نه وار بیلدی؟
او کیمدیر صحرادا گزدیگین بولودو؟
او هانسی شخص ایدی حراء دان گلدی؟
کیم اونو گؤرجگین مسلمان اولدو؟

قوربانی:

وسنه دی، دونیادا هر نه وار بیلدی،
او خضر ایدی آبی حیاتی بولودو،
محمد (ص) پیغمبر حراء دان گلدی،
خدیده (س) گؤرجگین مسلمان اولدو.

دده یئدییار:

او کیم ایدی زنا ائتدی آناسین؟
نئچه آی دان سونرا گلدی بالاسی؟
قرآنین نئچه مین واردی آیه سی؟
سؤیله گؤروم کیمدن بیزه نازلدی؟

قوربانی:

قاراجی ایدی، زنا ائتدی آناسین،
دوققوز آی دان سونرا گلدی بالاسی.
آلتی مین آلتی یوز آلتیمیش آلتی آیه سی،
ایلاهی دن قرآن بیزه نازلدی.

دده یئدییار:

یئرده حاصل گؤیده یاغیش قاری وار،
اونلاری جمع له یین حسابکاری وار،
کیمدیر موکلی نه آثاری وار؟
نئچه مین بارماقدی نئچه مین الدی؟

قوربانی:

یئرده حاصل گؤیده یاغیش قاری وار،
اونلاری جمع له یین حسابکاری وار،
حساب ملگنین چوخ آثاری وار،
مینلر مین بارماقدی مینلر مین الدی.

دده یئدییار:

«یئدییار» دئییر: یارانیدی عدم‌دی،
نوردو، عبادتدی، هم خوش قدم‌دی،
آیاقلاری آهو باشی آدام‌دی،
بئلینده قانادی او نئجه فیلدی؟

قوربانی:

«قوربانی» دئر: ایشیم دوشدو قهر آیا،
مرد ایگیدله واریم گئدیم صحرا،
بئلینده قانادی، رنگی بنزر حمرا^{۲۸۰}،
او رفر فیر نه آدام دی نه فیلدی.

دده یئدییار ایله دئییشمه (۴) ۲۸۱

دده یئدییار:

مندن سلام اولسون جاوان عاشیغا!
آلنیمیزدا یازی نه ایرنگ ایدی؟
یازدیران کیم ایدی یازان کیم ایدی؟
الینده قلمی نه ایرنگ ایدی؟

قوربانی:

آل جواین وئریم دده یئدییار!
آلنیمیزدا یازی آل ایرنگ ایدی.
یازدیران آلاهدی یازان اول امیر،
الینده قلمی آغ ایرنگ ایدی.

دده یئدییار:

نه گونو یاپیلدی کعبه نین داشی؟
نئچه مین ایل یولدو دونیانین باشی؟
یئر آلتدا کی گۆی ماهی نین گۆز یاشی،
سرینده توکلری نه ایرنگ ایدی؟

قوربانی:

چرشنبه یاپیلدی کعبه‌نین داشی،
یئتمیش مین ایل یولدور دونیانین باشی.
یئر آلتداکی گۆی ماهی‌نین گۆز یاشی،
سرینده توکلری آل ایرنگ ایدی.

دده یئدییار:

اوستاددان درس آلان هئچ اولماز ناشی،
ازل جه میداندا کیم گلدی قارشی؟
عرشده کی خوروزون نئچه‌دیر یاشی،
سرینده جیغاسی^{۲۸۲} نه ایرنگ ایدی؟

قوربانی:

«قوربانی» میداندا هئچ اولماز ناشی،
عنتر گلدی ازل امیره قارشی.
او خوروزون سکسن مین ایل دی یاشی،
باشیندا جیغاسی آغ ایرنگ ایدی.

دده یئدییار ایله دئییشمه (۵)

دده یئدییار:

رفرف ایله یئددی بورج دان کنچرم،
او نئجه دریادی آبی - زمهری؟
خطاب اولوب عرشی کورسو یئریشه،
نئجه شئی دی بو دونیانین گؤهری؟

قوربانی:

رفرف ایله یئددی بورج دان کنچرم،
او علم دریاسیدی، آبی - زمهری.
خطاب اولوب عرشی کورسو یئریشه،
دؤرد کتابدیر بو دونیانین گؤهری.

دده یئدییار:

او ندیر کی هئچ بولونماز چاراسی؟
او ندیر کی هئچ ساغالماز یاراسی؟
او کیم ایدی، اوزاق دوشدو آراسی،
تورپاغا قاریشدی موشکو عنبری؟

قوربانی:

او اوّلومدور، هئچ بولونماز چاراسی،
او پیس دیلدیر، هئچ ساغالماز یاراسی،
شدّاد ایدی، اوزاق دوشدو آراسی،
تورپاغا قاریشدی موشکو عنبری.

دده یئدییار:

«یئدییار» کیم اوخور دوررو کلامی؟
او کیم ایدی کیمدن گتدی سلامی؟
او کیم ایدی اوّل چالدى قلمی؟
سؤیله کیمدیر بو دونیانین لنگری؟

قوربانی:

جناب امیر(ع) اوخور دوررو کلامی،
جبرائیل دی حقدن گتدی سلامی،
«قوربانی» دئر: آلاّه چالدى قلمی،
محمّد(ص) دی بو دونیانین لنگری.

شەيخ حەكىم ايله

شەيخ حەكىم:

شەھادت شەربەتەن اىچمەمىش آغام،
نە علمى اۋزۇنە داياق ائىلەدى؟
امر اولدۇ آللاھدان آل دىستامازى،
قاتىلەن اۋزۇنە اوياق ائىلەدى!

قوربانى:

غەزبە گلەندە شاھى لافىتى،
صبرى اۋز قانىندا داياق ائىلەدى.
يۇخۇدان اوياتدى ابىنى ملجمى،
قاتىلەن اۋزۇنە اوياق ائىلەدى.

شەيخ حەكىم:

ذوالفقار نەندى نەن يارانەب؟
كەمەن جەسەندەن كەمەن دارانەب؟
اۇ نەجە دريادا قالەب دايانەب؟
غەزبە سەن كەمە آياق ائىلەدى؟

قوربانی:

ذوالفقار تو کدن دیر تو کدن دارانیب،
«قار» ملکک باشیندا گؤیده دارانیب،
نیلین دریاسیندا قالب دایانیب،
آغام جبرائیل (ع) آیاق ائیلهدی.

شیخ حکیم:

«حکیم» دئیر علی (ع) اغالار خاصی،
سیلیندی کؤنلومون قالمادی پاسی،
قیرخ ایل کیمه توتوب جبرائیل یاسی؟
قانادین قانیله بویاق ائیلهدی؟

قوربانی:

«قوربانی» یم علی (ع) اغالار خاصی،
شیعه نین سیلینسین کؤنلونون پاسی،
جبرائیل (ع) مولایا (ع) توتودور یاسی،
قانادین قانیله بویاق ائیلهدی.

قىفيل بندلر

چاء و الیف، شین

اۋزون اوستاد بیلمه آی عاشیق احمد،

حق یولوندا آزجا چاء و الیف، شین.^{۲۸۳}

نه اوچون جنت دن چۆله سالیندی،

آدم حوا گۆزو یاء و الیف، شین؟^{۲۸۴}

هانسی گونو سؤال اولماز اؤلومین؟

کیمین قرآن جاری اولدو دیلین؟

عیدی اضحی^{۲۸۵} گونو کیمین الین -

هارددا پارچالاندى دال و الیف، شین؟^{۲۸۶}

«قوربانى» دئر: نییه ایرنگین سولدو؟!

هانكى ال معراجدا آلمانى بۇلدو؟

حضرتى على(ع)یه نه زامان گلدی -

جبرائیل دن ایکی باء و الیف، شین؟^{۲۸۷}

^{۲۸۳} - چاش.

^{۲۸۴} - یاش.

^{۲۸۵} - عید اضحی: قوربان بایرامی.

^{۲۸۶} - داش.

^{۲۸۷} - باش. ایکی باش: منظور حضرت علی(ع)نین قیلینجی ذوالفقار.

دۇردونە

اون آلتى گۈزلىن سىيرىنە واردىم،
گۈزوم دوشدو گۈزلىرىن دۇردونە.
آلتى سى بد خوى دور، دىندىر مەك اولماز،
ايكى سى مەربان دى بس دۇردونە؟

اون ايكى جان بىر صحرا دا ياتيبدى،
مزە ايچىب غم ائوينە باتيبدى،
سككىز شىء دىر بو دونيانى توتوبدو،
آب و آتش، خاك و باددير دۇردونە؟

«قوربانى» سۇزلىرىن ائىلەدى تمام،
اولادى رسولا هزاران سلام،
سككىز شىء انسانا يئتيشدى انعام،
عاغىل، معرفت، هوش، كمال دۇردونە؟

شبى يلدادير

سندن خبر آليم آى عاشيق احمد،
او هانسی گنجه دير شبى يلدادير؟
هانسی آى هانسی گون برقرار او اوب؟
هر ايلده بير دفعه اول هويدادير.^{۲۸۸}

او هانسی آشكاردی گزر پنهانان؟
او ندير کی واجب اولوب انسانان؟
او کیمیدیر قبول اولوب قوربانان؟
بيلميرم باشيمدا بو نه غوغادی.

او کیمیدیر گزدي عرشی اعلانی؟
او کیمیدیر الله گندی عصانی؟
او ندير کی حلال ائديب حرامی؟
حقيقين فرمانينا بؤيوك سؤدادير.

او ندير کی گاهدان ايکی گاه بيردی؟
عيان دير گؤرسه نير بو نچه سيردی؟
«قوربانى» سؤزلرين کمانلى تيردی،
عاريفه هر بيرى بير معمّادير.

گاف و لام و کاف

دوست بیزی بویوردو خدمت شریفه،
دندیک کی، باش اوسته، گاف و لام و کاف.^{۲۸۹}
فیتنه قاشلی، جادو گؤزلو سئودیکیم،
چوخلارین ائیله ییب هاء و لام و کاف.^{۲۹۰}

صدقی درست اولان یتیشر حاجا،
کیمسه ده کیمسه یه ائتمز التجاء^{۲۹۱}،
محمد (ص) کی قدم باسدی معراجا،
پشوازینا گلدی میم و لام و کاف.^{۲۹۲}

مهدی (عج) گؤرر قوشونونون سانیی،
انسان اوچون قورار حق میزانیی،
بیر گون آلار «قوربانی» نین جانینی،
بیر گؤزلری جلاَد کاف و لام و کاف.^{۲۹۳}

^{۲۸۹} - گلکک.

^{۲۹۰} - ملکک.

^{۲۹۱} - التجا: پناه آپارماق.

^{۲۹۲} - ملکک.

^{۲۹۳} - گلکک.

نئچه دی

او کیمدیر کی دونیا یا گلمه میشدن،
اونلارین شکیلی واردی بهشت ده؟
آدم ده ائیله دی اونلارا سجده،
اونلارین حساین بیلسن نئچه دی؟

آدینی قویموسان سن ده اوستا کار،
نه اوستونده عالم اولوب برقرار؟
ابلیس نییه اولدو بلایه دوچار،
اونون سبینی بیلسن نئچه دی؟

او ندیر کی ایلدیریم دان یئیندی؟
سنین دانیشماغین بوتون او یوندو؟
بو میدان دا ایندی سینن تو یوندو،
عبدالله خان گؤوده نی^{۲۹۴} سوئسا نئچه دی؟

باياتيلار

عزیزیم بو داغدان،
قوشلار اوچار بوداقدان.
قوربانی کؤچ ائدیدی،
بو آران دان، بو داغدان.

حسرتیندن یانارام،
آختارارام - آرارام.
پرینی تاپماسام من،
دیری ده سوراقلارام.

پریم باغدا گول آولار،
گول یثرینه درد آولار،
قوربانی ووروب تلخه لر^{۲۹۵}،
جانین آلیب زردابلا.

بو یثرلرین آران،
توتوبدو داغ آران.
پری اوچون قوربانی،
گزر ائلی اوبانی.

عزیزیم دیری یه من،
قوربانام دیری یه من.
تارمار اولسون بو یثر،
دؤنرم دیری یه من.

عزیزیم دیری داغی،
سیلیتسین دیری داغی.
اوو اوچون یارارلی دیر،
بیزیم بو دیری داغی.

عزیزیم دیری داغی،
سینه مده اوغول داغی،
اٹله اوغول ایسترم،
سیله مندن بو داغی.

عزیزیم دیری داغی،
دومان گل بورو داغی.
خدان بیر کؤرپو سالیب،
آرخاسی دیری داغی.

قوربانی چالدى منی،
اودا یار سالدی منی.
قویمادی مورد آلام،
تلخ ایلان چالدى منی.

باغریم باشی آغ یارا،
تن اگیین اغیارا.
محشری دیر قوربانین،
یار قالاندا اغیارا.

عزیزیم دیری داغی،
اولماسین دیری داغی.
کیمدیر اولومدن قورخان،
ظولومدور دیری داغی.

وورویبدو تلخه منی،
شمس ائتمه خالغا(خالقا) منی.
عالم گلسه علاج یوخ،
سال سوده چالغا منی.

او گورونن آرازدی،
باخماق دا بیر مورازدی.
اوستونده کۆرپوسووار.
گلن گئدن نه آزدی

داغلارا دومان گلر،
یاغیش گلر، چن گلر.
مودام سازی چالاندا
یادیما وطن گلر.

پری خانیمین دیلیندن:

من عاشیق، گنجهم هارای،
تیفلیس دن گنجهم هارای!..
قوربانی اؤلدو گئتدی،
منه بیر انجام هارای!..

منه گنججه لی دئیرلر،
گولو غنچه لی دئیرلر،
عاشیقیندن آیری دوشموش،
اؤلمز اینجه لی دئیرلر.

من عاشیقم آی دیوار،
هؤرولموسن لای دیوار.
یاریم مندن ائيله دین،
داغیلاسان آی دیوار.

خالق طرفیندن قوربانی نین ایلان ووروب
اؤلمه سینه دئییلن بایاتیلار. (آغی لار)

ائلهمی دیری داغی،

پیریمدی دیری داغی،

قوربانی ایلان چالیدی،

قارا گئی دیری داغی،

آراز آخار بولانار،

ائل اوبالار دولانار،

گورزه چالیدی قوربانی،

یارا گؤز - گؤز سولانار،

عاشیق یایلاغا گئتدی

پیره یایلاغا گئتدی،

قوربانی نه بیلهدی،

هارچین یایلاغا گئتدی.

ائلهمی مازان نه نه

بیر پیر دیر مازان نه نه

قوربانی ایلان چالیدی

یوخ علاج مازان نه نه.

عزیزیم گنجہ هئی،
دیریلی هئی گنجہ هئی،
پری نین گوزو یولدادیر،
قان یاش تۆکر گنجہ هئی.

ائله می آغلار اولدو،
خان پریم آغلار اولدو،
پیرده قوربانی اؤلدو،
دیریم ده آغلار اولدو.

قایناق‌لار:

الف - یازیلی قایناق‌لار:

- ۱- قوربانی - توپلایان: غضنفر کاظم‌اوو - باکی اونیوئرسیتتی نشریاتی ۱۹۹۰- اودا:
 - ۱- آذربایجان ادبیاتی، ائل شاعیرلری - توپلایان: سلمان ممتاز- باکی آذر نشر ۱۹۲۷ و ۱۹۲۸ و ۱۹۳۵
 - ۲- آذربایجان عاشیق‌لاری - بیرینجی جلد - توپلایان: همت علیزاده - باکی ۱۹۲۹
 - ۳- عاشیق‌لار - توپلایان: ص. آخوند‌اوو - باکی ۱۹۵۷
 - ۴- خالق داستان‌لاری - بیرینجی جلد - قوربانی داستانی - گنج شهرینده عاشیق قارا مولانیودن یازی یا آلمیش ایکی واریانت - ۱۹۶۱ و ۱۹۶۵
 - ۵- آذربایجان داستان‌لاری - بیرینجی جلد - قوربانی داستانی - جبرائیل رایونوندا عاشیق هومای‌دان یازی یا آلمیش دیری وئرسیاسی - باکی ۱۹۶۵
 - ۶- قوربانی ۵۵ شعر - توپلایان: آ. داداش‌زاده - باکی ۱۹۷۲
 - ۷- آذربایجان عاشیق‌لاری و ائل شاعیرلری - توپلایان: آ. آخوند‌اوو - بیرینجی جلد - باکی علم نشریاتی ۱۹۸۳
 - ۸- عاشیق اسفندیار رستم‌اوو - گده‌بی
 - ۹- عاشیق معصوم صفراو - شامخور
 - ۱۰- عاشیق مستب نصیب‌اوو - گنجه
 - ۱۱- عاشیق احمد ساداخلی - قازاخ
 - ۱۲- میصیر آل‌ممد‌اوو ۹۶ یاشلی - جبرائیل
 - ۱۳- آذربایجان ادبیات تاریخی - باکی - آذر نشر ۱۹۲۸
 - ۱۴- قوشمالار کتابی ۱۹۲۸
 - ۱۵- قاینار سؤز چشمه‌سی - و. ولی‌یو ۱۹۸۱
 - ۱۶- آذربایجان خالق داستان‌لاری - م. ح. طهماسب
 - ۱۷- عاشیق یارادیجیلیگی - ح. آراسلی ۱۹۶۰
 - ۱۸- آذربایجان فولکلورو و عاشیق یارادیجیلیگی - س. پاشایو ۱۹۸۹
 - ۱۹- آذربایجان معلمی - ۱ فنورال ۱۹۸۴ - س. پاشایو
 - ۲۰- کولخوزچو قزنتی ۲۲ فنورال ۱۹۸۴ - اسماعیل کاظم‌اوو

- ۲۱- RÖY جونگ ۱۰۸، ۱۰۵۴۱B/۱۳۳۵
- ۲۲- AZƏRB, SSP, MDƏYL, فوند ۵۳۳ سیاهی ۱، نمره ۶۳ (افندی یثو ضیالالدین یوسف اوغلونون فوندو «جونگ» بیاض» ۱۹۱۷)
- ۲۳- ۱۹ - نجو عصره عاید (هجری ۱۳۱۳ - میلادی ۱۸۹۴)، RÖY جونگ ۱۱۳، A- ۵۳۹/۲۲۱)
- ۲۴- AZƏRB, SSP, MDƏYL, فوند ۲۲۸، سیاهی ۲، INV. VAH. ۳۱ داخلی سی RΘ ۱ ص ۲۰ الیازما ۱۹ - نجو عصرین سونو ۲۰ - نجی عصرین اول لرینه عاید دیر.
- ۲۵- RÖY ۱۷۵ - جی ایله عاید جونگ ۷۵، ب ۲۶۹۲/۳۶۴۶ ص ۱۱ A
- ۲۶- RÖY جونگ ۱۰۳، B ۱۳۳۷/۳۹۰۰
- ۲۷- RÖY جونگ ۱۴۰ - B ۱۳۶۷۲/۱۹۶۴ ص ۲۵۶ الیازماسی ۱۹ - نجو عصره عاید دیر.
- ۲۸- دیری اطرافیندا کی خلفلی، سلطانلی، گویرچین، وئصل لی، قوملاق کندلرینین قوجالاری.
- ۲- مهد آزادی قرئتی - تبریز - شماره مسلسل ۱۸۶۳
- ۳- قوربانی نین پوتتیک ارثی - یازان: تاری بئل عباسلی - باکی تحصیل نشریاتی ۲۰۰۴
- ۴- قوربانی و پوتتیکاسی - غضنفر کاظم اوو - باکی ۱۹۹۶
- ۵- صنعت دوشونجه لری - غضنفر کاظم اوو - قوربانی و شاه خطایی مقاله سی - آذربایجان دولت کتاب پالاناسی نشریاتی - باکی ۱۹۹۷
- ۶- آذربایجان شیفاهی خالق ادبیاتینا دائر تدقیقلر - شاه اسماعیل خطایی و فولکلور - ایکینجی جلد - م. عباسلی | نشریاتی ۱۹۶۸
- ۷- شاه اسماعیل صفوی - مرشد سرخ کلاهان - تألیف: پناهی سمنانی - کتاب نمونه نشریاتی تهران ۱۳۷۶
- ۸- احسن التواریخ - یازان: حسن بی روملو - تصحیح ائدن: عبدالحسین نوائی - بابک نشریاتی - تهران ۱۳۵۷
- ۹- سدنیک پاشائیو - مقاله
- ۱۰- تاریخ ادبیات ایران - ذبیح اله صفا - بشینجی جلد - فردوسی نشریاتی - تهران ۱۳۷۰
- ۱۱- مفاتیح الاعجاز فی شرح گلشن راز - شمس الدین محمد لاهیجانی - زوار نشریاتی - تهران ۱۳۷۴

ب - شیفاهی و الیازما قاینالار:

- ۱- عاشیق حسن عفراری - تبریز، قاراداغ
- ۲- عاشیق مسلم عسگری - زنجان
- ۳- عاشیق حسین ساعی - تبریز، قاراداغ

- ۴- عاشیق مصطفی عباسی - تبریز، قاراداغ
 - ۵- عاشیق جلالی - زنجان
 - ۶- عاشیق محمد علی ائمین اوغلو - تبریز، قاراداغ
 - ۷- عاشیق چنگیز بیریا - تبریز، قاراداغ
 - ۸- عاشیق درویش - اورومیه
 - ۹- عاشیق حسین ابراهیمی - زنجان
 - ۱۰- عاشیق انعام اله - خالخال
 - ۱۱- عاشیق مائس گنجه‌لی - گنجه
 - ۱۲- عاشیق علی عبادی قاراخانلو - تبریز، قاراداغ
 - ۱۳- عاشیق علی بیرامی - تبریز، قاراداغ
 - ۱۴- عاشیق سیروس کیانی - تبریز، قاراداغ
 - ۱۵- عاشیق عرب قاسیملی - تبریز، قاراداغ
 - ۱۶- عاشیق قاسیم قدیم‌پور ایرانالی - سهندآوا
 - ۱۷- عاشیق اسماعیل قنیری - تبریز، قاراداغ
 - ۱۸- عزت عزتی - تبریز، قاراداغ
 - ۱۹- جلیل زمانی - تبریز
- و نهایتاً ییزه بو کتابین توپلانیب چاپ اولماسیندا یاردیم گؤسترنلر، میر حبیب حسینی، قدرت ناصحی‌نیا خویلو، علیرضا پورعبداله، ائلخان ممدلی، ف.عبادی و اختر نشریاتیدان اؤز تشکروموزو بیلدیریریک.